Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Juliol 2018

GOVERN ILLES BALEARS

Conjuntura econòmica de les Illes Balears *Juliol 2018*

Direcció: Llorenç Pou Garcias
Director general d'Ocupació i Economia

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:
Margalida Albertí Garau
Laura Alomar Llorente
Alejandro Godoy Moyà
Joan Matamalas González
Francisca Ibáñez Ripoll
Mª del Mar Ribas Mas

Asessorament lingüístic:
Servei Lingüístic. de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria

Maquetació:
Rosa Palmer Martorell

Direcció General d'Ocupació i Economia
Conselleria de Treball, Comerç i Indústria
GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Plaça de Son Castelló, 1
(Polígon de Son Castelló) 07009 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.788.526
Fax.: +34.971.176.981
http://dgeconomia.caib.es
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X
DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia 4
Resum Executiu 5
I. Entorn 8
1 Internacional8
2 Unió Europea 13
3 Espanya 15
II. ILLES Balears 17
1 Mallorca 19
2 Menorca 20
3 Pitiüses 21
III. Oferta 22
1 Agropesquer22
2 Indústria i energia 26
3 Construcció 29
4 Serveis 31
4.1. Comerç 33
4.2. Hostaleria 34
4.3. Transport i comunicacions 40
4.4. Mediació financera 46
4.5 Altres serveis 48
5 Activitat empresarial 50
IV. Demanda 52
1 Preus de consum 52
2 Consum 54
2.1 Consum intern 54
2.2 Consum de no residents 56
3 Inversió 57
4 Sector exterior 60
V. Mercat Laboral 63
1 Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28 63
2 Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives 65
3 Costs laborals 69
4 Accidents de treball 71
VI. Medi Ambient 72
Índex de gràfics i taules 83
Notes i abreviatures. Agraïments 85

Cronologia

Abril 2018	4	L'Ibestat publica l'IPH del 2017. La càrrega demogràfica de les Illes Balears ha passat d'1.543.160 persones el 2000 a 2.078.276 el 2017.
	13	L'agència de qualificació Moody's millora la nota creditícia d'Espanya de Baa2 a Baa1.
	17	El tipus de canvi de la lliura esterlina se situa en 0,863 £/€, el valor més baix des del maig del 2017.
Maig 2018	18	Standard & Poor's millora la qualificació creditícia a llarg termini de Balears, de BBB amb perspectiva estable a BBB+ amb perspectiva positiva.
	31	Els Estats Units imposen aranzels a les importacions d'acer i d'alumini procedents d'Europa, de Mèxic i de Canadà.
	31	Es publica en el BOIB la Llei 3/2018, de 29 de maig, del tercer sector d'acció social.
Juny 2018	7	L'EUROSTAT publica la variació del PIB del primer trimestre del 2018 de la zona euro: 2,5 % interanual.
	13	La Fed augmenta els tipus d'interés de l'1,75 % al 2 %.
	26	Es publica en el BOIB la Llei 5/2018, de 19 de juny, de l'habitatge de les Illes Balears.
	26	Es publica en el BOIB la Llei 6/2018, de 22 de juny, per la qual es modifiquen diverses normes de l'ordenament jurídic de les Illes Balears en matèria de turisme, de funció pública, pressupostària, de personal, d'urbanisme, d'ordenació farmacèutica, de transports, de residus i de règim local, i s'autoritza el Govern de les Illes Balears per aprovar determinats textos refosos.
Juliol 2018	2	L'EUROSTAT publica la taxa d'atur del maig del 2018, que per a la zona euro és del 8,4 %. La d'Espanya cau fins el 15,8 %.
	9	El preu del barril de petroli Brent arriba a 77,08 $.
	11	El Banc Central de Canadà augmenta els tipus d'interés oficial de l'1,25% a l'1,50 %
	11	L'Ibestat publica l'Indicador de confiança empresarial (ICE) del tercer trimestre. Per a Balears cau un 4,35 %.
	13	L'INE publica la taxa de variació anual de l'IPC de les Illes Balears. El juny és del 2,3 % interanual.
	16	El tipus d'interès euríbor a un any se situa en -0,179 %.

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

	Anual					Trimestral				
	2013	2014	2015	2016	2017	2017 (p)				2018 (p)
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I
Zona euro	-0,2	1,3	2,1	1,8	2,4	2,1	2,5	2,8	2,8	2,5
Espanya	-1,7	1,4	3,4	3,3	3,1	3,0	3,1	3,1	3,1	3,0
Illes Balears	0,3	1,0	3,0	4,1	3,8	4,1	3,9	3,6	3,4	3,1
Mallorca	0,2	0,7	2,9	4,1	3,8	4,1	3,9	3,7	3,4	3,1
Menorca	0,4	0,8	2,9	3,7	3,0	3,4	3,0	2,9	2,7	2,2
Pitiüses	1,1	2,4	3,6	4,3	4,0	4,3	4,0	3,8	3,7	3,7

Font: Eurostat i Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió. p: provisional. a: avanç.

L'economia de les **Illes Balears** creix en el primer trimestre del 2018 un 3,1% en termes interanuals. Aquesta taxa de variació implica que durant gairebé tres anys el ritme de producció de l'arxipèlag s'ha mantingut per damunt dels tres punts percentuals. Malgrat es doni un alentiment de tres dècimes respecte de la variació del trimestre precedent, l'economia es troba en la part alta del cicle expansiu. La primera part de la campanya turística apunta que en el 2018 es repetiran els registres aconseguits en el 2017, la qual cosa continuarà revifant el consum intern i la inversió. El sector de la construcció presenta la taxa de variació més accentuada en el primer trimestre del 2018, fet que no succeïa d'ençà el segon semestre del 2015. Els indicadors avançats del sector de totxo i els del mercat immobiliari fan preveure que el dinamisme d'aquest sector es perllongarà també en la segona meitat del 2018. La indústria i l'energia mostren taxes de creixement més moderades i en els tres primers mesos del 2018 el VAB augmenta un 1,6% respecte del mateix període del 2017.

Mallorca presenta en el primer trimestre del 2018 el mateix creixement que el conjunt balear (3,1%). El manteniment de l'augment de l'afiliació i del descens de l'atur registrat són un reflex de l'evolució de l'economia general de l'illa. En els primers cinc mesos del 2018 els establiments hotelers acullen a més viatgers durant més nits que en el 2017, igual que succeeix en el turisme rural. Els apartaments turístics, en canvi, mostren retrocessos en ambdues magnituds. L'aeroport de Son Sant Joan torna a batre rècords en el nombre de passatgers, i fins al maig destaca l'augment del passatge domèstic. El nombre de tones de mercaderies als ports de Palma i Alcúdia manté la tendència a l'alça, i en aquesta illa també augmenten amb força les hipoteques i les compravendes d'habitatges.

La taxa de creixement de **Menorca** del primer trimestre del 2018 és d'un 2,2% interanual. Tot i que aquesta xifra representi cinc dècimes menys que en el trimestre precedent i és el més baix de l'arxipèlag, Menorca enllaça més de tres anys amb taxes superiors als dos punts percentuals. Els indicadors del mercat laboral d'aquesta illa mantenen el sentit positiu en els primers mesos del 2018. Es donen pujades en el nombre d'hores treballades, alhora que cauen les xifres d'atur registrat i la taxa corresponent. L'illa més septentrional ha notat el descens de l'afluència del turisme britànic, el qual ha estat en part compensat pel turisme domèstic. Així, l'aeroport de Maó suma en els primers cinc mesos de l'any gairebé la mateixa xifra de passatgers que en el 2017. Com a indicador de la inversió s'incrementa a Menorca la matriculació de turismes i la de vehicles de càrrega. A més, tant la constitució de noves hipoteques com la compravenda d'habitatges pugen en termes interanuals.

Quant al ritme de creixement econòmic, **Eivissa i Formentera** continuen al capdavant. Fins al març, el valor afegit generat a les dues illes augmenta un 3,7% interanual i continua sent la regió amb major dinamisme. Va ésser la regió on la crisi econòmica menys afectà a la producció i on més despuntà en la fase de recuperació. Tot plegat ha fet que la producció es trobi gairebé una cinquena part per damunt de la de fa deu anys. Quant al mercat laboral, augmenta el nombre d'afiliats a la Seguretat Social tant a Eivissa com a Formentera. Els establiments hotelers repeteixen les xifres del 2017 quant a nombre de viatgers allotjats i nits venudes fins al maig. Malgrat això, el nombre de turistes que visiten l'arxipèlag pitiús s'incrementa, així com el passatge arribat per via aèria. En el mercat immobiliari, en els primers mesos del 2018 les Pitiüses presenten els increments més rellevants de les Illes Balears, tant l'import de les hipoteques com el seu nombre. Finalment, el consum de carburants d'automoció creix un 1,8% en el mes d'abril.

A l'abril el repunt econòmic **mundial** que va començar a mitjan 2016 s'ha fet més ampli i més fort. Així, el 2017 tanca amb un increment del 3,8% i preveu que arribi a un 3,9% enguany i l'any qui ve. El comerç i la inversió creixen; no obstant això hi ha riscs, com la política monetària que es podria estrènyer, les restriccions comercials, les reduïdes perspectives de creixement dels ingressos de les famílies en economies avançades, les tensions comercials entre els Estats Units i la Xina, així com la incertesa per la política migratòria a Europa. Al maig del 2018 el preu del barril de Brent és de 77 dòlars, un 53% més que el maig del 2017. L'euro s'ha anat revalorant respecte del dòlar i respecte de la lliura esterlina.

El 2018 el PIB de la **zona euro** repunta un 2,5% en el primer trimestre. L'FMI preveu que l'any 2018 la zona euro acabarà amb un creixement del PIB d'un 2,4% i una taxa d'atur del 8,4%. L'economia alemanya tancà el 2017 amb un 2,5% de creixement

i el primer trimestre del 2018 puja un 2,3%. La taxa d'atur al maig és del 3,4%, una de les més baixes de la Unió Europea. L'FMI preveu que Alemanya tanqui el 2018 amb una variació interanual del PIB del 2,5%.

L'economia **espanyola** durant el primer trimestre del 2018 presenta una taxa de variació interanual del PIB del 3,0%, mig punt percentual per sobre del creixement registrat a la zona euro. La demanda nacional contribueix en 2,8 punts al creixement del PIB, lleugerament per sota del trimestre anterior. El sector de la construcció és el que mostra un major dinamisme amb una variació del 6,0%, per sobre dels darrers anys. El Banc d'Espanya preveu una taxa d'atur en evolució decreixent fins el 12,9% el 2019. El deute consolidat, segons el Protocol del Dèficit Excessiu, és del 98,8% del PIB el primer trimestre del 2018 (1,16 bilions d'euros).

El sector **agropesquer** de les Illes Balears manté a principis del 2018 les pujades en l'afiliació a la Seguretat Social, la producció d'ametla i les tones de carn sacrificada als escorxadors de les Illes d'ovi i d'aus. En canvi, es redueix la comercialització de la fruita i l'hortalissa, dels cereals i la producció d'oli d'oliva.

Els indicadors sectorials de la **indústria** continuen mostrant un panorama amb signes de decaïment. El VAB del primer trimestre es manté en positiu, si bé presenta un cert alentiment. La producció, la cartera de comandes i la facturació de les empreses del sector, malgrat les contínues fluctuacions, no acaben de reeixir i presenten resultats negatius. Totes les illes guanyen afiliats a la Seguretat Social, de forma més marcada a Mallorca i, en termes percentuals, a Formentera. Finalment, les darreres dades disponibles mostren una baixada de la demanda d'energia elèctrica a totes les illes, exceptuant Formentera, que es veu reflectida a la vegada en la reducció de les emissions de CO2 associades a la generació elèctrica.

Les variacions interanuals del VAB de la **construcció** a les illes continuen en nivells alts i en el primer trimestre del 2018 és el sector amb una taxa més alta. Els certificats de final d'obra s'han incrementat de forma significativa en nombre d'edificis i en el pressupost d'execució. No obstant això, les dades de l'enquesta de població activa del primer trimestre indiquen més atur i menys ocupació. L'augment en el nombre de projectes visats i en els pressuposts que impliquen fa preveure que es mantindrà el dinamisme del sector a mitjà termini.

En el primer trimestre el VAB dels **serveis** mantenen el ritme de creixement, encara que amb menor dinamisme que en els trimestres anteriors i cedint l'impuls de l'economia al sector de la construcció. La facturació i l'ocupació de les empreses del sector segueixen en un nivell alt. L'afiliació a la Seguretat Social també registra increments significatius en totes les illes i en pràcticament totes les agrupacions d'activitat, tant en el règim general com en el d'autònoms.

Els principals indicadors del sector del **comerç** perden la vitalitat, ja afeblida, mostrada durant els primers mesos del 2018, tant pel que fa al volum de negoci com a l'ocupació en les empreses de comerç al detall. L'afiliació a la Seguretat Social augmenta moderadament en totes les illes i en totes les activitats del sector, especialment en les activitats de venda i reparació de vehicles de motor.

Quant als indicadors **turístics**, durant els primers cinc mesos de l'any 2018 la despesa total que efectuen els turistes a les Illes Balears segueix marcant taxes de variació positives. La despesa mitjana diària augmenta a un ritme superior a la despesa mitjana per persona, atès que l'estada mitjana dels turistes es redueix respecte a l'any passat. El nombre de viatgers que pernocten a les Illes Balears durant l'inici del 2018 continua augmentant i arriba a marcar un alça del 3,6%, fins i tot després d'assolir, de manera consecutiva, el màxim de la sèrie històrica els tres darrers anys. El nombre de pernoctacions augmenta a un ritme menor, tot i que destaquen els allotjaments de turisme rural, mentre que els hotels consoliden les bones dades de l'any anterior i els apartaments turístics presenten una lleugera disminució. Els preus hotelers a les Illes Balears presenten augments interanuals que s'han accelerat des del setembre de l'any 2014 i presenten una taxa negativa només en algun mes de temporada baixa, mentre els de temporada alta sempre presenten taxes positives. El manteniment del nombre de pernoctacions, juntament amb la pujada dels preus, ha estirat a l'alça la rendibilitat hotelera. L'estada mitjana mostra un petit retrocés i se situa en 5,2 dies. El viatger que opta per un apartament turístic pernocta més dies de mitjana i, en canvi, el viatger que tria l'allotjament rural fa estades més curtes. La variació dels preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear des de l'octubre de l'any 2015 se situa per sobre de la variació de preus de l'Estat.

Els **passatgers** arribats entre el gener i el maig de l'any 2018 a les Illes Balears per via aèria presenten un increment important en comparació amb el mateix període de l'any 2017, amb els mercats nacional i l'alemany a l'alça, mentre que el britànic decreix. Altres països, com ara Itàlia i França, augmenten amb força interanualment el passatge per via aèria. Paral·lelament, els passatgers arribats en companyies de baix cost mantenen la tendència ascendent. El trànsit marítim de passatgers, després d'un any rècord, augmenta en línia regular, però sobretot es revifa en creuers. Alhora, també s'incrementa el transport de les mercaderies que arriben a les Illes Balears durant el període indicat.

Segons la demografia d'**empreses** de la TGSS, el nombre total de negocis creix durant el segon trimestre del 2018 a tot l'arxipèlag. El patró habitual de les altes i les baixes d'empreses a Balears mostra com el segon trimestre de cada any és el que encapçala la creació de negocis, mentre que el quart és el que més baixes registra. D'altra banda, les societats mercantils constituïdes en els primers cinc mesos del 2018 mostren un descens interanual, però pel que fa al capital subscrit augmenta més de la meitat en termes interanuals. Les dissolucions augmenten una quarta part respecte del 2017. Pel que fa als concurs de creditors han experimentat un descens en el primer trimestre del 2018.

Al maig, els **preus** repunten amb força tant a les Illes com a l'Estat per l'efecte sobretot de la pujada del cost dels carburants. La inflació subjacent, en general estable, també repunta de forma important.

En línies generals, els principals indicadors de **consum** mostren una evolució positiva. Presenten en especial un bon comportament la despesa de les llars i la matriculació de vehicles. Després d'un període amb tendència a la baixa també és destacable la recuperació de la confiança dels consumidors.

Quant a la **inversió**, no s'acaba de recuperar el dinamisme empresarial i en els resultats acumulats del 2018 baixen el nombre de societats mercantils, encara que augmenta la producció de capital net. El mercat hipotecari continua mostrant signes de vitalitat, especialment la firma d'hipoteques sobre habitatges. El nivell d'endeutament de les administracions públiques de les Illes amb les entitats de crèdit es redueix notablement i l'evolució de la ràtio entre crèdits i dipòsits es manté en el mateix nivell.

L'activitat comercial amb l'**exterior** continua exhibint registres molt dinàmics, tant pel que fa a les vendes com a les compres. La inversió exterior a les Illes, en canvi, minva de forma molt significativa i la major part del capital es concentra en les activitats immobiliàries.

L'evolució del **mercat laboral** de les Illes Balears es manté en positiu en els primers cinc mesos del 2018. Així, al maig el nombre d'afiliats és de 552.639 persones, el valor més alt en un mes de maig en tota la sèrie històrica. De fet, les Illes Balears no tan sols han recuperat l'ocupació d'abans de la crisi (2008), sinó que se situen un 11,7% per sobre, mentre que Espanya encara es troba un 2,8% per davall. Les dades de l'EPA mostren, en canvi, una reducció del –1,1% de les hores efectives treballades dels ocupats durant el primer trimestre de l'any, així com un descens de l'ocupació del –0,2% en el mateix període. Pel que fa a l'atur, el mes de maig registra el valor més baix d'ençà maig del 2008 amb 39.068 persones desocupades, un 5% menys que ara fa un any. Per illes, totes elles experimenten un augment de l'afiliació i una reducció de l'atur en termes interanuals. El primer trimestre del 2018 el cost salarial total de les Illes Balears creix un 2,9% interanual i enllaça cinc trimestres consecutius en positiu. Alhora, l'índex de costos laborals corregit d'efectes estacionals i de calendari mostra un augment del 2,2% els primers tres mesos de l'any. L'increment salarial pactat fins al maig del 2018 és del 3,6% a les Illes Balears, per sobre de l'1,6% pactat en el conjunt d'Espanya. Finalment, els accidents laborals en els primers quatre mesos de l'any 2018 mostren un descens de l'1,1% respecte del 2017.

A l'apartat de **medi ambient** es tracta el tema de residus. Les Illes Balears presenten les ràtios més elevades de residus generats per habitant i any, de conformitat amb les dades de l'INE i segons la població resident. Així, el 2015 es generaren 800 quilos de residus per habitant quan el promig d'Espanya és de 459. Les zones insulars s'enfronten a una presència menor d'instal·lacions de tractament o disposició final, el sector turístic que genera un volum important de residus, i la dificultat d'aconseguir economies d'escala. El 2017 a les Illes Balears es generaren 28,35 tones de residus sòlids urbans (RSU) per milió d'euros de PIB produïts, cosa que indica que l'eficiència de l'economia és menor aquests darrers anys. Els RSU generats el 2017 són 847.893 tones, un 5,3% més que el 2016. El 2017 el volum de residus generats per habitant (segons l'IPH) i dia fou d'1,5 kg.

I. ENTORN

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals

	PIB			Taxa d'atur			Inflació		
Estats Units	1r Trimestre	2,8	↗	abril	3,9	→	maig	2,6	↗
Japó	1r Trimestre	1,1	→	abril	2,5	→	maig	0,7	→
Unió Europea	1r Trimestre	2,4	↗	abril	7,1	→	maig	2,0	↗
Regne Unit	1r Trimestre	1,2	→	març	4,1	→	maig	2,4	↗
Zona euro	1r Trimestre	2,5	↗	abril	8,5	→	maig	1,9	→
Alemanya	1r Trimestre	2,3	↗	abril	3,4	→	maig	2,2	↗
França	1r Trimestre	2,2	↗	abril	9,2	→	maig	2,3	↗
Itàlia	1r Trimestre	1,4	→	abril	11,2	→	maig	1,0	→
Espanya	1r Trimestre	3,0	↗	abril	15,9	→	maig	2,1	↗

Font: Eurostat; Cabinet Office of Government of Japan (Statistics Japan); Statitstics Bureau, Ministry of Internal Affairs and Communications (Statistics Japan) i U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis (bea).

Dades estacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de Preus de Consum Harmonitzat.

Les fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior.

Segons el Fons Monetari Internacional (FMI), a l'abril el repunt econòmic mundial que va començar a mitjan 2016 s'ha fet més ampli i més fort. Així, el 2017 tanca amb un increment del 3,8% i preveu que per al 2018 i el 2019 arribi a un 3,9% de variació interanual del PIB. El comerç i la inversió creixen, cosa que afavoreix el repunt global. No obstant això, hi ha riscs, com la política monetària, que es podria estrènyer abans de l'esperat si sorgeix un excés de demanda, sobre tot als Estats Units, on la política fiscal és més expansiva. L'estrenyiment econòmic afectaria sobre tot a països, empreses i llars altament endeutats i a les economies de mercats emergents. Un altre risc són les restriccions comercials, atès que estan en perill les regles multilaterals que s'acordaren després de la Segona Guerra Mundial. A més, les reduïdes perspectives del creixement dels ingressos de les famílies en economies avançades amb una major polarització en llocs de treball i ingressos han alimentat una reacció hostil a les modalitats de polítiques tradicionals. D'altra banda, l'evolució dels mercats financers està condicionada per les tensions comercials entre els Estats Units i la Xina, així com per la incertesa per la política migratòria a Europa.

Les economies avançades continuaran en expansió el 2018 i el 2019. El creixement més ràpid es dona a la zona euro, el Japó, la Xina i els Estats Units. El creixement dels mercats emergents i de les economies en desenvolupament augmentarà (s'inclou en aquests grups la Xina, Brasil, Mèxic i l'Europa emergent). Si bé, es donen revisions a la baixa dins aquest grup de països especialment a Líbia, Veneçuela i Iemen per l'enfrontament de lluites civils. A les economies avançades el PIB creix el 2,3% el 2017 i s'espera que es mantingui el creixement el 2018 i el 2019 amb un 2,5 % i un 2,2 %, respectivament.

Taula 3. Previsions internacionals per al 2019

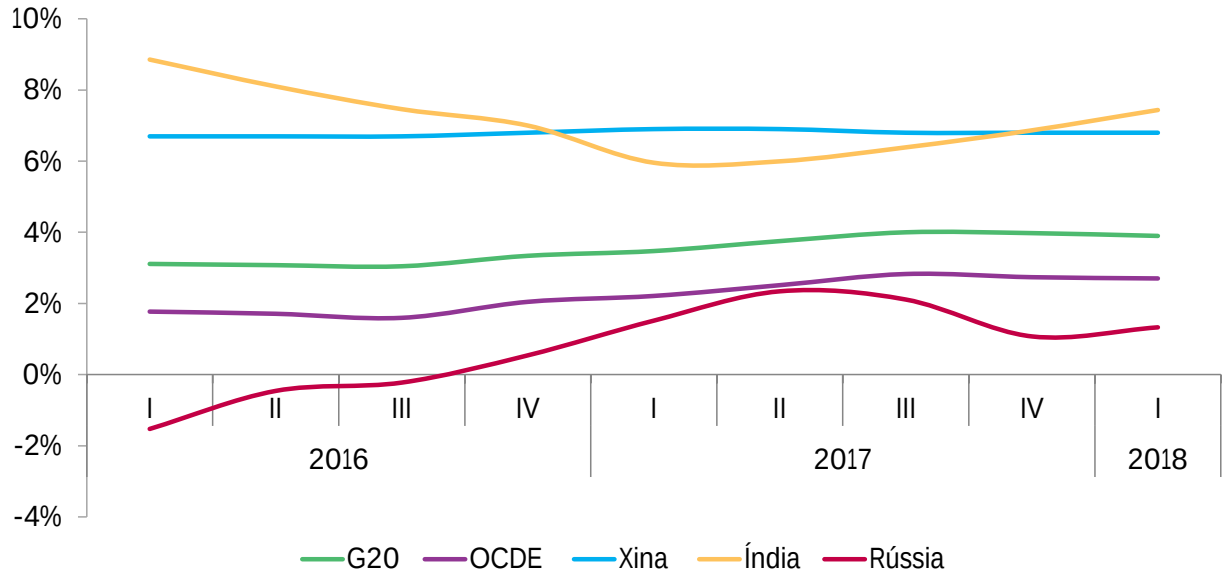
	PIB*	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	2,7	3,5	2,4
Japó	0,9	2,9	1,1
Unió Europea (zona euro)	2,0	8,1	1,6
Alemanya	2,0	3,5	1,7
França	2,0	8,4	1,6
Itàlia	1,1	10,6	1,3
Regne Unit	1,5	4,5	2,2
Espanya	2,2	14,8	1,6

Font: FMI - Perspectives de l'economia mundial, abril 2018.

** PIB Real*

Quant a la inflació, a les economies avançades se situa en l'1,7% l'any passat, s'anirà incrementant el 2018 (2,0%) i el 2019 se situarà en l'1,9%.

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

Font: OCDE

A les economies en desenvolupament els preus mitjans del 2017 augmenten un 4,0%, i s'espera que ho facin un 4,6% el 2018. A les economies emergents i en desenvolupament, el PIB creix un 4,8% el 2017 i es preveu que repunti fins assolir el 4,9% de variació interanual el 2018 i el 5,1% el 2019. Els països del G20 creixen un 3,9% en el primer trimestre del 2018 i els que pertanyen a l'OCDE un 2,7%. Rússia està en taxes positives de creixement des del darrer trimestre de 2016 i en el primer trimestre del 2018 creix un 1,3%. L'FMI preveu que Rússia mantengui un increment del PIB de l'1,7 % en el 2018. La Xina tanca el 2017 amb un 6,9% i creix un 6,8% interanual en el primer trimestre del 2018. La previsió és que la Xina romangui per damunt dels sis punts el 2018 i el 2019. El Brasil el 2017 presenta una taxa de variació de l'1,0% i l'FMI espera que el 2018 repunti fins a una taxa de variació del PIB del 2,3%, la qual assolirà el 2,5% el 2019. L'economia de l'Índia tanca el 2017 amb un 6,7% de variació interanual del PIB, però creix fins un 7,4% el primer trimestre del 2018 i s'estima un 7,4% de mitjana per al 2018 i quatre dècimes més per al 2019. El comerç mundial té una variació interanual positiva el 2017 del 4,9% i s'espera que els anys 2018 i 2019 es mantengui.

S'ESPERA QUE EL CREIXEMENT MUNDIAL EL 2018 I EL 2019 SIGUI DEL 3,9%, SEGONS L'FMI

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat, US Bureau of Economic Analysis (BEA) Department of Commerce i Cabinet Office of Government of Japan

Pel que fa als Estats Units, tanca el 2017 amb un creixement del 2,3%. En el primer trimestre del 2018 l'economia nord-americana s'accelera per damunt de les expectatives de l'any passat i creix a un ritme d'un 2,8% respecte del mateix període de l'any anterior, lleugerament per sobre de la zona euro. En termes absoluts, això suposa assolir la xifra de 17,4 bilions de dòlars de producte interior brut (PIB). Per la seva banda, l'FMI estima que el 2018 el PIB repuntarà fins a un 2,9% i que l'any següent ho farà un 2,7% amb una taxa d'atur baixa, del 3,5%, i una inflació del 2,4%. En el mercat de treball la taxa d'atur al mes d'abril es manté com una de les més baixes des de final del 2000, en el 3,9% de la població activa i fins i tot el maig cau una dècima i el total se situa en 6,1 milions d'aturats. Per la seva banda, durant el mes de maig del 2018 l'evolució dels preus és creixent (2,6%), gairebé un punt més que al gener. El Llibre Beix de la Reserva Federal (FED) assenyala el mes de maig que l'activitat econòmica es continua expandint a un ritme moderat, i destaca que les fàbriques acceleraren la seva activitat industrial malgrat la preocupació per la incertesa al voltant del comerç internacional. La FED torna a pujar els tipus d'interès per segona vegada el 2018 i els deixà entre l'1,75% i el 2%.

La Xina

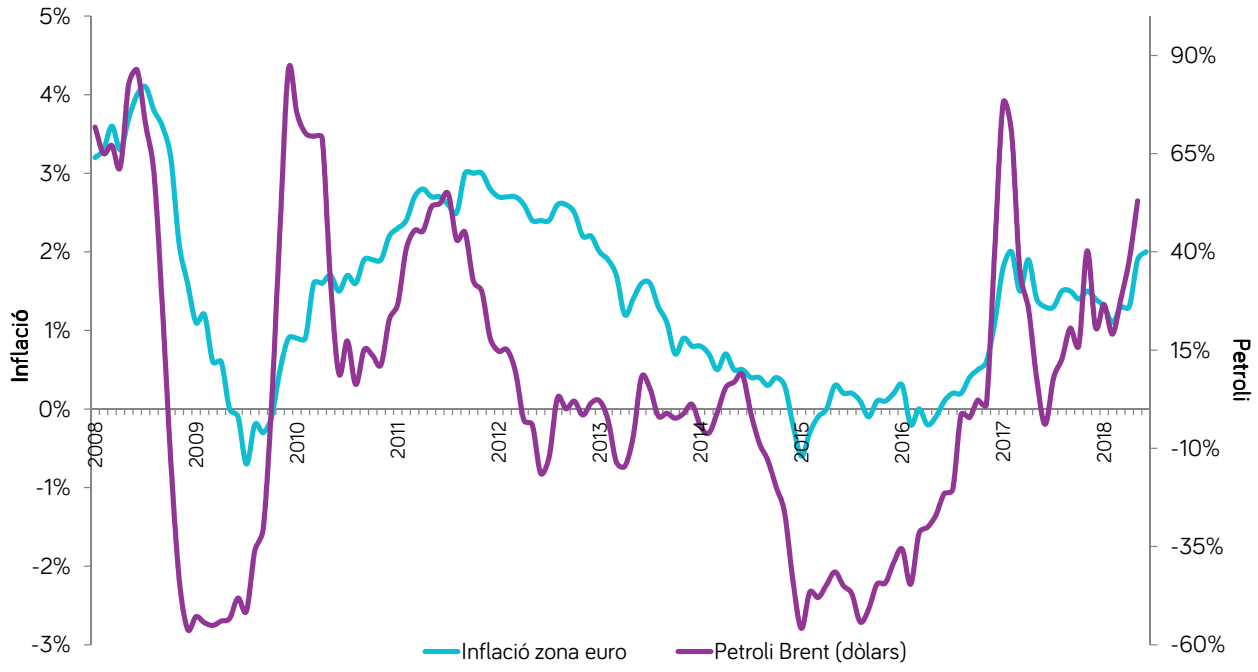
La Xina presenta un creixement del 6,9% el 2017. Segons l'FMI el 2018 el creixement serà menor, se situarà en el 6,6% i el 2019 en el 6,4%. A mitjà termini es preveu que l'economia es mantengui reequilibrada, s'allunyarà de les inversions cap al consum privat i la indústria dels serveis, però s'espera que el deute no financer continuï augmentant. L'FMI considera que els augmentaran els preus en el 2018 i el 2019 en gairebé un punt respecte del 2017, fins assolir una variació del 2,5% i del 2,6%, respectivament. La taxa d'atur es mantindrà en devers el 4,0%.

El Japó

L'economia nipona es troba en xifres positives des del 2015. El 2017 duplica el creixement del 2016, si bé, en el primer trimestre del 2018 la variació interanual es manté estable amb un 1,1%. L'FMI, a l'abril, preveu que l'economia japonesa creixerà fins un 1,2% el 2018 i un 0,9% el 2019. Aquest ritme és més feble, principalment a causa de la reducció de la mà d'obra. Es preveu el 2018 una taxa d'atur del 2,9% i un increment de preus de l'1,1%. Al maig l'IPCH interanual es manté i roman en el 0,7%. La taxa d'atur a l'abril del 2018 continua en el 2,5% i el maig es redueix en tres dècimes (la qual cosa suposa 1,5 milions d'aturats).

Els països productors de petroli consideren que ha millorat el mercat del petroli; la demanda és relativament sòlida, encara que amb algunes incerteses.

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

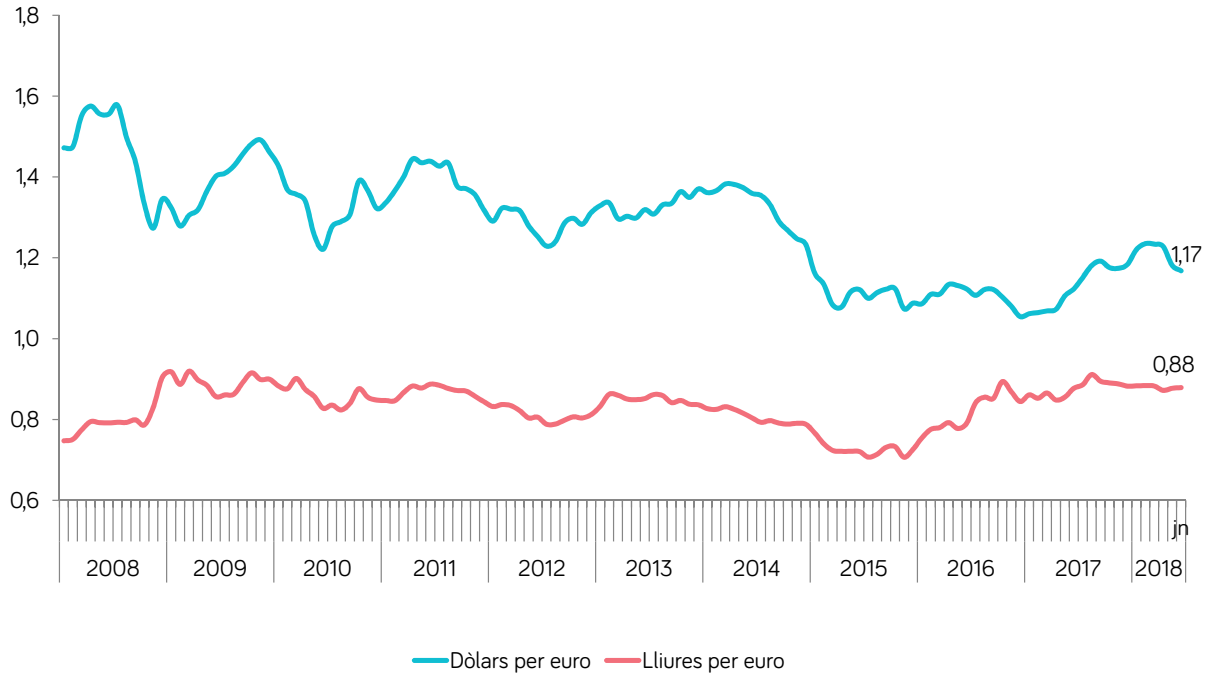
Font: BCE

El preu del barril Brent ha augmentat un 53% entre el maig de 2017 i el maig de 2018, situant-se en 77 dòlars per barril, el màxim des de desembre del 2014. En el gràfic s'observa com l'increment del preu del petroli en la primera meitat del 2017 ha anat acompanyat d'un repunt de la inflació, si bé, el preu del petroli sofreix oscil·lacions més intenses.

Al maig del 2018 el preu del barril Brent és de 77 dòlars, un 53% més que el maig del 2017

Des de final del 2016 l'euro s'ha anat revalorant respecte del dòlar. A mitjan 2018 el dòlar nord-americà i l'euro romanen prop del seu nivell d'agost de 2017 en termes efectius reals. Al juny del 2018 se situa en 1,17 dòlars per euro.

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

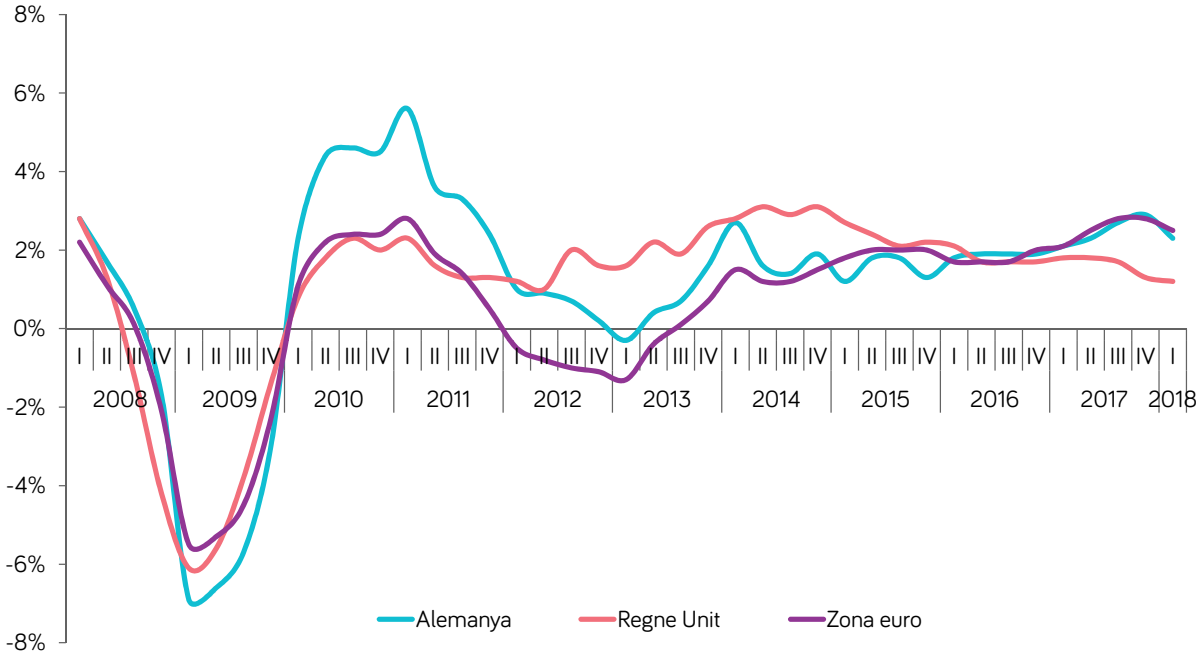

Font: BCE

Pel que fa a l'euro respecte de la lliura esterlina s'ha anat revalorant des del 2015. Al juny del 2018 l'euro es canvia per 0,88 lliures esterlines.

2 Unió Europea

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat

L'economia de la zona euro evoluciona per sobre de l'economia del Japó i des del 2016 de la dels Estats Units, si bé, el primer trimestre del 2018 els Estats Units repunten fins a tres dècimes per sobre del creixement de la zona euro. A la Unió Europea (UE-28) el PIB creix un 2,4% interanual en el primer trimestre del 2018, tres dècimes menys que el trimestre anterior. Per la seva banda, el PIB de la zona euro augmenta a un ritme del 2,5% en el primer trimestre del 2018 respecte del mateix període d'un any abans. La taxa d'atur roman en nivells mínims des del 2008. Així, al maig d'enguany la taxa d'atur és del 7,0% (cosa que suposa 17,20 milions de persones) a la UE-28, i del 8,4% (equivalent a 13,7 milions de persones) a la zona euro. En comparació amb l'any anterior, aquestes taxes representen en ambdós casos una reducció d'un punt, equivalen a 4,0 milions de persones menys aturades per a la Unió Europea i 2,8 milions de persones menys aturades per a la zona euro. Pel que fa als preus de consum, al mes de maig, a la zona euro la inflació és de l'1,9% i a la Unió Europea se situa en el 2,0%. Amb tot això, l'FMI preveu que l'any 2018 la zona euro acabarà amb un creixement del PIB d'un 2,4% (dues dècimes per sobre de la previsió del gener), però per al 2019 l'estimació és menor (2,0%). La previsió de la taxa d'atur pel 2018 és del 8,4%, quasi un punt percentual menys que un any abans i la variació de preus per al 2018 s'espera que es mantingui en l'1,5%. El Banc Central Europeu publicà el juny l'evolució dels agregats monetaris i crediticis de l'àrea de l'euro. L'agregat monetari ampli, l'M3, s'accelera el maig del 2018, com també ho fa el finançament en el sector privat.

El 2017 el PIB de la zona euro creix el 2,5% en el primer trimestre

Alemanya

L'economia alemanya en el primer trimestre del 2018 té un increment interanual de volum del 2,3%, sis dècimes per sota del trimestre anterior. Tanca el 2017 amb un increment del PIB del 2,5%. Els preus a Alemanya pugen el maig a un ritme del 2,2% interanual. La previsió de creixement de l'FMI és d'un 2,5% per al 2018 i de mig punt menys per al 2019, amb una taxa d'atur molt baixa (3,6%). La taxa d'atur al maig és del 3,4 %, el que representa un milió i mig de persones aturades.

L'economia alemanya en el primer trimestre de l'any 2018 s'accelera un 2,3%

França

El ritme de creixement del PIB se situa en un 2,2% interanual en el primer trimestre del 2018, gairebé un punt per sobre del mateix trimestre d'un any enrere. Al maig del 2018 la taxa d'atur és del 9,2%, la qual cosa suposa 2,8 milions de persones. L'FMI preveu que l'economia gala incrementi la producció per al 2018 un 2,1% (tres dècimes per sobre del creixement del 2017) i presenti una taxa d'atur del 8,8%, per sota de la del 2017 (9,4 %). El nivell de preus al maig del 2018 s'incrementa un 2,3% interanual.

Itàlia

A Itàlia el creixement del primer trimestre del 2018 mostra una variació del PIB de l'1,4%, dues dècimes per sota del trimestre anterior. Tanca el 2017 amb un creixement de l'1,5%, sis dècimes per sobre del 2016. Segons la previsió de l'FMI no millorarà per al 2018. En el mercat de treball, la taxa d'atur del maig és de l'11,2% de la població activa, cosa que significa 2,8 milions d'aturats, els mateixos que a França. Al maig del 2018 la variació dels preus a Itàlia es va situar en l'1,0%.

Regne Unit

En el primer trimestre del 2018 el PIB britànic es manté en un 1,2% interanual, dues dècimes menys que en el trimestre anterior i és la taxa més baixa des del principi del 2012. Tanca el 2017 amb un 1,8% interanual. La taxa d'atur del març del 2018 va ser del 4,1%, quatre dècimes menys que l'any anterior, i suposa 1,4 milions d'aturats. Els preus en lliures han tingut una tendència creixent i al maig del 2018 la inflació se situa en el 2,4%. L'FMI preveu per a l'economia britànica una taxa de variació interanual del PIB d'un 1,6% per al 2018 (dues dècimes menys de la del 2017), amb una taxa d'atur del 4,4%, i amb la inflació set dècimes per sobre de l'objectiu del 2%.

3 Espanya

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

	2016	2017	2016				2017				2018
			T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III	T IV	T I
Despesa en consum final	2,5	2,2	2,8	2,7	2,3	2,1	1,9	2,2	2,1	2,5	2,6
Formació bruta de capital fix	3,3	5,0	4,3	3,6	2,7	2,7	4,9	3,9	5,6	5,6	3,5
Variació d'existències i adquisicions menys cessiones d'objetes valuosos (*)	-0,0	0,1	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1
DEMANDA NACIONAL (*)	2,5	2,8	3,1	2,9	2,2	2,0	2,5	2,5	3,0	3,2	2,8
Exportacions de béns i serveis	4,8	5,0	4,5	6,2	3,8	4,5	5,6	4,5	5,6	4,4	3,2
Importacions de béns i serveis	2,7	4,7	3,6	4,8	0,8	1,6	4,5	3,1	5,9	5,2	2,8
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	**3,3**	**3,1**	**3,5**	**3,4**	**3,2**	**3,0**	**3,0**	**3,1**	**3,1**	**3,1**	**3,0**
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	6,9	3,7	7,9	7,3	7,4	5,2	5,0	3,7	4,2	2,0	3,3
Indústria	3,6	3,7	4,0	4,1	3,1	3,0	3,0	3,4	3,9	4,6	2,8
- Indústria manufacturera	3,5	3,8	5,2	4,0	2,7	2,3	2,6	3,5	4,3	4,7	2,9
Construcció	1,9	4,9	1,2	1,2	2,3	2,8	4,5	4,9	4,9	5,4	6,0
Serveis	3,0	2,6	3,0	3,2	3,1	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	**3,3**	**3,1**	**3,5**	**3,4**	**3,2**	**3,0**	**3,0**	**3,1**	**3,1**	**3,1**	**3,0**

(*) Aportació al creixement del PIB a preus de mercat

Font: INE. Contabilitat Nacional Trimestral de'Espaya. Base 2010

Nota: Dades corregides a efectes estacionals i de calendari. Volum encadenat referència 2010

L'economia espanyola durant el primer trimestre del 2018 presenta una taxa de variació interanual del PIB del 3,0%, mig punt percentual per sobre del creixement registrat a la zona euro. La taxa d'atur, segons dades de l'Eurostat, al maig del 2018 cau fins al 15,8% (3,6 milions de persones), cosa que representa un punt percentual menys que el mateix mes d'un any enrere. Pel que fa als preus de consum, al maig la inflació se situa en una variació del 2,1%. Segons el Fons Monetari Internacional, les previsions de creixement de l'economia espanyola pel 2018 són del 2,8% quant al PIB, una taxa d'atur del 15,5% i una inflació de l'1,7%.

De conformitat amb les xifres de la Comptabilitat Nacional Trimestral d'Espanya, en el primer trimestre del 2018 el creixement del PIB és del 3,0%. Des del punt de vista de la despesa, la contribució de la demanda nacional al creixement anual del PIB és de 2,8 punts, front als 3,2 punts del trimestre anterior, i la demanda exterior és de 0,2 punts (front al –0,1 en el quart trimestre de l'any passat). La despesa en consum final de les llars experimenta un creixement del 2,8% i la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa repunta un 4,2%. La despesa de les administracions públiques presenta una variació de l'1,9%. Respecte de la inversió, la formació bruta de capital fix registra un creixement del 3,5%, dos punts més en comparació amb el trimestre anterior. La inversió en construcció augmenta en termes interanuals un 4,7%, i es manté respecte del trimestre anterior. En el primer trimestre les exportacions de béns i serveis cauen 1,2 punts percentuals, en relació a la mateixa taxa del darrer trimestre de 2017, fins a una variació del 3,2% interanual. Les importacions, després d'una pujada en el tercer trimestre del 2017, cauen fins a un 2,8% en el primer trimestre de 2018.

En el primer trimestre del 2018, des del punt de vista de l'oferta, la branca del sector de la construcció manté una major acceleració que les altres activitats i presenta una taxa de creixement anual (un 6,0%) superior a la que mostrava aquests darrers anys. D'altra banda, els sectors primari i secundari mostren taxes de creixement del 3,3% (millora 1,3 punts percentuals) i del 2,8% (cau 1,8 punts percentuals), respectivament. El sector serveis augmenta un 2,5% interanual, com en els dos trimestres anteriors, i dins aquest destaquen les activitats professionals (6,5% de variació interanual), la informació i les comunicacions (amb un 5,9%) i el comerç, transport i hostaleria (2,6%). Els imposts nets sobre els productes varien un 4,5% en el primer trimestre del 2018.

La variació del PIB espanyol el primer trimestre del 2018 és del 3,0%

En el mercat laboral l'ocupació augmenta a un ritme del 2,6% interanual en el primer trimestre de l'any, la qual cosa suposa un increment d'aproximadament 466 mil llocs de treball equivalents a temps complet en un any. La variació del cost laboral unitari se situa en el primer trimestre del 2018 en un 0,1%, 1,2 punts per sota del deflactor del PIB (1,3%).

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Variació Interanual (%)	**2018**	**2019**
PIB	2,7	2,4
Consum privat	2,4	1,8
Consum públic	1,5	1,3
Formació bruta del capital fix	4,2	4,2
Demanda nacional (contribució al creixement del PIB)	2,5	2,2
Exportació de béns i serveis	4,6	4,8
Importació de béns i serveis	4,5	4,6
Demanda exterior (contribució al creixement del PIB)	0,2	0,2
Inflació	1,9	1,7
Taxa d'atur	14,6	12,9

Font: Direcció General d'Economia i Estadística del Banc d'Espanya (Juny 2018)

El Banc d'Espanya preveu el juny del 2018 que la fase expansiva del ritme del PIB continuarà, encara que a un ritme menor. A més, situa la variació del 2018 en el 2,7% i tres dècimes menys la del 2019. L'impacte expansiu de les noves mesures fiscals es pal·lia per l'encariment del petroli. Les incerteses en l'àmbit extern es donen per la geopolítica, la situació a Itàlia i el procés de normalització de les polítiques monetàries i els riscs derivats d'una escalada de mesures proteccionistes. En l'àmbit intern, per la dificultat política d'impulsar noves reformes estructurals i de la ralentització del procés de reducció de l'endeutement públic, així com per la situació política a Catalunya. D'altra banda, el supervisor bancari preveu una taxa d'atur en evolució decreixent: el 14,6% el 2018 i el 12,9% el 2019. Pel que fa als preus, situa l'augment quasi en l'objectiu del 2% (1,9%).

Segons dades del Banc d'Espanya, el deute consolidat segons el Protocol del Dèficit Excessiu (PDE) en el primer trimestre del 2018 és del 98,8% del PIB, la qual cosa suposa 1,16 bilions d'euros. D'aquests, un 70,1% correspon a l'Administració central; un 24,7% a les comunitats autònomes; un 2,5% a les corporacions locals, i un 2,3% a les administracions de la Seguretat Social.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)

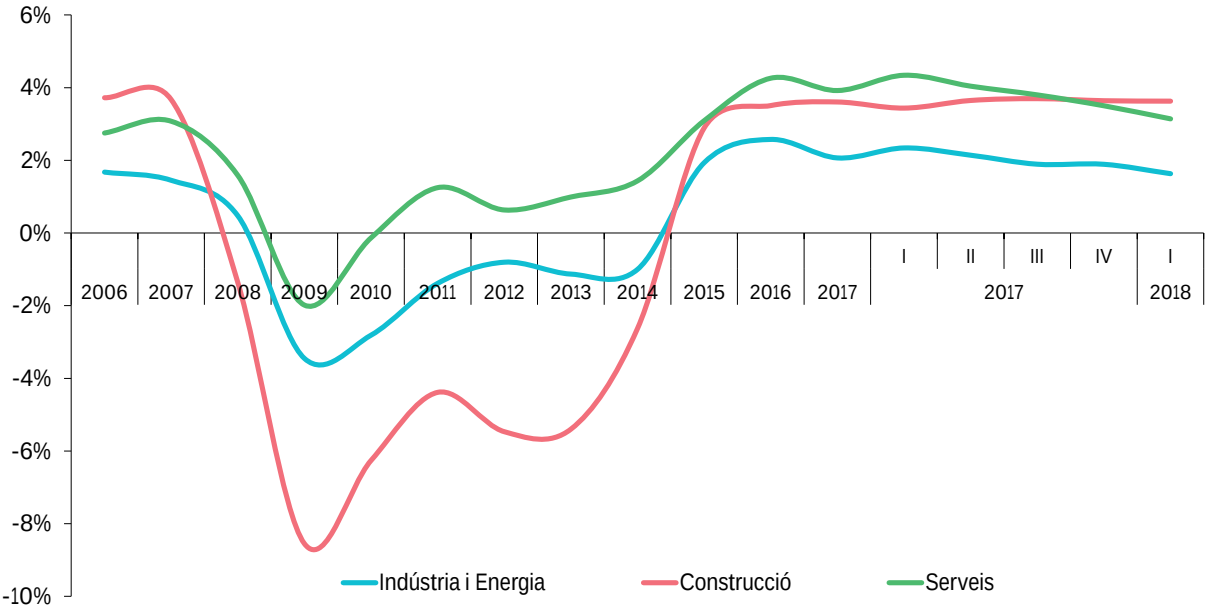
	Anual					Trimestral				
	2013	2014	2015	2016	2017	2017 (p)				2018 (p)
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I
Illes Balears	**0,3**	**1,0**	**3,0**	**4,1**	**3,8**	**4,1**	**3,9**	**3,6**	**3,4**	**3,1**
Sector agropesquer	1,0	0,2	0,0	2,3	1,7					
Indústria	-1,1	-1,0	1,9	2,6	2,1	2,3	2,1	1,9	1,9	1,6
Construcció	-5,4	-2,6	2,9	3,5	3,6	3,4	3,7	3,7	3,6	3,6
Serveis	1,0	1,4	3,1	4,3	3,9	4,3	4,0	3,8	3,5	3,1

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió p: provisional a: avanç

Tot i que les taxes de creixement que es donen a les Illes Balears a principis d'any són lleugerament més suaus que les del 2017, el nivell al qual arriben continua essent considerable. Així, la variació del VAB de l'arxipèlag balear del primer trimestre queda en un 3,1%, una taxa més elevada que la mitjana espanyola i que la de la Unió Europea. Aquest fet implica que gairebé s'enllacen tres anys amb creixements per damunt dels tres punts percentuals. Cal recordar que, tal com s'ha comentat a l'apartat d'internacional d'aquest butlletí, les principals economies desenvolupades es troben en un entorn d'alentiment de les taxes de creixement. Una de les característiques que s'ha esdevingut a principi del 2018 és que el sector de la construcció presenta una variació interanual més elevada que la de serveis. Tal com es veu al gràfic adjunt això no succeïa d'ençà 2007, amb la única excepció dels dos darrers trimestres del 2015. En qualsevol cas, atès el pes del sector terciari dintre de l'economia balear, la contribució més important al creixement global continua essent la dels serveis. La construcció, després de les fortes caigudes durant els anys de la crisi econòmica, accelera el ritme de creixement, i atesos els indicadors avançats mantindrà el dinamisme també en el 2018. En canvi, la indústria i l'energia van perdent vigor i en el primer trimestre del 2018 presenten una variació interanual de l'1,6%, la més baixa dels darrers tres anys. Malgrat el sector exterior estira la producció de manufactures, la xifra de negocis no recull els augments d'ingressos.

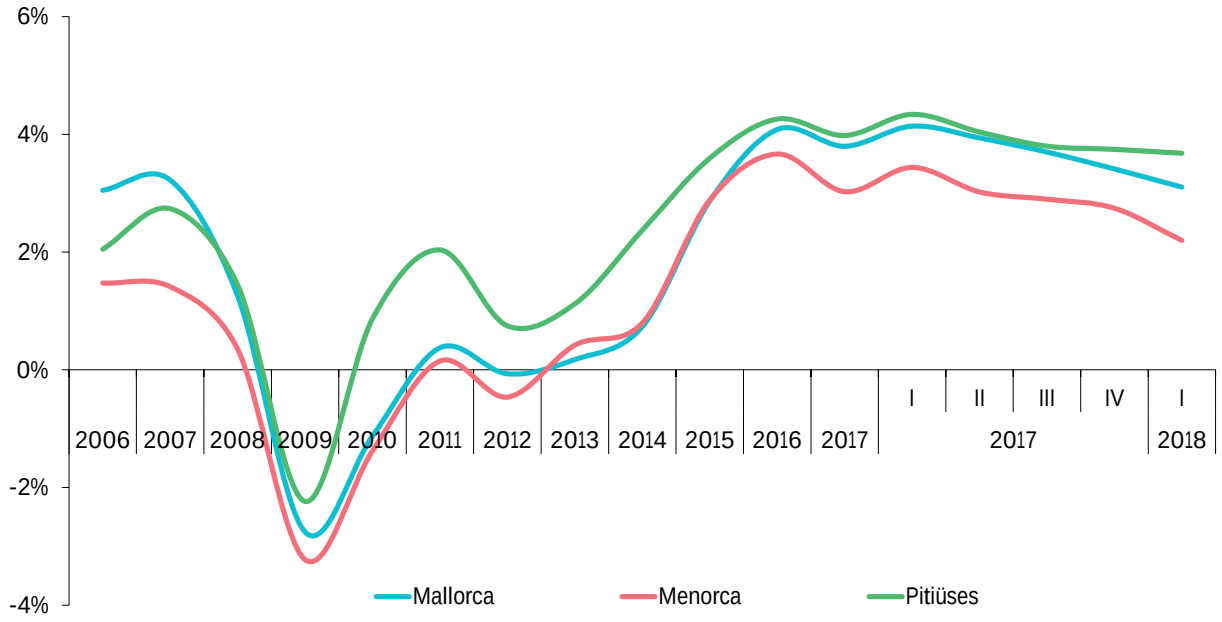
Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Font: DGOE

El fet que es mantengui el creixement en un nivell alt també en el 2018 es reflecteix en el mercat laboral. A les Illes Balears, segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), en el primer trimestre de l'any s'arriba als 488.700, xifra molt semblant a la d'un any enrere. Cal comentar que en el conjunt estatal, la mitjana dels tres primers mesos del 2018 encara roman per sota de la de l'any 2009 (un –2,1%), mentre que l'arxipèlag balear ja es troba un 7,7% per damunt. L'evolució dels ocupats per a cada sector econòmic és molt dispar. Així, hi ha increments destacats a l'agricultura (161,1%) i a la indústria (21,3%), però es donen retrocessos a la construcció (–11,3%) i als serveis (–2,0%). Contràriament al que mostren els registres administratius, el nombre d'aturats augmenta en el primer trimestre del 2018 (un 4,7% interanual) i es torna a situar per damunt de les 100.000 persones en un primer trimestre. A escala estatal, en canvi, disminueix el nombre d'aturats a un ritme de dues xifres (–10,8%). Quant a la taxa d'atur, el primer trimestre presenta habitualment les ràtios més altes de l'any a les Illes Balears i en el 2018 queda en un 17,4%, sols lleugerament per sobre de la mitjana estatal (16,74%). Tal com es veurà més endavant, el sector serveis presenta pujades fortes de la xifra de negoci i de l'índex d'ocupació, tot i que en el primer mes del 2018 presentava una reducció en les taxes interanuals. El comerç reprèn el dinamisme i eixampla els resultats positius. La producció industrial, tot i que fluctua en la primera meitat de l'any, té una tendència a la baixa. Com s'ha comentat anteriorment, els indicadors de la construcció presenten increments destacats, i tant els projectes visats com el nombre de llicències d'obra municipals fan preveure que el ritme d'activitat dins la segona meitat del 2018 mantindrà la fortalesa.

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Font: DGOE

1 Mallorca

Mallorca presenta en el primer trimestre del 2018 un creixement en termes reals del 3,1%. Això implica que cedeix tres dècimes respecte de la variació del trimestre precedent, cosa que succeeix per segon trimestre consecutiu. En qualsevol cas, el percentatge de Mallorca s'alinea amb la mitjana de tot l'arxipèlag balear. Per tant, aquesta illa no és aliena al procés d'alentiment del creixement que té lloc a Europa i a escala mundial. Així les coses, es preveu una frenada en comparació amb els creixements del 2016 i 2017, però mantenint un ritme d'activitat i producció encara elevat.

En els resultats del mercat laboral destaca la bona evolució del nombre d'afiliats a la Seguretat Social a Mallorca, el qual arriba a un augment del 3,2% al maig respecte del mateix mes del 2017. El nombre de llocs de feina equivalents a temps complet en el primer trimestre del 2018 s'incrementa amb força en termes interanuals (6,8%). Paral·lelament a la millora de l'ocupació a l'illa major, també s'ha donat un descens de l'atur registrat del 5,4%. Amb tot, la taxa d'atur registrat anual (calculada com el nombre d'aturats registrats entre aquest mateix nombre més l'afiliació a la Seguretat Social) roman al voltant del 7,0% al maig. En el cinquè mes del 2018 es dona una davallada en el nombre de contractes (–3,3%), la qual s'emmarca en una reducció de la temporalitat a favor de la contractació indefinida. Quant a la sinistralitat laboral, l'índex presenta a Mallorca el valor més baix de totes les illes (5.103,7) però el nombre d'accidents puja el 4,6% entre el maig del 2017 i l'abril del 2018.

El sector de l'agricultura, la ramaderia i la pesca a l'illa de Mallorca tanca el mes de maig amb més de 5.000 treballadors afiliats a la Seguretat Social (5.016). Respecte de l'any anterior, l'increment és de mig punt percentual. Quant al sector secundari, Mallorca, que concentra el 88,0% de tota la nova afiliació, registra un increment d'afiliació d'un 3,4%. Destaca l'avanç de la branca manufacturera, amb 576 nous afiliats (3,3%). L'ocupació dedicada a la construcció a Mallorca és la mostra més destacada del retorn del dinamisme al sector del totxo. Així, l'afiliació a la Seguretat Social emmarcada en aquest sector augmenta al maig un 7,8% a Mallorca. Igual que passa en el conjunt de les Illes Balears pugen amb més força els assalariats que els autònoms. Continua l'acceleració en els indicadors avançats de la construcció. Els projectes visats pel Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears fins l'abril de l'any en curs presenten taxes de variació positives quant al nombre (18,2%), però sobretot en pressupost en termes corrents (62,8%).

L'inici de la temporada turística a Mallorca en la campanya del 2018 corresponent als establiments reglats ofereix una pujada del nombre de viatgers i de pernoctacions fins el maig, amb la qual cosa se superen les xifres rècord registrades durant el 2017. En aquest sentit destaquen els viatgers en els establiments hotelers (4,8%), tot i que les nits facturades no augmenten al mateix ritme (2,7%). Per al cas dels apartaments turístics, els viatgers evolucionen negativament (–6,9%), de la mateixa manera que també disminueixen les pernoctacions (–3,6%). Cal destacar que el turisme rural, encara minoritari a l'illa, té creixements importants en el nombre de viatgers (37,8%). Les pernoctacions en establiments rurals també s'incrementen a un ritme elevat (25,0%). Quant al nombre de turistes, les taxes acumulades de gener a maig es mantenen constants a Mallorca (0,9%), i la xifra de turistes supera els 3,2 milions. En aquesta illa cal destacar el creixement del turisme nacional, amb un 8,4% d'increment interanual. Malgrat això, en valors absoluts, el turisme alemany és el més important amb quasi 1,3 milions de turistes (el 39,6% del total), tot i que disminueix un 2,2%. El passatge arribat per via aèria, el qual supera els 4,2 milions acumulat al maig, creix un 4,8% en aquesta illa gràcies, sobretot, al bon comportament del mercat nacional (11,9%). A Mallorca el passatge alemany, després de marcar rècords l'any passat, creix a ritmes més moderats (2,1%). El passatge que arriba als ports de Mallorca per via marítima augmenta significativament en el cas de la línia regular (8,8%) mentre que els creueristes es disparen un 59,8% respecte de l'any anterior.

Quant als indicadors de confiança empresarial del segon trimestre d'enguany, el saldo relatiu a la situació de les empreses mallorquines és l'únic que registra un resultat positiu, millorant en quatre dècimes el valor d'un any enrere. Pel que fa al saldo de les expectatives, el valor és lleugerament superior al d'ara fa un any i queda per sobre de la mitjana de tot l'arxipèlag, només superat per les expectatives de les Pitiüses. L'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del segon trimestre avança un 0,6% interanual, sensiblement per sota del valor per a tot l'arxipèlag (0,9%). Per altra part, al mes d'abril el nombre d'hipoteques contractades s'incrementa de forma notable (41,8%) respecte del mateix mes de l'any passat. Les hipoteques sobre habitatges encara creixen més intensament (64,2%). De la mateixa manera, l'import total contractat aquest mes augmenta un 45,1% i el corresponent a hipoteques sobre habitatges ho fa un 48,4%. Fins al maig d'enguany, les tones de mercaderies embarcades i desembarcades dels ports de Palma i d'Alcúdia mantenen la tendència a l'alça amb què tancaren el 2017 (5,6%), mentre que les mercaderies arribades a l'aeroport de Son Sant Joan rompen la tendència baixista i augmenten un 4,0%.

Pel que fa als indicadors de consum, la demanda d'energia elèctrica a Mallorca davalla considerablement (–3,0%) a causa del caràcter fred del mes de maig. D'altra banda, aquest mes es matriculen a Mallorca 4.110 turismes i 458 vehicles de càrrega, la qual cosa representa, expressat en termes interanuals, un creixement d'un 8,7% i una baixada d'un –8,2%, respectivament. Finalment, el consum de carburants d'automoció del mes d'abril es manté, si fa no fa, en el mateix nivell que un any enrere (–1,4%).

2 Menorca

El valor afegit brut de Menorca en els primers tres mesos del 2018, comparat amb el del mateix període del 2017, presenta un increment d'un 2,2%, la qual cosa implica mig punt de reducció respecte de la taxa precedent. Aquest ritme de creixement és el més moderat de les illes, tot i que es manté per damunt dels dos punts percentuals. Malgrat Menorca hagi patit més intensament els efectes de la crisi econòmica i les taxes de creixement en la fase de recuperació hagin estat les més moderades, el nivell de producció de l'illa més septentrional es troba ja un 6% per damunt del nivell del 2008.

L'afiliació a la Seguretat Social del mes de maig a Menorca supera les 35.000 persones i queda un 2,3% per damunt del registre del mateix mes del 2017. Juntament a l'increment en el nombre de persones afiliades, també es dona un augment de la jornada mitjana de treball, atès que l'afiliació equivalent a jornada completa augmenta un 7,6% en el primer trimestre del 2018. L'atur registrat del cinquè mes de l'any cau un 7,5% i el nombre de desocupats el darrer dia de maig no arriba als 2.700. El nombre de contractes signats al maig cau un −1,2%, dintre del context de substitució de la contractació temporal per la indefinida. La pujada de l'ocupació i el descens de la desocupació deixen la taxa d'atur registrat de Menorca en el 7,0%, set dècimes menys que un any enrere. Quant a la sinistralitat laboral, el nombre d'accidents dels 12 mesos anteriors a l'abril del 2018 puja un 5,7% a Menorca.

L'agricultura i la pesca a Menorca manté una afiliació per damunt de les 700 altes el maig del 2018 i s'incrementa respecte del maig del 2017 en un 0,3%. Menorca també augmenta l'afiliació en el sector secundari respecte d'un any ençà i el nombre d'altes puja un 1,8%. La indústria manufacturera, que abasta el 95% de l'ocupació, s'incrementa un 1,5%, però les altres dues branques industrials, les indústries extractives i la branca de l'energia, l'aigua i el gas, augmenten de forma més destacada (un 6,3% i un 9,6%, respectivament). Igual que succeeix al conjunt de les Illes Balears, la variació dels afiliats dedicats a la construcció torna al terreny positiu, que en el cas de Menorca ho ha fet més tardiament, però en el darrer mes de maig amb més intensitat que a la resta d'illes (8,0%). El nombre de projectes visats pel COAIB que s'han visat per a obres a Menorca el primer quadrimestre del 2018 és superior en comparació al mateix període del 2017 (12,7%), tot i que el pressupost que impliquen en termes corrents és força inferior (−22,2%).

La temporada del 2018 a Menorca presenta durant els primers cinc mesos una reducció en el nombre de turistes. El nombre de visitants decreix de forma important (−6,9%), per arribar a 232 milers. En aquesta illa sobresurt la caiguda del turisme d'origen britànic, amb una taxa del −23,6%, que representa gairebé un terç del total (el 31,7%) i deixa al mercat nacional com a principal mercat emissor. Aquesta reducció en els turistes arribats a l'illa es reflecteix en el nombre de viatgers i en les pernoctacions als apartaments turístics. En el primer cas disminueixen un 20,0%, mentre que en el segon ho fa un 13,6%. A causa que el nombre de nits cau a un ritme més lent que el de viatgers s'allarga l'estada mitjana (8,0%) als apartaments turístics. Quant als establiments hotelers, el nombre de pernoctacions acumulades fins el maig presenta una disminució accentuada (−15,3%). A la vegada, la disminució del nombre de viatgers en els hotels menorquins és més continguda (−5,6%), mentre que l'estada mitjana es fa un 10,3% més curta. Des de la perspectiva del mitjà de transport, els passatgers arribats per via aèria a l'aeroport de Maó no presenten variacions significatives (−1,0%) fins al maig. A Menorca puja el passatge nacional (9,1%) i l'alemany (12,8%), mentre que cau el passatge britànic (−23,3%). Aquests tres mercats representen quasi el 94% del total del passatge. Per via marítima, el Port de Maó presenta un important decreixement dels creueristes (−12,4%) i del passatge en línia regular (−18,5%).

La confiança empresarial mostra un saldo negatiu pel que fa a la situació (−0,6) i positiu pel que fa a les expectatives (7,6), si bé en aquest cas queda molt allunyat de les expectatives mostrades per la resta d'illes, el saldo mitjà de les quals queda en 20,1 punts. Tot i així, és la que presenta l'avanç més significatiu de l'índex (ICEH), atès que registra una taxa de variació interanual d'un 2,3%, 1,4 punts percentuals més optimista que el conjunt de l'arxipèlag. El total de mercaderies que entren i surten del Port de Maó durant els cinc primers mesos del 2018 tenen un volum superior al del mateix període del 2017 (un 2,5% en termes relatius). D'altra banda, les tones de mercaderies arribades via aèria disminueixen un 10,3%. Quant al nombre d'hipoteques signades el mes d'abril, en comparació amb les dades de la resta d'illes, Menorca presenta un increment més moderat (26,5%), encara que, pel que fa a l'import, l'increment (61,8%) se situa entre Mallorca i les Pitiüses. Les hipoteques sobre habitatges, tant el nombre com l'import subscrit, registren també avanços més discrets, d'un 11,1% i d'un 45,7%, respectivament.

En relació amb els indicadors de consum, el caràcter fred del mes de maig es manifesta a Menorca amb una caiguda de la demanda elèctrica d'un 3,2%. Altrament, al maig es matriculen a Menorca 159 turismes i 58 vehicles de càrrega que representen increments, respectivament, d'un 12,0% i d'un 7,4%. Finalment, el consum de carburants d'automoció el mes d'abril registra una baixada interanual d'un 1,0%.

3 Pitiüses

També en el començament del 2018 Eivissa i Formentera continuen essent les illes amb major dinamisme econòmic. En el primer trimestre el creixement arriba al 3,7%, i, per tant, superen per tercer any consecutiu la fita dels tres punts i mig. A diferència que la resta del territori, les taxes interanuals rompen la tendència a l'alentiment iniciada en el 2017 i en els tres primers mesos del 2018 es repeteix la taxa interanual del trimestre precedent. Les Pitiüses no són sols el territori on la crisi econòmica afectà en menor mesura, sinó que també és on més creixement s'ha donat en la fase expansiva. Així, respecte del nivell de VAB del 2008, les Pitiüses es troben en el primer trimestre del 2018 gairebé un 20% per sobre en termes reals.

El mercat de treball reflecteix la fortalesa de l'economia de l'arxipèlag pitiús. Els treballadors d'alta en la Seguretat Social mostren una dada el darrer dia de maig de 81.924 treballadors, 76.075 a Eivissa i 5.849 a Formentera. Aquestes xifres, comparades amb les del mateix mes del 2017 impliquen increments del 4,0% i del 6,4 %, respectivament. L'augment en el nombre d'aturats ve acompanyat per un allargament de la jornada laboral i tot plegat fa que el nombre d'hores treballades en el primer trimestre del 2018 augmenti amb força (9,4% a Eivissa i 15,1% a Formentera). Quant al nombre de persones aturades, la dada del maig també cau a una ràtio del 6,6%. Així les coses, la taxa d'atur registrat queda en el 4,6% per a Eivissa i en el 2,6% a Formentera, que si es considera el conjunt de les dues illes es redueix mig punt percentual respecte d'un any enrere. L'índex d'incidència dels accidents laborals a les Pitiüses presenta el valor més alt i el nombre d'accidents s'incrementa un 10,4%.

El nombre d'afiliats a la Seguretat Social en el sector primari a darrer dia de maig és de 454 persones en el conjunt de l'arxipèlag pitiús. La majoria es troben ubicats a Eivissa (431) i augmenten un 3,6% interanual. Ara bé, l'increment relatiu més elevat es correspon a Formentera, amb un 15,0% més d'efectius laborals a l'agricultura i a la pesca. La indústria i l'energia de les Pitiüses presenta també el menor pes relatiu de les Balears, amb menys d'una dècima part dels treballadors del sector a les illes, comptant els d'Eivissa i Formentera. A més, al maig les Pitiüses tenen la taxa interanual d'afiliació al sector secundari més moderada (1,6%). Aquesta variació es reparteix amb un increment de l'1,5% de la industria manufacturera, un del 2,7% en les activitats de subministrament d'aigua, sanejament i residus, i amb un descens de l'afiliació a la branca de subministrament d'energia elèctrica, gas i aire condicionat (-4,8%). L'afiliació a la construcció a Eivissa i Formentera té una variació del 3,2%, i és la única on els autònoms augmenten a una taxa major que els assalariats (4,7% i 2,7%, respectivament). Aquest augment del capital humà no va acompanyat d'una millora en les perspectives de futur a causa de la reducció en els pressuposts en termes corrents dels projectes visats pel Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears (-4,7%).

La temporada turística del 2018 de les Pitiüses s'ha iniciat amb un manteniment tant en les pernoctacions com en el nombre de viatgers dels establiments hotelers, consolidant els bons resultats del 2017. L'estada mitjana roman al voltant dels 4,4 dies. Per una altra banda, l'evolució en els apartaments turístics, de menor importància a l'illa, mostra un increment del 7,8% en el nombre de viatgers i un 7,3% en el nombre de pernoctacions. A causa d'aquest comportament similar no es donen en aquest tipus d'allotjament variacions significatives de l'estada mitjana. El nombre total de turistes que escullen Eivissa i Formentera com a destinació turística fins el maig del 2018 arriba als 700 milers, amb un increment del 5,6% respecte del mateix període de l'any anterior. A aquestes illes destaca l'augment dels espanyols i alemanys (8,1% i 13,6%, respectivament) mentre que els britànics disminueixen (-5,7%). El volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 10,4% interanual durant els cinc primers mesos de l'any. Com a les altres illes, aquest creixement està motivat pel bon comportament del mercat nacional (15,4%) i també de l'alemany i de l'italià, amb un increment de l'11,2% i del 10,1%, respectivament, mentre que el passatge britànic es manté (-0,7%). La via marítima també mostra increments de passatgers. En línia regular es donen gràcies, sobretot, a Formentera (5,6%), mentre que els passatgers que van a Eivissa sense arribar a Formentera augmenten un 2,4%. Els creueristes desembarcats presenten un increment del 6,6%.

Amb referència a l'indicador de confiança empresarial corresponent al segon trimestre, les Pitiüses presenten, d'una banda, la pitjor valoració de la situació del trimestre anterior (-3,8 punts) i, de l'altra, el millor saldo pel que fa a les expectatives a curt termini (24,7 punts). L'ICEH se situa en un 0,2% interanual i esdevé la valoració menys optimista de totes les illes, 0,7 punts percentuals per sota del valor mitjà del conjunt de l'arxipèlag (0,9%). Quant a les mercaderies, a l'illa d'Eivissa fins el maig de l'any en curs, les embarcades i desembarcades al port no presenten taxes de variació significatives (-0,9%), mentre que les de l'aeroport disminueixen un 4,3%. Alhora, les mercaderies de la Savina prenen signe negatiu (-7,0%). Al mes d'abril, Eivissa i Formentera aconsegueixen conjuntament augments molt significatius tant en la constitució de noves hipoteques (126,3%) com, sobretot, en l'import subscrit (945,0%). En el cas concret de les hipoteques sobre habitatges, l'avanç experimentat a les Pitiüses és, amb diferència, el més rellevant de l'arxipèlag, amb taxes del 140,8% en el nombre de contractes i del 290,0% en l'import constituït. L'import mitjà, tant per al conjunt de les hipoteques com per a les relatives a habitatges, és el més alt de les illes i molt per sobre de la mitjana, arribant als 674,3 milers d'euros i als 225,7, respectivament.

Quant als indicadors de consum, la demanda elèctrica del mes de maig a Eivissa i a Formentera mostra comportaments diferents. Eivissa segueix la pauta de Mallorca i Menorca i redueix el consum un 0,6%, mentre que a Formentera es dispara el consum un 5,7%. D'altra banda, al maig es matriculen a Eivissa 375 turismes (24,6%) i 90 vehicles de càrrega (21,6%). A Formentera les matriculacions són, respectivament, 31 i 12, amb variacions del 14,8% i del 100,0%. Finalment, el consum de carburants d'automoció augmenta un 1,8% conjuntament a Eivissa i Formentera durant el mes d'abril.

III. OFERTA

1 Agropesquer

Agricultura

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
-0,4	0,3	-0,5	1,0	0,2	0,0	2,3	1,7

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El sector agropesquer tanca l'any 2017 amb una taxa de creixement d'un 1,7%, situada per sota del tancament de l'any 2016 (2,3%). S'estima una previsió d'una variació interanual del VAB per a aquest sector de l'1,6% per al 2018.

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	**maig**	**6.452**	→	**1,2**
Mallorca	maig	5.016	→	0,5
Menorca	maig	707	→	0,3
Eivissa	maig	431	↗	3,6
Formentera	maig	23	↗	15,0

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

Al maig del 2018 hi ha, a les Illes Balears, 6.452 persones afiliades a la Seguretat Social en agricultura i ramaderia, un 1,2% més que en el mateix mes de l'any anterior. Un 44,3% d'aquests treballadors estan afiliats al règim agrari, que augmenta un 2,0% en termes interanuals. Un 37,8% són autònoms i, respecte de l'any anterior, el nombre disminueix un 2%. El 8,8% restant dels afiliats pertanyen al règim general, el qual manté el dinamisme dels anys anteriors i presenta una variació interanual positiva d'un 3,1%. Per illes, l'afiliació s'incrementa considerablement a Formentera (15% interanual), i més lleugerament a Mallorca (0,5%) i a Menorca (0,3%), tot i que el 77,7% dels afiliats figuren a l'illa major. En el cas d'Eivissa varia la seva tendència en relació als anys anteriors i augmenta el nombre d'afiliats en aquests sectors en termes interanuals (3,6%).

LA COMERCIALITZACIÓ DE FRUITA I HORTALISSA QUE PROVÉ DELS PRODUCTORS DISMINUEIX UN 5,1%

Taula 9. Indicadors de lagricultura

	Darrera dada			Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca (productors)		**Tones**	**PMP**	**Tones**		**PMP**	
Fruita	gener-maig	35.561	1,2	↘	-7,2	↗	3,5
Hortalisses	gener-maig	36.613	1,1	↘	-3,1	↘	-5,3
Patates	gener-maig		0,6			↗	5,7
Total	gener-maig	72.175	1,0	↘	-5,2	↘	-4,6
Mercaderies agràries exportades		**Tones**	**Milers d'€**	**Tones**		**Milers d'€**	
Patates	gener-abril	3.992	2.286	↗	94,4	↗	78,5
Regne Unit	gener-abril	1.632	1.086	↘	264,7	↘	201,9
Dinamarca	gener-abril	985	599	↘	30,7	↘	24,7
Goma de garrofí	gener-abril	559	6.612	↗	41,0	↗	130,1
Països baixos	gener-abril	46	542	↗	107,1	↗	230,0
Dinamarca	gener-abril	242	2.992	↗	452,1	↗	770,1
Vins i licors	gener-abril	566	3.727	↘	-7,8	↘	-4,0
Alemanya	gener-abril	307	1.596	↘	-6,0	↘	-13,0
Suïssa	gener-abril	107	1.144	↗	11,0	↗	20,7

Font: Mercapalma, Ibestat

PMP: preu mitjà ponderat

En el mercat central de Mallorca, segons les dades acumulades fins el maig del 2018 s'han comercialitzat 72.175 tones de **fruita i hortalissa** que provenen de majoristes i productors, un 5,16% menys que en el mateix període de l'any 2017. El signe negatiu d'aquesta dada es produeix tant per la comercialització que prové dels majoristes (–5,14%) i en especial per la fruita (–7,25%), com per la comercialització per part dels productors (–6,68) i més en el cas de l'hortalissa (–8,1%) que en el de la fruita (–1,07%). Aquest comportament en la demanda s'acompanya d'un augment destacat del preu mitjà de l'hortalissa (35,3%), i pel contrari disminueix (–15,08%) en el cas de la fruita en termes interanuals acumulats. Cal destacar que el preu mitjà de la patata manté la tendència a l'alça i augmenta un 5,2% en els primers cinc mesos del 2018 respecte del mateix període d'un any ençà.

Pel que fa a la collita de **cereals** els pagesos mallorquins preveuen una excel·lent campanya el 2018, ja que les plogudes han estat molt ben aprofitades pel camp. No obstant això, segons dades del març del 2018, encara provisionals, del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, la producció dels **cereals** que més es cultiven a les Illes Balears (blat, ordi i civada) disminueix respecte de l'any anterior. Així, la producció de blat es preveu de 8 milers de tones (un 2,6% menys) en una superfície de conreu de 5.420 hectàrees (305 més que la superfície del 2017). La producció d'ordi es preveu de 28,5 milers de tones (un 18,6% menys) en una superfície de conreu (19.303 hectàrees) superior a la de 2017 en 168 hectàrees. Quant a la producció de civada disminueix un 19% interanual i la previsió és de 8,1 milers de tones en una superfície de conreu de 14.736 hectàrees que, en aquest cas, també augmenta en 256 hectàrees. Per al conjunt de l'Estat la previsió també és d'una reducció en la superfície dels tres tipus de conreu, així per al blat (un –1,2% anual), l'ordi (un –0,7%) i la civada (un –1,8%).

Segons dades de la denominació d'origen Oli de Mallorca, la producció d'**oli d'oliva** de la campanya 2016-2017 va ser de 456.699 litres, un 19,2% inferior a la campanya de l'any anterior. En canvi, la superfície de conreu fou un 29,5% més i arribà a les 3.256 hectàrees. D'aquest total d'oli produït, 311.554 litres foren d'oli qualificat, el qual disminuí un 8,2% respecte de la campanya 2015-2016. No obstant això, la comercialització fou un 4,7% superior a la registrada un any enrere. Així, es varen vendre 275.462 litres d'oli d'oliva amb un augment del 4,7% de la demanda interior, que suposa el 80,5% del total venut. Per contra, baixa la demanda nacional (–27,5%) i el producte venut a tercers països fora de la Unió Europea (–24,2%), així com l'exportació cap a la Unió Europea (–11,6%) amb un 9,5% del total comercialitzat.

Pel que fa a la producció d'**ametla**, segons dades de la Mesa Nacional de Fruita Seca, la campanya 2018-2019 serà de 1.250 tones de gra a les Illes Balears. Aquesta xifra representa un increment del 13,6% respecte de la campanya anterior, i suposa un 18,9% més que la mitjana de producció des del 2013. En l'àmbit nacional es preveu un augment anual del 12,6% amb una producció de 60.398 tones, el que suposa un 32% més que la mitjana dels darrers cinc anys. Des de la Mesa Nacional de Fruita Seca han mostrat la seva preocupació en matèria fitosanitària degut a la seva expansió i els danys ocasionats, tant per la *Xylella fastidiosa* com per la vespa de l'ametler. També han destacat que les gelades de febrer i març han afectat principalment a les varietats primerenques de la majoria de les zones productores, com és la varietat Marcona i Largueta. Tot i això, es preveu una producció rècord respecte a l'evolució dels darrers deu anys i

d'alta qualitat.

En el **mercat exterior** en relació amb els principals productes de les Illes Balears que es venen fora de les fronteres i fins l'abril s'observa que, pel que fa a la patata, n'augmenta tant l'exportació en volum (94,4%) com en valor monetari (78,5%). Entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul es disparen les vendes, principalment al Regne Unit (264,7%), i també és important l'increment de les vendes a Polònia (109,5%). Aquests increments també es donen en valor monetari tant al Regne Unit (201,9%) com a Polònia (76,1%) en menor proporció. Més suau és l'exportació cap a Dinamarca, tant en pes (30,7%) com en valor monetari (24,7%). Pel que fa a la goma de garrofí, en el primer quadrimestre del 2018, continua amb la tendència positiva que acabà el 2017 i es dona un increment de les exportacions d'aquest producte més destacat en valor monetari (130,1%) que en volum (41%). Les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, augmenten en general i despunta sobretot en el cas de Dinamarca en pes (452,1%) i més en valor monetari (770,1%). També és destacable l'augment de vendes cap als Països Baixos (107,1%) i al mateix temps l'increment també en valor monetari (230%). Per altra banda, disminueix el valor de l'exportació cap a altres països de vins i licors (un –7,8%) entre el gener i l'abril del 2017, en comparació amb els mateixos mesos del 2017. El mercat exterior per al vi i el licor també es manté en negatiu quant a valor monetari (–4%). Les vendes es mantenen en negatiu pels principals països compradors, exceptuant a Suïssa (11%), que manté la tendència positiva i estira aquesta magnitud cap al terreny positiu amb un increment de l'import facturat (20,7%).

Ramaderia

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada 2018		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	gener-març	522	↘	-6,4
Bestiar oví	gener-març	535	↗	27,7
Bestiar cabrum	gener-març	6	↗	11,3
Bestiar porcí	gener-març	887	→	-1,9
Bestiar equí	gener-març	0	→	0,0
Aus	gener-març	57	↗	5,2

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Segons les dades acumulades del primer trimestre de l'any 2018 del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, i quant a les tones de carn de bestiar sacrificat en els **escorxadors** de les Illes Balears, augmenten les de carn de bestiar oví (27,7%), del caprí (11,3%) i de les aus (5,2%), i disminueixen les de carn de bestiar boví (–6,4%) i les de porcí (–1,9%). De conformitat amb l'enquesta de sacrifici de bestiar, la varietat més demandada és la carn de bestiar porcí, seguida de l'oví, i, en darrer lloc, el boví. Així, el nombre de porcs sacrificats durant el primer trimestre del 2018 arriba a 23.582 animals, que representen 887 tones. Quant al bestiar oví, se situa en les 535 tones (50.243 animals). Si es consideren les xifres del conjunt nacional per als mateixos mesos del 2018, augmenta un 6,10% la carn sacrificada per al principal tipus de bestiar, el porcí. En el cas de les aus, el segon amb major pes de tones sacrificades, disminueix un 1,4%, i el tercer, el bestiar boví, augmenta un 0,7%.

Augmenta la carn de bestiar oví i caprí sacrificada als escorxadors de les Illes Balears

De conformitat amb les declaracions obligatòries del sector boví de llet, publicades pel Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA), el preu mitjà ponderat de la llet a les Illes Balears se situa a l'abril a les Illes en 0,312 euros per litre, per davall de la mitjana nacional, que se situa en 0,318 euros per litre. Respecte d'un any ençà, aquest preu representa un increment d'un 3,3% a l'arxipèlag i d'un 1,6% nacional. En el conjunt dels quatre primers mesos del 2018 la producció de llet a les Illes arriba a les 21.563 tones, un 2,3% menys que el 2017. Aquesta producció s'entrega totalment a compradors situats a la mateixa comunitat autònoma.

Al maig del 2018, el nombre d'afiliats en el sector pesquer és de 678 treballadors, amb una disminució d'un 0,9% respecte del mateix mes del 2017. L'afiliació al sector disminueix a totes les illes, excepte a Menorca, on augmenta lleugerament un 0,87%, encara que el 67,8% dels afiliats es concentri a l'illa de Mallorca.

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	**maig**	**678**	→	**-0,9**
Mallorca	maig	460	→	-1,3
Menorca	maig	116	→	0,9
Eivissa	maig	71	→	0,0
Formentera	maig	31	↘	-3,1

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

La **producció pesquera** declarada a les Illes Balears durant el primer trimestre del 2018 va ser de 596,29 tones, amb un valor en primera venda de 3,49 milions d'euros. En comparació amb el mateix trimestre de l'any 2017 (671,95 tones i 3,81 milions d'euros), les dades representen un descens tant en el volum com en el valor de la captura en un 12% i un 9,2% respectivament. La caiguda està relacionada amb una primavera especialment agitada que ha fet que s'hagin perdut moltes jornades de pesca.

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2017

			Variació interanual (%)			
Captures	**Pes (kg)**	**Valor (€)**	**Pes (kg)**		**Valor (€)**	
Aladroc	157.857	236.597	→	0,7	↗	28,0
Pop	41.660	172.955	↗	5,1	↗	23,4
Gamba vermella	40.505	798.150	↗	88,4	↗	15,0
Gerret	44.169	183.019	→	1,7	↗	15,4
Rajada	24.460		↗	15,4		
Sípia	22.898	242.639	↗	2,0	↘	-18,9
Sorell	25.849		↗	2,4		
Caproig		131.382			↘	-26,7
Morralla	15.741	116.115	↗	2,2	↗	8,0
Moll de roca	22.087	149.631	↗	39,7	↗	2,3
Sardina	22.456		↘	-40,2		
Calamar		219.671			↘	-30,0

Font: Direcció General de Pesca i Medi Marí

Quant a les 10 principals espècies, en captures i en valor són, respectivament, les que es presenten en la taula adjacent. L'aladroc, l'espècie més important en volum, manté el seu volum de captures i el preu; la gamba vermella, pel contrari, ha reduït el seu preu. La tendència general del preu de les espècies més venudes és a incrementar-se lleugerament.

2 Indústria i energia

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)

Anual				Trimestral								
2014	2015	2016	2017	2016 (p)				2017 (p)				2018 (a)
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
-1	1,9	2,6	2,1	2,8	2,8	2,5	2,2	2,3	2,1	1,9	1,9	1,6

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

Els principals indicadors sectorials de la indústria deixen veure una situació dual. Per una banda, l'exportació de manufactures i l'afiliació presenten resultats positius. Per altra banda, la confiança empresarial, així com la majoria d'indicadors conjunturals, mostren signes contraris. Aquest fet es reflecteix en l'evolució a la baixa del **valor afegit brut** (VAB) de la indústria i l'energia de les Illes Balears. Així, la variació del VAB en termes de volum del primer trimestre de 2018 presenta un increment d'un 1,6 % respecte del 2017. Si es compara aquesta evolució amb la resta de sectors econòmics (3,1 % de mitjana en el primer trimestre), el sector secundari queda molt per darrere de la construcció i dels serveis i, fins i tot, per darrere del sector agropesquer. Altrament, el PIB de la indústria espanyola també s'afebleix i durant el primer trimestre la taxa de variació se situa en un 2,8 % interanual, 1,8 punts percentuals menys que el trimestre precedent. L'increment interanual de la indústria manufacturera espanyola és d'un 2,9 %.

La indústria ranqueja i el VAB del primer trimestre queda en un 1,6 %

El sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears té el mes de maig d'enguany 23.660 afiliats en el règim general de la **Seguretat Social** i 5.743 en el d'autònoms, amb un total de 29.403 cotitzadors. Aquests valors representen, respecte del maig de l'any passat, un increment d'un 3,0 % en el nombre total d'afiliats. Aquest mes es guanyen afiliats tant en el règim general (un 3,6 % interanual) com en el d'autònoms (0,6 %). La indústria manufacturera de l'arxipèlag és l'activitat predominant del sector, atès que agrupa un poc més del 80 % dels cotitzadors. Aquesta branca guanya un 2,9 % d'afiliats, lleugerament per sota de l'increment mitjà de tota la indústria. La segona activitat en nombre d'afiliats, que agrupa poc més del 15,0 % del conjunt, correspon al subministrament d'aigua, sanejament i residus, i registra un augment d'un 5,0 %. Per contra, l'activitat de subministrament d'energia, gas i aire condicionat perd un 2,2 % d'afiliats en comparació amb un any enrere.

L'afiliació a la Seguretat Social de la indústria s'incrementa un 3,0 % interanual

Per illes i en termes percentuals, el principal increment interanual d'afiliació a la Seguretat Social es produeix a Formentera, amb una taxa d'un 9,6 %, si bé s'ha de tenir en compte que el nombre absolut de treballadors és poc representatiu. A continuació, Mallorca, que concentra el 88,0 % de tota la nova afiliació, registra un increment d'un 3,4 %, i destaca l'avanç de la branca manufacturera, amb 576 nous afiliats (3,3 %). Menorca i Eivissa presenten increments una mica més moderats, amb taxes d'un 1,8 % i d'un 1,3 %, respectivament.

Els indicadors de confiança empresarial de les Illes Balears revelen que un 23,4 % dels gestors de les empreses del sector de la indústria valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el primer trimestre de 2018, mentre que el 18,8 % dels enquestats ho fan de forma desfavorable. El balanç de situació del sector (4,6 punts) millora considerablement respecte del trimestre precedent i, juntament amb el sector de la construcció, és l'únic que queda en positiu, per sobre, per tant, del saldo mitjà de tots els sectors econòmics (-0,4 punts). En relació amb la valoració d'un any enrere (4,8 punts), el saldo de l'actual trimestre es manté pràcticament en el mateix nivell. Quant a les expectatives per al trimestre actual, el segon, la indústria registra una valoració positiva, si bé no tan evident com la de la resta de sectors econòmics. El 23,4 % de les respostes consideren que la marxa del negoci serà favorable davant del 10,9 %, que opinen el contrari, que serà desfavorable. Consegüentment, el balanç d'expectatives queda en 12,5 punts positius, encara que molt allunyat de la valoració d'un any enrere (22,6), i significativament inferior al saldo mitjà de tots els sectors econòmics (20,1 punts). D'altra banda, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del segon trimestre reflecteix un retrocés (-2,3 % interanual) de la confiança empresarial del sector industrial, i queda prou distanciat de la confiança mostrada per la mitjana de tots els sectors econòmics (0,9 %).

Indústria

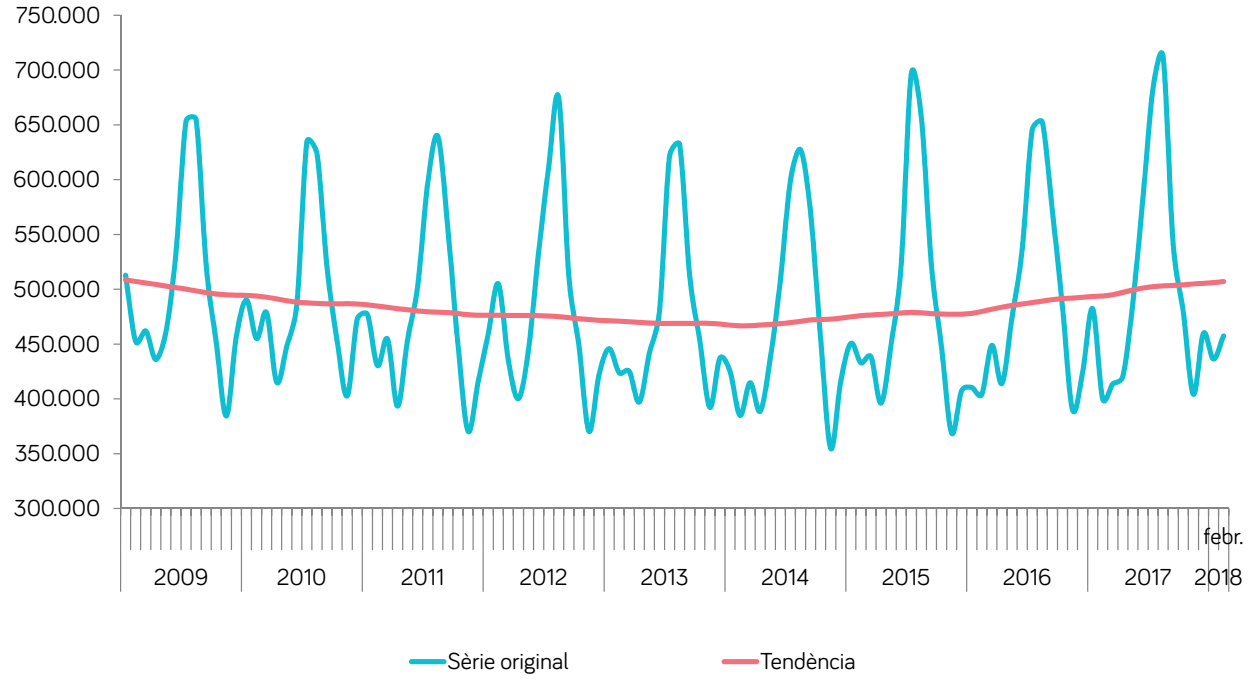
A l'abril, després de tres mesos en negatiu, la producció industrial es recupera i la taxa de variació interanual de l'índex retorna als valors positius amb un 2,9 %. Així i tot roman allunyat del registre del conjunt de l'Estat, la producció industrial del qual es dispara fins a l'11,0 %. Per sectors, destaquen les pujades interanuals dels béns intermedis (18,5 %) i de l'energia (4,5 %). Per contra, continuen en negatiu els béns d'equip (–7,8 %), si bé esmorteint les fortes caigudes dels mesos precedents. La variació interanual de la mitjana del primer quadrimestre se situa a les Illes en un –2,1 % i en el conjunt d'Espanya en un 3,0 %.

La producció industrial del mes d'abril retorna als valors positius amb un 2,9 % d'increment interanual

D'altra banda, els indicadors relatius a la facturació i a la demanda del sector industrial del mes d'abril continuen en zona negativa, si bé amb caigudes menys intenses que les del mes de març. Les vendes de la indústria de les Illes avancen 9,4 punts percentuals en relació amb el registre precedent i la taxa interanual de l'índex de la xifra de negocis se situa en un –2,2 %. En el conjunt de l'Estat, en canvi, el volum de negoci de la indústria creix un 15,5 %. Paral·lelament, l'entrada de comandes del sector registra també una forta caiguda i la taxa interanual de l'índex se situa a les Illes en un –4,9 %, mentre que en el conjunt d'Espanya puja un 12,9 %.

Energia

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Font: Ibestat i elaboració pròpia

El caràcter fred del mes de maig en tot l'arxipèlag —exceptuant Formentera, on fou normal—, amb una temperatura mitjana de 17,4°C i una anomalia tèrmica de –0,6°C, ha propiciat que la temperatura sigui el component de la demanda que més ha influït en la baixada d'un 2,5 % interanual del **consum d'energia elèctrica** (475,9 GW, en el conjunt de l'arxipèlag). El consum augmenta únicament a Formentera (5,7 %), mentre que registra davallades significatives a la resta d'illes, en especial a Menorca (–3,2 %) i a Mallorca (–3,0 %). Aquest mes, d'acord amb les dades de Red Eléctrica, la generació d'energia renovable (23,3 GW) cau a les Illes un 7,6 % i les emissions de CO_2 associades a la generació elèctrica (266,0 tones) ho fan un poc més d'un 10,0 %.

D'altra banda, la demanda acumulada en el conjunt de l'arxipèlag durant els primers cinc mesos creix un 2,5 % en relació al mateix període de 2017 i sobresurt el creixement registrat a Formentera, amb un 7,0 % interanual. Mallorca (2,7 %) i Eivissa (2,4 %) presenten increments més moderats, mentre que Menorca queda amb una dècima en negatiu (–0,1 %). El total de les emissions (1.289,2 tCO_2) associades a la generació durant aquests cinc mesos és un 1,4 % inferior a les de l'any passat. La combustió del carbó, si bé les redueix un 4,1 % interanual, continua sent la principal font d'emissions, amb gairebé un 71,0 % del total.

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	maig	475.893	→	1,8
Índex de producció industrial[1]	abril	100,815	→	-1,2
Ocupats totals a indústria i energia	maig	29.403	↗	3,0
Assalariats	maig	23.660	↗	3,6
Autònoms	maig	5.743	→	0,6
Ocupats segons activitats	maig	29.403	↗	3
Indústries extractives	maig	369	→	1,7
Indústries manufactureres	maig	23.575	↗	2,9
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	5.459	↗	3,7
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	maig	356.981	→	1,5
Ocupats segons activitats	maig	23.012	↗	3,4
Indústries extractives	maig	293	↗	2,8
Indústries manufactureres	maig	17.980	↗	3,3
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	4.739	↗	3,6
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	maig	39.358	→	0,6
Ocupats segons activitats	maig	3.641	→	1,8
Indústries extractives	maig	17	↗	6,3
Indústries manufactureres	maig	3.475	→	1,5
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	149	↗	9,6
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh)[1]	maig	79.554	↗	3,8
Ocupats segons activitats	maig	2.703	→	1,6
Indústries extractives	maig	59	↘	-4,8
Indústries manufactureres	maig	2.074	→	1,5
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	570	↗	2,7

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia

[1] *La variació és de la cicle-tendència* T^{t}_{t-12} *(%)*

3 Construcció

La construcció a les Illes Balears segueix per una senda de creixement, tant als indicadors que registren l'activitat de manera contemporània com als indicadors avançats. Això es reflecteix en la taxa de creixement interanual del VAB de la construcció del primer trimestre del 2018, la qual repeteix la variació del trimestre precedent i és d'un 3,6%. Així les coses, el sector del totxo és manté en positiu des de fa més de tres anys. A l'àmbit estatal, el sector està accelerant amb un 2016 i un 2017 amb totes les taxes interanuals positives i que, en el primer trimestre del 2018, arriben al 7,2%.

Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)

Anual					Trimestral								
2013	2014	2015	2016	2017	2016				2017 (p)				2018 (a)
			(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
-5,4	-2,6	2,9	3,5	3,6	3,8	3,6	3,5	3,1	3,4	3,7	3,7	3,6	3,6

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El nombre de **certificats de final d'obra** que es presenten als ajuntaments de les Illes Balears indica l'evolució recent de l'activitat de la construcció. Del gener a l'abril de l'any 2018 s'han expedit 556 certificats de final d'obra, la qual cosa representa un creixement del 23,8% respecte del mateix període del 2017, i mostra un comportament similar quant al nombre d'edificis (23,4%). En línia amb les dades anteriors, el valor de la liquidació de l'execució material de les obres també creix (22,6%). El **consum de ciment** és un indicador simultani al de l'activitat de la construcció, però es disposa de la informació relativa a les Illes Balears amb més d'un any de retard. Fins el juny del 2017 es consumiren 197,2 milers de tones de ciment, la qual cosa representa un augment del 3,6%. En l'àmbit estatal, en el mateix període ha augmentat el consum de ciment un 12,1%.

El sector de la construcció, especialment en la part enfocada a l'habitatge, és intensiu en mà d'obra. Així, l'augment en el ritme d'activitat s'acompanya d'un increment del **capital humà** dedicat a la construcció. El darrer dia de maig d'enguany la Seguretat Social té 52.880 treballadors d'alta, la qual cosa significa un augment d'un 7,0% respecte del mateix moment del 2017. Destaca la millora en el nombre d'assalariats, que representen el 70,6% del total i que s'incrementen un 7,6%. Paral·lelament a l'evolució dels treballadors, el nombre de comptes de cotització en actiu a les Illes Balears augmenta a bon ritme (5,5%). Els treballadors inclosos en el règim especial de treballadors autònoms sumen 15.483 altes, un 5,8% més que en el mateix període del 2017. Per branques d'activitat, la construcció d'edificis presenta un increment de capital humà del 8,6% i la construcció especialitzada mostra una variació interanual d'un 5,6%; mentre, l'enginyeria civil té augments més continguts de capital humà (2,3%). Pel que fa a la desagregació territorial, les illes amb l'increment més elevat en termes relatius en aquest mes de maig són Menorca i Mallorca (8,0% i 7,8 %, respectivament). Eivissa, tot i que també creix en nombre de treballadors, ho fa a un ritme més suau (3,4%), mentre que Formentera no presenta variacions significatives (0,2%). L'atur registrat evoluciona favorablement a totes les illes, i de mitjana es redueix un 11,9% al juny. Les dades de l'enquesta de població activa del primer trimestre del 2018 no acompanyen els bons resultats dels altres indicadors. Així, la població resident a les Illes Balears ocupada en el sector de la construcció entre el gener i el març del 2018 presenta una mitjana de 48.900 persones, una xifra que suposa un decreixement de l'11,3% interanual. En la línia d'aquesta darrera dada, el nombre d'aturats presenta una mitjana de 8.000 persones, cosa que suposa una variació interanual d'un 90,5%. En canvi, en l'àmbit estatal, en el primer trimestre l'atur disminueix de forma important (-12,0%).

Taula 16. Indicadors de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	maig	37.324	↗	7,6
Autònoms	maig	15.483	↗	5,8
Contractes de treball	juny	3.442	↗	3,5
Certificats de final d'obra	abril	106	↘	-5,4
Mallorca				
Assalariats	maig	28.543	↗	8,2
Autònoms	maig	11.873	↗	6,7
Contractes de treball	juny	2.675	↗	7,1
Menorca				
Assalariats	maig	2.626	↗	12,7
Autònoms	maig	1.214	→	-0,6
Contractes de treball	juny	192	↘	-14,3
Pitiüses				
Assalariats	maig	6.155	↗	2,7
Autònoms	maig	2.263	↗	4,7
Contractes de treball	juny	575	↘	-4,8

Font: Ibestat, OTIB, TGSS

Quant a les **perspectives** de futur, la construcció presenta indicadors que fan preveure que es mantindrà el dinamisme a mitjà termini. Del gener a l'abril de 2018, el Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears ha tramitat 2.236 expedients, un 13,8% més que durant el mateix període de l'any 2017. Aquest augment dels projectes visats es produeix a totes les illes excepte a les Pitiüses, on disminueixen un 10,4%. El pressupost total dels projectes també creix, i fins i tot ho fa amb més intensitat que el nombre. El total del primer quadrimestre de l'any suma 460,6 milions d'euros, un 40,6% més en termes corrents. El 61,6% d'aquest import té per objecte la construcció residencial, mentre que el 27,9% són projectes de tipus turístic. Els projectes d'ambdues finalitats han tingut comportaments positius durant el darrer any i creixen al mateix ritme, un 34,7%. La tercera tipologia per importància és la sanitat i beneficència, que dins el primer quadrimestre s'ha incrementat un 1.470,3% (amb increments molt destacables al gener i a l'abril). Quant a les llicències d'obres atorgades pels ajuntaments, només es disposa de les dades fins al desembre de l'any 2017, mes en el qual s'arriba a 2.422 llicències acumulades des del gener, un 48,1% més que en el 2016. Segons les dades del Ministeri de Foment, l'obra pública licitada a les Illes Balears fins l'abril de l'any en curs arriba a 107,7 milions d'euros, un 38,5% més respecte del mateix període de l'any anterior. El comportament de les obres d'enginyeria civil (62,7%) explica la major obra licitada, malgrat la mala evolució del pressupost en l'edificació d'immobles (-27,4%). Per agent contractant, augmenten les obres públiques licitades pels ens territorials a les Illes Balears (145,8 %), que compensen amb escreix la disminució de les de l'Estat i la Seguretat Social (-80,0%).

4 Serveis

Taula 17. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)

Anual				Trimestral								
2014	2015	2016	2017	2016 (p)				2017 (p)				2018 (a)
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1,4	3,1	4,3	3,9	4,1	4,3	4,4	4,2	4,3	4,0	3,8	3,5	3,1

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

En el primer trimestre del 2018, el **VAB del sector dels serveis** a les Illes Balears situa la variació interanual en un 3,1%. Tot i que el ritme de creixement és prou intens, aquest valor és quatre dècimes inferior al registrat en el quart trimestre de l'any passat i 1,2 punts percentuals inferior al registre d'un any enrere. Les activitats englobades en el sector dels serveis, per tant, continuen impulsant el creixement, encara que el sector de la construcció passa a ser la branca amb més dinamisme (3,6%). A Espanya l'evolució dels serveis, des de la perspectiva del PIB corregit d'efectes estacionals i de calendari, és mes estable, la qual cosa es reflecteix en la taxa interanual del primer trimestre d'enguany (2,5%), la qual coincideix amb les dels dos trimestres precedents. Per grups, segueixen amb registres molt alts les activitats professionals (6,5%), les d'informació i comunicacions (5,9%) i, més moderadament, les de comerç, transport i hostaleria (2,6%). Únicament romanen en negatiu, un trimestre més, les activitats financeres i d'assegurances (-0,6%).

El nombre d'afiliats creix un 3,0% interanual al maig

Al mes de maig, el nombre de treballadors del sector dels serveis **afiliats a la Seguretat Social** a les Illes Balears és de 463.153 persones, la qual cosa significa un creixement interanual d'un 3,0%. El sector, considerant tots els règims de cotització (el general i els especials d'autònoms, de la llar i de la mar) guanya 13.325 afiliats i l'augment més significatiu, en termes absoluts i també percentuals, es produeix en el règim general, amb un 3,4% (12.628 cotitzadors més), mentre que els afiliats al règim d'autònoms augmenten un 1,6% (1.117 afiliats més). Les activitats d'hostaleria (3.528 nous afiliats) i les administratives i serveis auxiliars (2.102 nous afiliats) són les que presenten els avanços més significatius en valors absoluts. Com ja hem apuntat en altres publicacions, aquest mes també són destacables els guanys d'afiliació en les activitats sanitàries i de serveis socials (1.491), en les d'educació (1.430) i, finalment, en les de comerç a l'engròs i al detall (1.281). En termes percentuals, a banda de les assenyalades, són igualment destacables els forts increments en les activitats d'informació i comunicacions (8,7%) i en les immobiliàries (6,4%), especialment en el règim d'autònoms (12,4%), si bé el nombre total de treballadors d'aquest sector és poc representatiu. El contrapunt el trobam en les activitats de les llars i de personal domèstic (-4,8%) i en les activitats financeres i d'assegurances (-3,5%), que continuen perdent efectius.

Totes les illes incrementen el nombre d'afiliats en el sector terciari. Formentera, com ja és habitual, registra la taxa més elevada (7,0%), a continuació Eivissa amb un 4,2% i, finalment, Mallorca i Menorca registren els creixements més moderats, amb taxes respectives d'un 2,8% i d'un 1,7%.

Els indicadors d'activitat del sector guanyen força en el primer quadrimestre

Taula 18. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	maig	463.153	↗	3,0
Mallorca	maig	364.265	↗	2,8
Menorca	maig	27.565	→	1,7
Pitiüses	maig	70.233	↗	4,4
Índex xifra de negoci dels serveis	abril	112,16	↗	7,4
Transport i emmagatzematge	abril	118,15	↗	13,5
Hostaleria	abril	69,81	→	1,4
Informació i comunicacions	abril	117,09	↗	4,9
Activitats professionals, científiques i tècniques	abril	126,35	↗	15,4
Activitats administratives i serveis auxiliars	abril	122,76	↗	17,9
Matriculació de vehicles per a lloguer	maig	4.139	↗	12,5

Font: DGT, Ibestat, TGSS

Al mes d'abril, els **indicadors d'activitat del sector dels serveis** (IASS) s'enforteixen i registren valors lleugerament més alts que els dels mesos precedents, de forma més notòria en la facturació de les empreses, ja que l'indicador guanya 1,1 punts percentuals en relació al mes de març i queda en un 7,4%. Així, aquest mes l'arxipèlag balear queda per sobre de la mitjana de l'Estat, la taxa de variació del qual també repunta amb força i se situa en un 7,2%, 3,8 p.p. més que el registre precedent. La variació de la mitjana del primer quadrimestre, respecte del de 2017, és d'un 6,9% a les Illes i d'un 6,1% a Espanya.

A l'arxipèlag, la xifra de negoci d'aquest mes s'accelera de forma molt significativa en les activitats administratives i serveis auxiliars (17,9%), en les professionals, científiques i tècniques (15,4%) i, finalment, en les de transport i emmagatzematge (13,5%). La resta d'activitats també queden en positiu, si bé amb pujades més moderades, com en el cas del comerç i de l'hostaleria, que registren increments d'un 4,1% i d'un 1,4%, respectivament.

L'altre indicador sectorial, l'índex d'ocupació, s'ha recuperat els darrers dos mesos i, al mes d'abril, la variació interanual de l'índex se situa a les Illes en un 4,2%, el mateix valor que en el mes de març i 1,8 punts percentuals per sobre del registre del conjunt de l'Estat (2,4%). L'ocupació augmenta en tots els sectors, de manera més destacada en l'hostaleria (5,5%), en les activitats professionals, científiques i tècniques (4,6%), i en el transport i emmagatzematge (4,5%).

4.1. Comerç

Taula 19. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS (volum de negoci) - Comerç	abril	119,46	↗	4,1
Índex de vendes al detall [1]	maig	116,14	→	0,5
Índex d'ocupació del comerç al detall	maig	111,73	↗	2,6
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació de vehicles de motor i motocicletes	maig	87.544	→	1,5
Mallorca	maig	68.739	→	1,6
Menorca	maig	6.333	→	0,9
Pitiüses	maig	12.197	→	1,0

Font: Ibestat, INE, TGSS

[1] *Preus constants de 2010*

D'acord amb els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) de les Illes Balears, durant el mes d'abril el **volum de negoci** del sector del comerç recupera en part el terreny perdut en el mes de març, en concret 2,2 punts percentuals, i situa la taxa interanual en el 4,1%. L'**índex d'ocupació** en el comerç, en canvi, s'afebleix i aquest mes la taxa de variació interanual és d'un 2,2%, 1,2 p.p. menys que el registre del mes de març.

La facturació del comerç al detall defalleix gradualment

Les vendes de les empreses de **comerç al detall** de les Illes Balears perden força gradualment i, al maig, la taxa de variació interanual de l'índex queda en un 0,5%, recuperant tot i així una dècima respecte del valor del mes d'abril (0,4%). En el conjunt de l'Estat la facturació dels darrers mesos ha seguit aquesta mateixa tendència a la baixa i la taxa d'aquest mes queda en negatiu (–0,7%), cedint 1,1 p.p. respecte del mes precedent. A les Illes, la variació mitjana dels primers cinc mesos d'enguany, en relació amb els del 2017, és d'un 1,7%, sensiblement per sobre de la de l'Estat, que queda en un 1,2%. D'altra banda, el ritme de creació d'ocupació en el sector també decau, encara que de forma menys intensa. Aquest mes l'índex presenta una taxa de variació interanual d'un 2,6%, mig punt percentual menys que el registre del mes d'abril (3,1%). En el conjunt de l'Estat la taxa de variació se situa en un 0,8%. La variació mitjana dels cinc primers mesos és a l'arxipèlag d'un 2,2%, i a Espanya d'un 0,9%.

L'afiliació a la Seguretat Social s'incrementa un 1,5% interanual en el conjunt de l'arxipèlag

Al maig, el sector del comerç a les Illes Balears tenia 87.544 treballadors en alta laboral a la **Seguretat Social** (66.778 en el règim general i 20.766 en el d'autònoms), la qual cosa representa, respecte del mateix mes del 2017, un increment d'un 1,5% en el total d'afiliats. Totes les illes guanyen afiliació, si bé, en termes percentuals, els avenços interanuals més significatius corresponen a Formentera (1,8%) i a Mallorca (1,6%). Menorca i Eivissa registren valors més moderats, ambdues amb una taxa d'un 0,9%. Considerant els valors absoluts, Mallorca concentra el 85,6% dels nous cotitzadors (1.096) i Eivissa gairebé el 8,0% (101). En el conjunt de l'arxipèlag, les activitats corresponents al comerç a l'engròs absorbeixen el 36,0% dels nous afiliats i representen un augment d'un 2,3% interanual. La venda i reparació de vehicles, amb el 30,1% dels nous afiliats, és la branca en què l'afiliació creix de manera més accentuada en termes relatius, amb una taxa anual d'un 4,6%. Finalment, el comerç al detall concentra el 33,9% restant i creix un 0,7%.

Els resultats dels **indicadors de confiança empresarial** corresponents al segon trimestre d'enguany revelen que un 17,9% dels gestors de les empreses del sector del comerç valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el primer trimestre de 2018 i que el 25,9% ho fan de manera desfavorable. El balanç de situació, és a dir, la diferència entre els dos percentatges, és negatiu i se situa en –8,0 punts. Aquesta xifra és 7,6 punts percentuals pitjor que el balanç mitjà de tots els sectors, encara que millora lleugerament el balanç del comerç d'un any enrere (–8,9). Pel que fa a les expectatives per al trimestre actual –el segon–, el 29,0% dels gestors enquestats consideren que la marxa del negoci serà favorable, un percentatge similar a la valoració del conjunt de totes les branques (29,2%). Per contra, només el 5,6% dels empresaris preveu que la marxa serà desfavorable, una mica més optimista que la valoració mitjana de tots els sectors (9,1%). El balanç d'expectatives resultant és, després del sector del transport i l'hostaleria (27,5%), el valor més alt (23,4 punts) i queda 3,3 punts percentuals per sobre de la mitjana de tots els sectors (20,1). Finalment, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del comerç baixa en termes interanuals un 1,1% i s'allunya de la taxa de la mitjana de tots els sectors econòmics, la qual roman en positiu (0,9%).

4.2. Hostaleria

Taula 20. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernoctacions	**maig**	**8.737.973**	→	**0,5**	**gen-maig**	**14.399.082**	→	**1,4**
Establiment hoteler	maig	7.460.712	→	0,5	gen-maig	12.515.259	→	1,4
Apartament turístic	maig	1.138.309	→	-1,4	gen-maig	1.554.080	↘	-2,6
Rural	maig	138.952	↗	22,4	gen-maig	329.743	↗	23,5
Viatgers	**maig**	**1.608.075**	↗	**2,2**	**gen-maig**	**2.795.381**	↗	**3,6**
Establiment hoteler	maig	1.368.174	↗	2,6	gen-maig	2.425.549	↗	3,7
Apartament turístic	maig	199.726	↘	-4,3	gen-maig	271.141	↘	-4,8
Rural	maig	40.175	↗	31,7	gen-maig	98.691	↗	33,6
Estada Mitjana	**maig**	**5,4**	→	**-1,6**	**gen-maig**	**5,2**	↘	**-2,1**
Establiment hoteler	maig	5,5	→	-2,0	gen-maig	5,2	↘	-2,2
Apartament turístic	maig	5,7	↗	3,1	gen-maig	5,7	↗	2,4
Rural	maig	3,5	↘	-7,0	gen-maig	3,3	↘	-7,6

Font: Ibestat

Al mes de maig el nombre de pernoctacions dels turistes a les Illes Balears no presenta variacions significatives (+0,5%) respecte del maig del 2017 i arriba a 8,7 milions. En xifres acumulades del gener al maig, les nits facturades en els establiments turístics reglats s'incrementen en un 1,4% i s'assoleixen els 14,4 milions de pernoctacions. El nombre de viatgers del mes de maig augmenta un 2,2% en relació amb el mateix mes de l'any 2017. En termes acumulats, la xifra quasi arriba a 2,8 milions de viatgers, un 3,6% més que durant el mateix període de l'any anterior. El sector de l'hostaleria ha començat l'any amb unes dades de viatgers que milloren el començament dels dos darrers anys, en el quals es marcaren màxims de la sèrie històrica de viatgers.

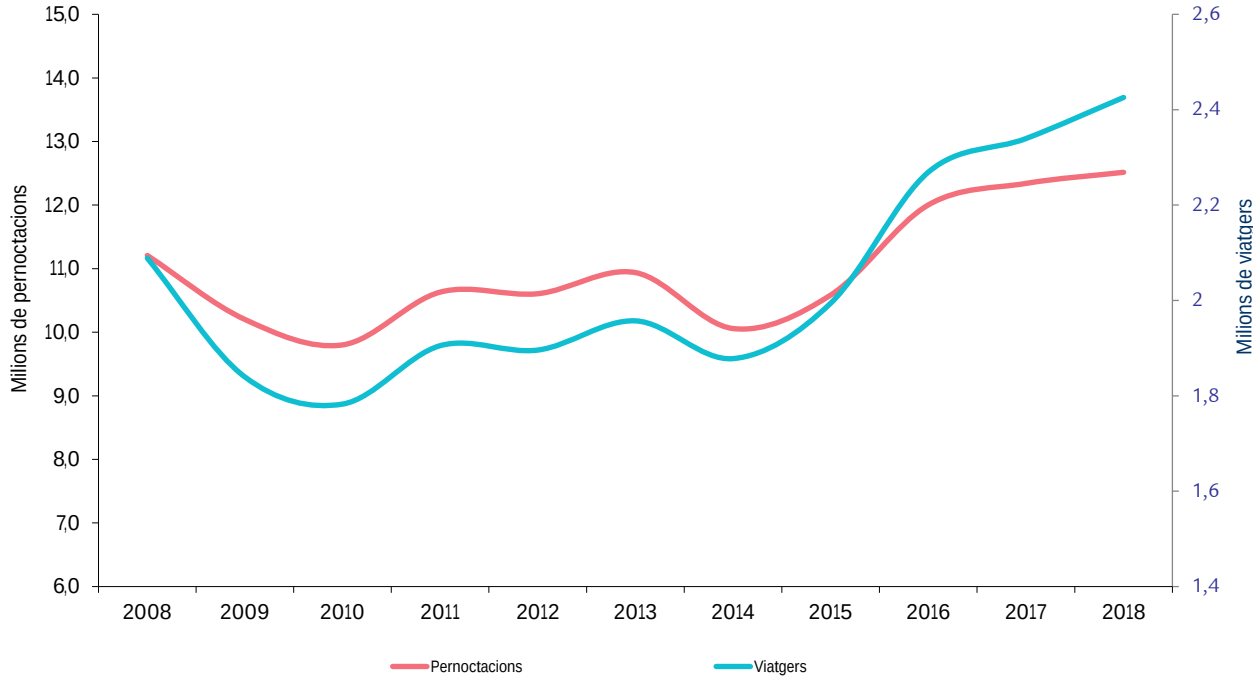
Les **pernoctacions** en establiments hotelers fins al maig del 2018 arriben a 14,4 milions. Això representa un 1,4% més en termes interanuals, gràcies a l'augment d'un 5,0% del mercat nacional i del mercat britànic (5,6%), que compensen amb escreix la caiguda del turisme del alemany (-5,8%). Al mes de maig, les Illes Balears tenen un percentatge d'ocupació de places ofertes d'un 68,0%, una pèrdua d'1,5 punts respecte al mateix mes de l'any 2017, mentre que el conjunt de Espanya ha guanyat 0,3 punts. Quant als apartaments turístics, les pernoctacions presenten una disminució respecte a l'any 2017 (-2,6% interanual). En aquest cas, són els britànics els qui disminueixen amb força (-12,4%), juntament amb el mercat nacional (-9,6%), mentre les pernoctacions d'alemanys es mantenen sense variacions importants (0,7%). Al mes de maig les Illes Balears tenen un 46,7% d'ocupació de places ofertes en apartaments turístics, 1,4 punts menys que al maig de l'any 2017. Les dades per als allotjaments de turisme rural mostren un comportament molt positiu a les Illes Balears fins al maig, un 23,5% més, gràcies al creixement dels tres mercats més importants: l'alemany, que creix un 14,3%; el britànic, que augmenta un 29,4%, i el mercat nacional, que s'incrementa un 24,2%. Al mes de maig, el turisme rural balear aconsegueix un percentatge d'ocupació de places ofertes d'un 48,6%, un guany d'1,2 punts respecte al mateix mes de l'any 2017.

Les pernoctacions continuen marcant rècords i augmenten un 1,4% del gener al maig de l'any 2018.

Els **viatgers** que pernoctaren a les Illes Balears del gener al maig del 2018 augmenten per damunt de les pernoctacions i arriben a 2,8 milions, marcant una alça del 3,6%. Així, els qui escolliren un establiment hoteler augmenten un 3,7% interanual, amb 2,4 milions de persones. El turisme espanyol i el britànic mostren una evolució positiva i despunten un 7,0% i un 9,1% anual respectivament, mentre que el mercat alemany decreix un 8,2%. No obstant això, els viatgers alemanys continuen sent el mercat més important i, amb quasi 765 milers, suposen el 31,6 % del total. La progressió dels viatgers en apartaments turístics presenta una disminució respecte de l'any anterior (–4,8%), a causa del comportament del retrocés dels tres mercats principals, que presenten disminucions de viatgers de dues xifres: una disminució de l'11,1% el mercat nacional, del 14,1% l'alemany i del 12,1% el britànic. Finalment, els clients de turisme rural, tot i que encara són minoria en el total de viatgers, són els que evolucionen de forma més favorable dins els cinc primers mesos del 2018 i mostren una variació interanual d'un 33,6%.

L'**estada mitjana** del gener al maig de l'any en curs presenta un retall del 2,1% i es queda en 5,2 dies. En el cas dels hotels, cada viatger hi està 5,2 dies de mitjana, amb la mateixa reducció indicada abans. Quant als apartaments turístics, l'estada arriba a 5,7 dies, xifra que, a causa de la disminució més acusada de viatgers que de pernoctacions, creix un 2,4%. També el viatger que s'allotja a establiments de turisme rural escurça l'estada respecte a l'any anterior un 7,6%, i opta per un nombre de nits inferior al dels allotjaments anteriors (3,3 dies).

Gràfic 9. Pernoctacions i viatgers a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-maig

Font: Ibestat, elaboració pròpia

El gràfic anterior reflecteix l'increment tant de les pernoctacions com dels viatgers, acumulat de gener a maig, en els establiments hotelers des del 2008. Es pot observar el fort creixement de les dues sèries en els quatre darrers anys. A més que, des de l'any 2013, moment en què la sèrie de viatgers comença a comportar-se més positivament que la sèrie de pernoctacions, l'estada mitjana té una lleugera tendència a la baixa.

Taula 21. Establiments turístics per illes

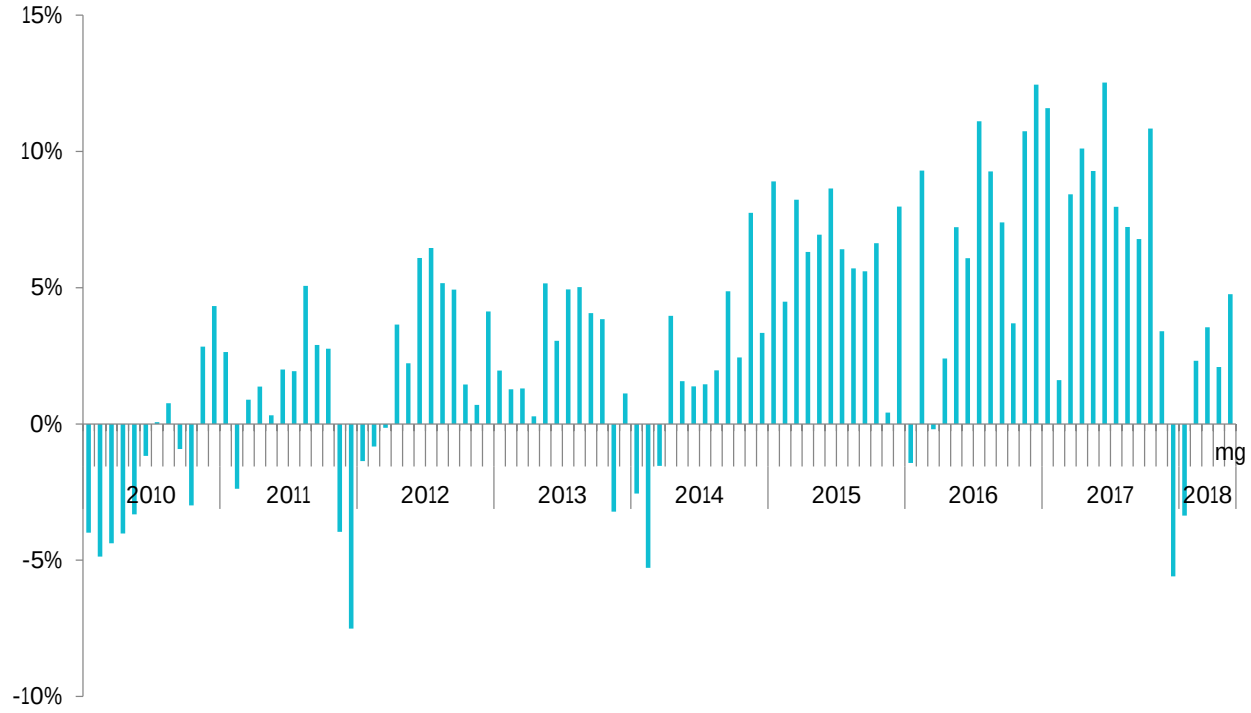
	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Mallorca								
Pernoctacions								
Establiment hoteler	maig	5.770.643	↗	2,4	gen-maig	10.448.101	↗	2,7
Apartament turístic	maig	733.358	→	-0,2	gen-maig	1.113.905	↘	-3,6
Rural	maig	118.051	↗	25,7	gen-maig	292.706	↗	25,0
Viatgers								
Establiment hoteler	maig	1.020.666	↗	4,6	gen-maig	1.963.070	↗	4,8
Apartament turístic	maig	122.591	↘	-3,3	gen-maig	183.974	↘	-6,9
Rural	maig	34.154	↗	38,3	gen-maig	86.588	↗	37,8
Estada mitjana (dies)								
Establiment hoteler	maig	5,7	↘	-2,1	gen-maig	5,3	→	-2,0
Apartament turístic	maig	6,0	↗	3,1	gen-maig	6,1	↗	3,6
Rural	maig	3,5	↘	-8,9	gen-maig	3,4	↘	-9,3
Menorca								
Pernoctacions								
Establiment hoteler	maig	504.931	↘	-13,7	gen-maig	595.148	↘	-15,3
Apartament turístic	maig	131.026	↘	-13,1	gen-maig	132.448	↘	-13,6
Viatgers								
Establiment hoteler	maig	95.718	↗	-2,9	gen-maig	124.690	↗	-5,6
Apartament turístic	maig	19.856	↘	-18,8	gen-maig	20.233	↘	-20,0
Estada mitjana (dies)								
Establiment hoteler	maig	5,3	↘	-11,0	gen-maig	4,8	↘	-10,3
Apartament turístic	maig	6,6	↗	7,1	gen-maig	6,5	↗	8,0
Pitiüses								
Pernoctacions								
Establiment hoteler	maig	1.185.138	→	-1,5	gen-maig	1.472.010	→	0,4
Apartament turístic	maig	273.925	→	1,8	gen-maig	307.727	↗	7,3
Viatgers								
Establiment hoteler	maig	251.790	↘	-2,9	gen-maig	337.789	→	1,2
Apartament turístic	maig	57.279	→	-0,3	gen-maig	66.933	↗	7,8
Estada mitjana (dies)								
Establiment hoteler	maig	4,7	→	1,5	gen-maig	4,4	→	-0,8
Apartament turístic	maig	4,8	↗	2,1	gen-maig	4,6	→	-0,5

Font: INE, Ibestat i elaboració pròpia

En aquest paràgraf s'analitzaran les magnituds anteriors per a cadascuna de les illes de l'arxipèlag. El nombre de pernoctacions, en termes acumulats, presenta variacions positives a Mallorca (2,5%) i a les Pitiüses (1,6%), mentre que retrocedeixen de forma important les pernoctacions a Menorca (-15,0%). D'una banda, a **Mallorca** s'incrementa tímidament el nombre de nits facturades dels establiments hotelers (2,7%), mentre que els apartaments turístics en presenten una disminució (-3,6%), la qual contrasta amb l'augment als allotjaments rurals (25,0%). Per origen, el turisme alemany cau un 8,5% en les nits facturades en hotels, mentre que augmenten les nits que els hotels facturen als viatgers britànics (8,9%) i, sobretot, al mercat nacional (15,4%). En apartaments, s'observa una baixada important de les pernoctacions dels espanyols (-25,0%), a la vegada que el mercat britànic cau un 14,7% i el mercat alemany es manté. En aquesta illa, atès que el nombre de viatgers creix més que les pernoctacions en els hotels, l'estada mitjana disminueix (-2,0%). En els apartaments turístics, el nombre de viatgers decreix més que les pernoctacions en els hotels i l'estada mitjana augmenta un 3,6%. El turisme rural presenta un creixement molt superior en viatgers que en pernoctacions, la qual cosa indica que l'estada mitjana es redueix (-9,3%). A **Menorca** les pernoctacions hoteleres cauen un 15,3% mentre que els viatgers ho fan un 5,6% respecte de l'any passat, la qual cosa fa que l'estada mitjana disminueixi (-10,3%). En els apartaments reglats el nombre de viatgers decreix amb més força (-20,0%) que el nombre de pernoctacions (-13,6%), cosa que fa que l'estada mitjana s'allargui (8,0%). A les **Pitiüses**, es mantenen sense grans variacions tant les pernoctacions (0,4%) com els viatgers (1,2%), i en conseqüència l'estada mitjana en els establiments hotelers es manté estable. Quant als apartaments turístics, a Eivissa i Formentera augmenten els viatgers i les pernoctacions gairebé al mateix ritme (7,8% i 7,3% respectivament), i per tant l'estada mitjana també roman estable.

HAN CONTINUAT PUJANT ELS PREUS HOTELERS I ELS BENEFICIS PER HABITACIÓ DURANT AQUESTA TEMPORADA.

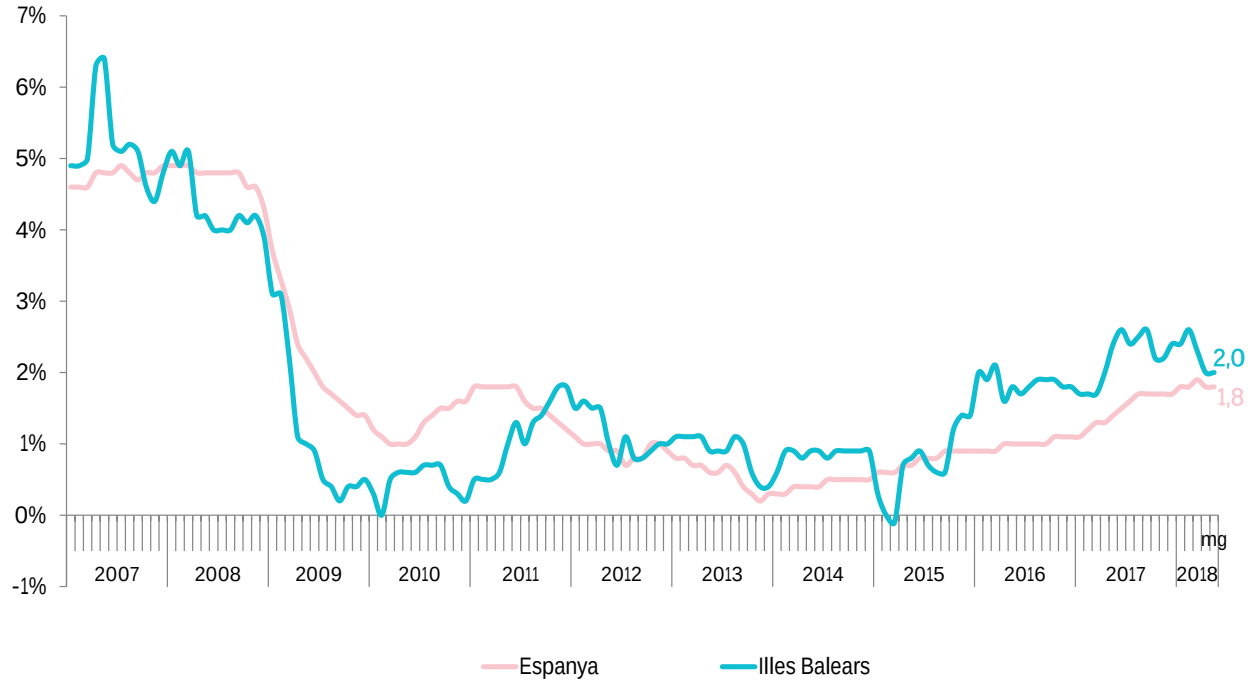
Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a gener 2018)

Font: INE

Tal com es pot veure en el gràfic adjunt, els preus hotelers a les Illes Balears presenten increments interanuals, els quals han estat majoritàriament positius des de l'abril de l'any 2014. Es pot observar que, des de la temporada 2011 els mesos que presenten taxes de variació negatives en els preus hotelers són de temporada baixa, mentre que els mesos on hi ha més ocupació presenten pujades de preus cada any. El lleuger augment del nombre de pernoctacions, juntament amb la pujada dels preus, ha estirat a l'alça la rendibilitat hotelera. Així, per habitació disponible (RevPAR), al maig del 2018 s'incrementa un 5,3% i queda en 59,6 euros. S'ha d'assenyalar que aquest indicador de rendibilitat s'ha incrementat any rere any des del 2010. La tarifa mitjana diària o ADR augmenta un 8,4% a les Illes Balears (arriba als 82,6 euros) al maig de 2018, i també presenta un increment constant de preus des de l'any 2010.

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Font: INE

Quant als preus de l'oferta complementària, en el gràfic anterior s'observa l'evolució que ha seguit el subgrup de restaurants. Durant els mesos de l'any 2018 la variació interanual dels preus a les Illes Balears és de mitjana d'un 2,3%, mentre que en el conjunt estatal queda en un 1,8%. La variació dels preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear des de l'octubre de l'any 2015 se situa constantment per sobre de la variació de preus de l'Estat.

Taula 22. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears	**maig**	**1.924.224**	→	**0,7**	**gen-maig**	**4.134.594**	→	**1,2**
Espanya	maig	216.216	↗	11,3	gen-maig	822.736	↗	6,3
Alemanya	maig	603.805	→	1,3	gen-maig	1.359.816	→	-1,0
Regne Unit	maig	469.075	↘	-14,1	gen-maig	786.580	↘	-4,2
Mallorca	**maig**	**1.400.948**	→	**1,1**	**gen-maig**	**3.202.747**	→	**0,9**
Espanya	maig	122.143	↗	19,4	gen-maig	509.859	↗	8,4
Alemanya	maig	537.343	→	-0,8	gen-maig	1.267.383	↘	-2,2
Regne Unit	maig	294.309	↘	-12,6	gen-maig	568.607	→	-0,5
Menorca	**maig**	**138.257**	↘	**-4,3**	**gen-maig**	**231.823**	↘	**-6,9**
Espanya	maig	26.388	↗	3,5	gen-maig	103.548	↘	-5,5
Regne Unit	maig	63.923	↘	-24,5	gen-maig	73.525	↘	-23,6
Pitiüses	**maig**	**385.018**	→	**1,1**	**gen-maig**	**700.023**	↗	**5,6**
Espanya	maig	67.686	→	1,7	gen-maig	209.329	↗	8,1
Regne Unit	maig	110.843	↘	-11,1	gen-maig	144.448	↘	-5,7
Alemanya	maig	48.497	↗	10,7	gen-maig	74.098	↗	13,6

Font: Ibestat

Segons les dades publicades per l'Ibestat, fins al maig del 2018 arriben 4,1 milions de **turistes** a les Illes Balears, xifra que representa un 1,2% més que durant els mateixos mesos de l'any 2017. Aquest augment és gràcies, sobretot, al comportament del mercat nacional (6,3%), mentre que tant el mercat alemany com el mercat britànic presenten variacions negatives (–1,0% i –4,2% respectivament). El turisme alemany representa el 32,9% del total, mentre que el britànic significa el 19,0%, i el turisme espanyol el 19,9% dels visitants. Així mateix, s'ha de destacar el comportament dinàmic del turisme francès, que creix un 41,4%.

Les taxes acumulades del gener al maig es mantenen constants a Mallorca (0,9%), i la xifra de turistes supera els 3,2 milions. En aquesta illa cal destacar el creixement del turisme nacional, amb un 8,4% d'increment interanual. Malgrat això, en valors absoluts, el turisme alemany és el més important, amb quasi 1,3 milions de turistes (el 39,6% del total) tot i que disminueix un –2,2%. A Menorca l'arribada de turistes decreix de forma important (–6,9%), per arribar a 232 milers. En aquesta illa sobresurt la caiguda del turisme d'origen britànic, amb una taxa del –23,6%, que en representa gairebé un terç del total (el 31,7%) i deixa el mercat nacional com a principal mercat emissor. Les Pitiüses són les que creixen més (5,6%) en termes de nombre de turistes, i destaca l'augment dels espanyols i alemanys (8,1% i 13,6% respectivament) mentre que els britànics disminueixen (–5,7%).

4.3. Transport i comunicacions

Taula 23. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Transport i emmagatzematge	**maig**	**28.865**	↗	**3,6**
Mallorca	maig	21.998	→	1,4
Menorca	maig	1.466	↗	4,8
Pitiüses	maig	5.275	↗	14,0
Informació i comunicació	**maig**	**8.475**	↗	**8,7**
Mallorca	maig	7.658	↗	9,6
Menorca	maig	308	↗	2,3
Pitiüses	maig	481	→	-0,8

Font: TGSS

Fins al maig del 2018 el nombre d'**afiliats** en la branca de transport i emmagatzematge augmenta un 3,6% interanual per al conjunt de les Illes Balears. Aquest fet és un reflex de l'increment d'activitat que es dona en aquesta branca a l'arxipèlag balear. L'afiliació s'incrementa a Menorca (4,8%) i a les Pitiüses (14,0%), mentre que a Mallorca ho fa d'una manera més reduïda (1,4%). D'altra banda, la xifra de treballadors del sector d'informació i comunicacions també creix (un 8,7%) respecte del maig de l'any anterior. L'augment en el nombre de treballadors en aquest cas es dona sobretot gràcies a Mallorca (9,6%), mentre que a Menorca també presenta un lleuger augment (2,3%) i a les Pitiüses no hi ha variacions significatives (–0,8%).

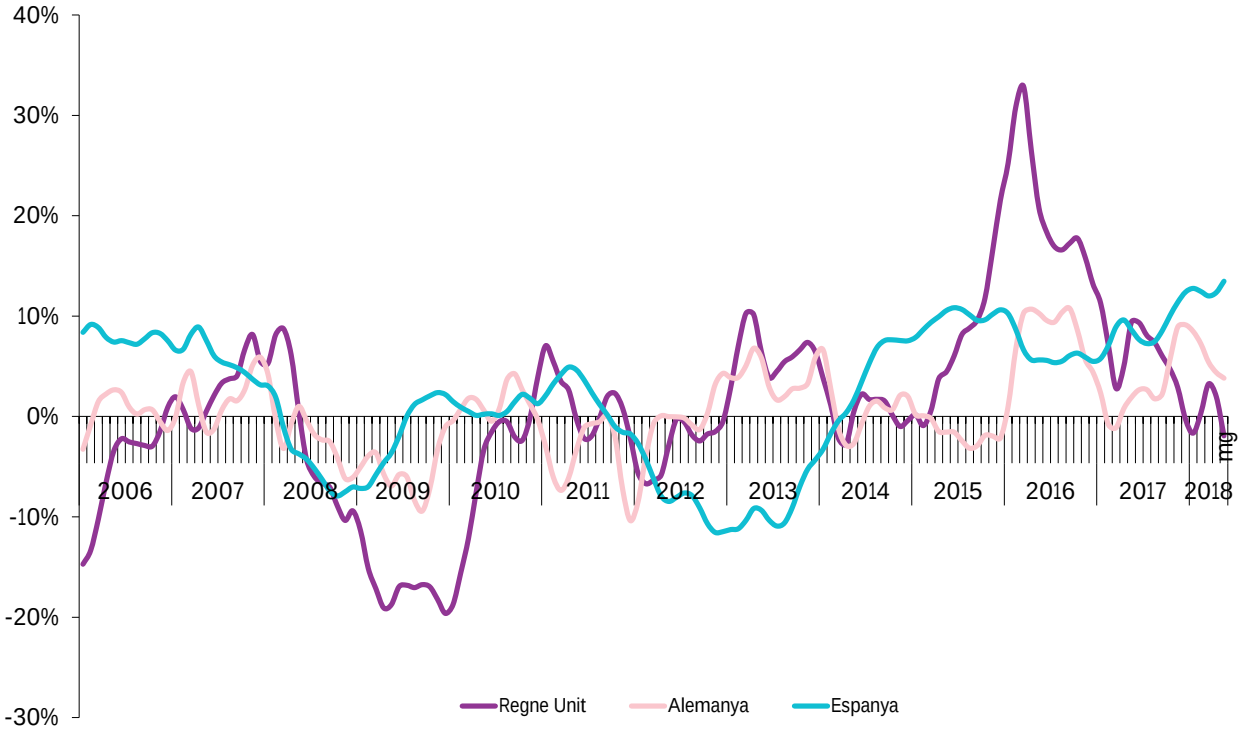
Taula 24. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	**gener-maig**	**5.629.969**	↗	**5,4**
Espanya	gener-maig	2.141.998	↗	12,4
Alemanya	gener-maig	1.436.493	↗	2,6
Regne Unit	gener-maig	976.647	↘	-4,3
Itàlia	gener-maig	117.586	↗	13,4
Suïssa	gener-maig	167.585	↘	-3,1
França	gener-maig	152.285	↗	13,1
Mallorca	**gener-maig**	**4.222.783**	↗	**4,8**
Espanya	gener-maig	1.338.383	↗	11,9
Alemanya	gener-maig	1.356.748	↗	2,1
Regne Unit	gener-maig	712.653	↗	-2,6
Itàlia	gener-maig	33.357	↗	27,3
Suïssa	gener-maig	148.499	↗	-5,4
França	gener-maig	111.831	↗	21,0
Menorca	**gener-maig**	**371.288**	→	**-1,0**
Espanya	gener-maig	256.425	↗	9,1
Alemanya	gener-maig	12.019	↗	12,8
Regne Unit	gener-maig	79.498	↘	-23,3
Itàlia	gener-maig	2.097	↘	-27,9
Suïssa	gener-maig	2.114	↗	67,5
França	gener-maig	8.276	↘	-29,4
Eivissa	**gener-maig**	**1.035.898**	↗	**10,4**
Espanya	gener-maig	547.190	↗	15,4
Alemanya	gener-maig	67.726	↗	11,2
Regne Unit	gener-maig	184.496	→	-0,7
Itàlia	gener-maig	82.132	↗	10,1
Suïssa	gener-maig	16.972	↗	14,9
França	gener-maig	32.178	↗	5,5

Font: AENA

Els **passatgers** arribats entre el gener i el maig d'enguany a les Illes Balears per via aèria augmenten un 5,4% en comparació amb el mateix període de l'any passat. Així, durant els primers 5 mesos de l'any 2018 n'arriben 5,6 milions als aeroports de les Illes Balears, i continua la tendència a l'alça d'anys anteriors. Entre els principals mercats emissors destaca el domèstic, amb un fort increment (un 12,4%) i el mercat alemany, que també augmenta (2,6%), mentre que el britànic disminueix (–4,3%).

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

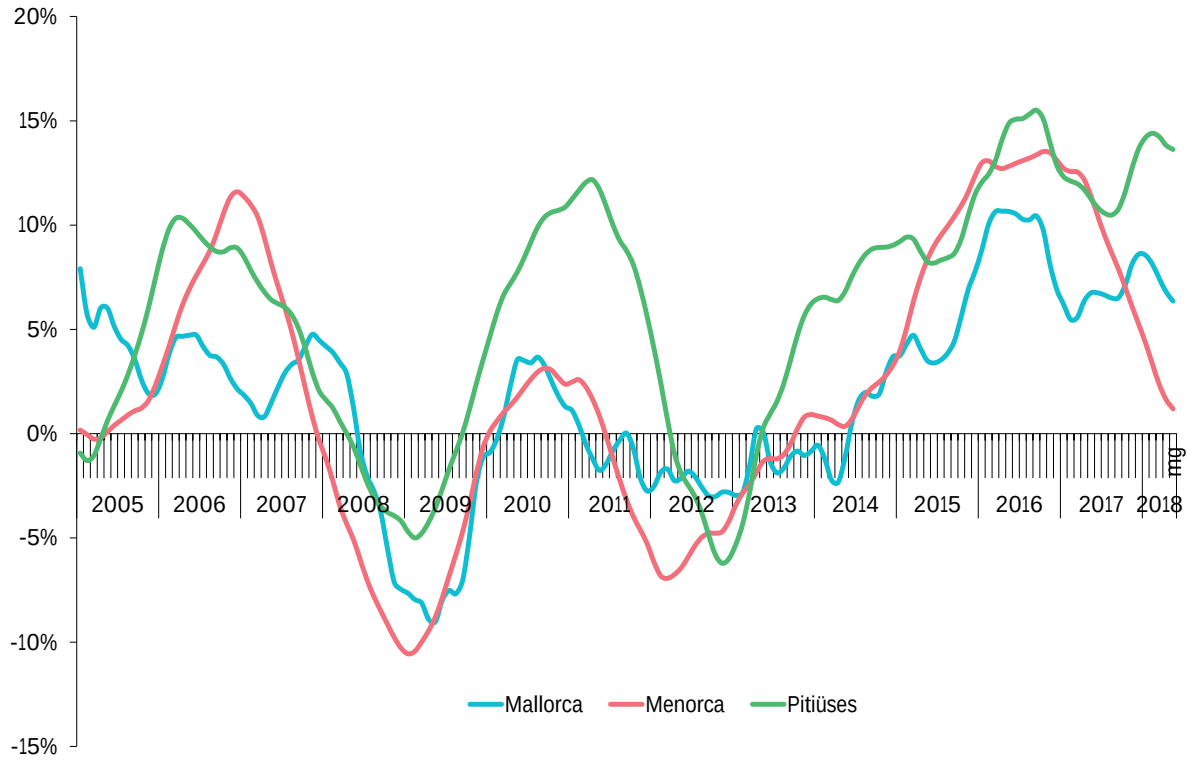

Font: AENA, elaboració pròpia

Així mateix, fins al maig hi ha un increment interanual de visitants procedents d'altres mercats (5,8%). Així les coses, creix amb força el nombre de passatgers d'orígens com França (13,1%) i Itàlia (13,4%). Del total de passatgers que aterren als aeroports de les Illes Balears durant els cinc primers mesos de l'any 2018, el 62,0% són estrangers. D'altra banda, s'ha de comentar que els passatgers arribats, durant aquest període, procedents d'un dels tres mercats principals (Espanya, Alemanya i Regne unit) representen el 80,9% del passatge total.

El nombre de passatgers arribats per via aèria fins el maig de 2018 augmenta un 5,4%

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Font: AENA, elaboració pròpia

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el passatge creix a tots els aeroports menys a Menorca. El nombre de passatgers arribats a Mallorca fins el maig se situa en 2,2 milions. El passatge augmenta un 4,8% en aquesta illa gràcies, sobretot, al bon comportament del mercat nacional (11,9%). A Mallorca el passatge alemany, després de marcar rècords l'any passat, creix a ritmes més moderats (2,1%). Així mateix, altres països d'origen mostren variacions relatives elevades, com ara Itàlia o França, que tenen un increment d'un 27,3% i un 21,0%, respectivament. El nombre total de passatgers arribats a l'aeroport de Maó no presenta variacions significatives (–1,0%) fins al maig. A Menorca puja el passatge nacional (9,1%) i l'alemany (12,8%), mentre que cau el passatge britànic (–23,3%). Aquests tres mercats representen quasi el 94% del total del passatge. Dels mercats no principals sobresurt el suís (67,5%). Finalment, el volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 10,4% interanual durant els 5 primers mesos de l'any. Com a les altres illes, aquest creixement està motivat pel bon comportament del mercat nacional (15,4%) i també de l'alemany i de l'italià, amb un increment de l'11,2% i del 10,1%, respectivament, mentre que el passatge britànic es manté (–0,7%). Alhora, el passatge d'altres mercats també creix per consolidar l'increment de passatgers que arriben a aquesta illa. Entre ells destaquen el passatge d'origen suís (14,9%) i el belga (11,5%).

Els aeroports de les Illes Balears reben cada vegada més entrades de passatgers en companyies aèries de baix cost. Així, fins el maig del 2018 aquestes companyies transportaren gairebé 2,26 milions de passatgers, la qual cosa representa un augment d'un 25,4% respecte de les xifres del mateix període de l'any 2017. Els increments de passatgers que viatgen en companyies de baix cost no s'explica només per l'increment general de passatgers, sinó també per la reducció dels passatgers que viatgen amb companyies tradicionals. Així les coses, els viatgers arribats a les Illes Balears en companyies aèries tradicionals entre el gener i el maig del 2018 arriben a 1,22 milions i han disminuït respecte de l'any passat un 25,0%.

Segons les dades publicades per l'INE, els viatgers del transport metropolità de Palma se xifren en 314 milers durant el primer quadrimestre de l'any en curs, un 26,1% superior a la dada del mateix període de l'any passat. Alhora, els usuaris del transport en autobús de Palma, que sumen 12,4 milions, s'incrementen en un 0,5% interanual.

El trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears continua augmentant després de cinc anys d'augments

Taula 25. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línia regular	gen-des	3.969.950	↗	5,8
Creuers turístics	gen-des	2.129.997	↗	8,7
Mallorca				
Línia regular	gen-des	1.325.659	↗	14,1
Creuers turístics	gen-des	1.674.607	↗	2,3
Menorca				
Línia regular	gen-des	130.829	↗	6,5
Creuers turístics	gen-des	115.097	↗	61,2
Pitiüses				
Línia regular (excepte de Formentera a Eivissa)	gen-des	386.892	→	-1,3
Línia regular Formentera	gen-des	2.126.570	↗	2,5
Creuers turístics	gen-des	340.293	↗	35,7

Font: Ibestat

Després de cinc anys d'increments, el trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears, segons l'Autoritat Portuària de Balears, segueix augmentant a l'inici del 2018 (un 5,5% interanual fins el maig). L'increment de passatgers per via marítima en línia regular no té lloc amb la mateixa intensitat a totes les illes. Destaca el creixement a Mallorca, amb una taxa de variació del 8,8%, mentre que a Eivissa i Formentera presenten increments més moderats (4,7% i 5,6%, respectivament). Menorca, segons l'Autoritat Portuària, es la única illa on decreixen els passatgers en línia regular (–18,5 %). S'ha de tenir en compte que, en aquesta illa, només es tenen dades actualitzades del Port de Maó. El Port de Ciutadella està assolint any rere any més volum de passatgers; l'any passat va presentar un increment del 21,4% per arribar als 447 milers de passatgers i supera amb escreix els 131 milers de Maó. D'altra banda, el trànsit de passatgers en creuers turístics a les Illes Balears, després d'un any 2017 de rècord, continua amb una tendència a l'alça (un 48,7% més) fins el maig del 2018. Aquest increment s'explica pel fort augment dels creueristes del Port de Palma, sobretot com a port base, que, a més, concentra el 88% del total de creueristes que han arribat a les Illes Balears durant els cinc primers mesos de l'any. Per illes destaca Mallorca (amb els ports de Palma i el d'Alcúdia) amb un increment del 59,8%, mentre el Port d'Eivissa augmenta un 6,6%, i el Port de Maó decreix un 12,4 %.

Taula 26. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	maig	1.555.950	↗	2,4
Aeri	maig	1.310	↗	4,6
Mallorca				
Marítim	maig	1.141.121	↗	3,7
Aeri	maig	1.035	↗	6,9
Menorca				
Marítim (port de Maó)	maig	57.678	→	1,1
Aeri	maig	111	↘	-4,8
Pitiüses				
Marítim Eivissa	maig	329.180	→	-1,4
Marítim Formentera	maig	27.971	→	0,5
Aeri Eivissa	maig	164	↘	-7,1

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia

Fins al maig d'enguany, el transport marítim de **mercaderies** presenta una alça del 3,9% respecte l'any anterior per arribar als 6,5 milions de tones. Aquest és un indicador que es troba molt correlacionat amb l'activitat econòmica de l'arxipèlag en general. Per illes, les mercaderies transportades per via marítima mostren un signe positiu a Mallorca (5,6%) i a Menorca (2,5%), mentre que prenen el signe contrari a Eivissa i Formentera (–0,9% i –7,0%, respectivament). Per a Menorca només es disposa de les dades actualitzades a maig del Port de Maó, però s'ha d'indicar que el Port de Ciutadella ha guanyat importància dins del transport de mercaderies i, segons les dades de Ports de les Illes Balears, a l'any 2017 va gestionar 608 milers de tones, un 16,7% més que l'any 2016 (un 48,5% del total del tràfic marítim de mercaderies de Menorca).

L'ANY 2018 LES MERCADERIES TRANSPORTADES CONTINUEN AUGMENTANT DESPRÉS D'UN ANY DE RÈCORD

El transport de mercaderies per via aèria, fins al maig, augmenta lleugerament (un 1,5%), per arribar a les 5.100 tones. La causa d'aquest augment és l'increment del transport de mercaderies a Mallorca (un 4,0%), mentre a Menorca i Eivissa disminueix un 10,3% i un 4,3% respectivament.

4.4. Mediació financera

Taula 27. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	abril	1.394	↗	6,4
Mallorca	abril	1.065	↗	4,3
Menorca	abril	105	→	-0,6
Pitiüses	abril	224	↗	9,2
Import de noves hipoteques (milions d'€)	abril	1.231,4	↗	33,5
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	23.580	↗	4,4
Crèdits (milions d'€)	1r trim	28.864	↘	-3,2
Nombre d'oficines d'entitats financeres	1r trim	790	↘	-3,2
Afiliats a la SS activitat mediació financera[1]	maig	6.904	↘	-3,5
Mallorca[1]	maig	6.420	↘	-3,9
Menorca[1]	maig	181	↗	9,0
Pitiüses[1]	maig	294	↘	-2,0

Font: BE, Ibestat, INE, TGSS, elaboració pròpia

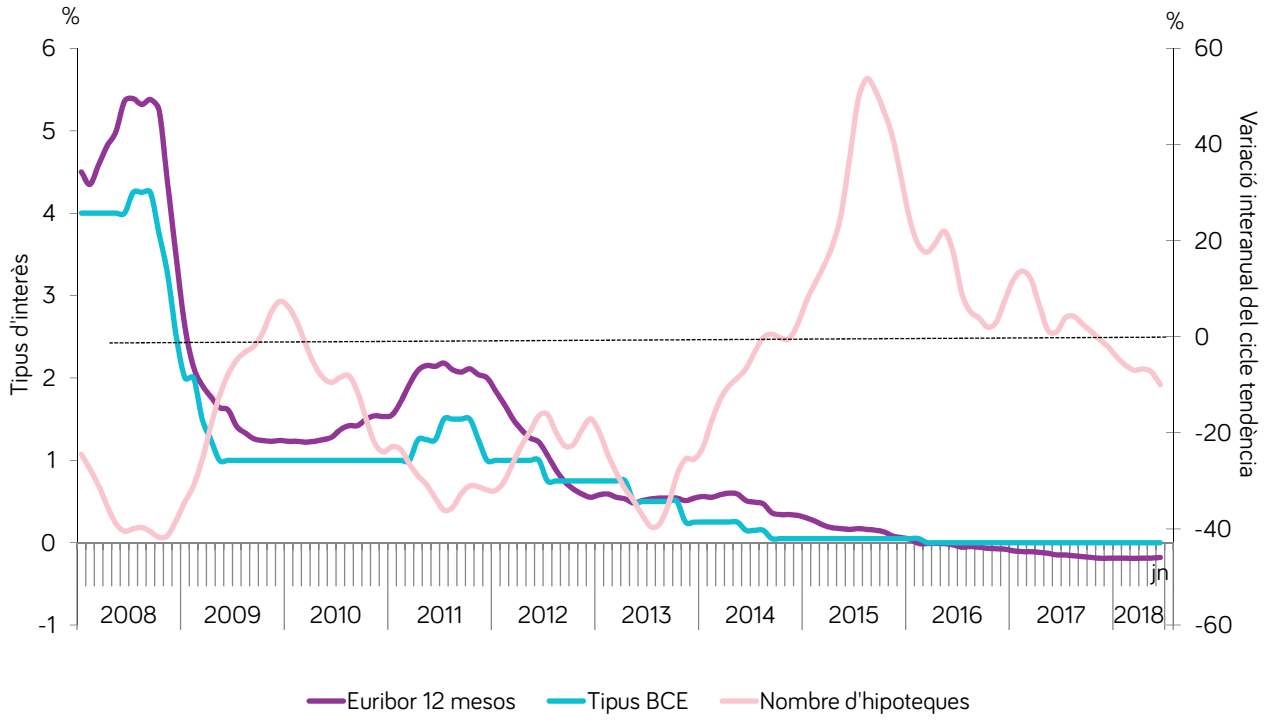
[1] *Taxa de variació interanual*

El **nombre d'oficines bancàries** continua a la baixa i en el primer trimestre del 2018 suma 790 oficines en el conjunt de les Illes Balears, 56 menys que un any ençà, i manté la tendència en negatiu. A Espanya l'evolució continua també a la baixa amb 1.316 oficines menys que un any abans, sumant un total de 27.088 oficines. El tancament d'oficines es relaciona amb una variació del nombre d'**afiliats a la Seguretat Social** a les activitats financeres i d'assegurances, el qual continua registrant descensos al conjunt balear. Al maig d'enguany el nombre d'afiliats arriba a 6.904 persones, un −3,5% de variació interanual. Per illes, l'afiliació només creix a Menorca (9,0%), on es concentren el 2,6% del total d'afiliats, mentre que es redueix a Mallorca (−3,9%) i a les Pitiüses (−2,0%).

L'EURÍBOR A 12 MESOS DISMINUEIX FINS A UN 0,181% AL MES DE JUNY D'ENGUANY

El BCE manté el **tipus d'interès oficial** de la zona euro en el 0% fixat des del març del 2016, quan el davallà des del 0,05% per garantir unes condicions financeres favorables. Pel que fa al creixement de la zona euro, en el primers tres mesos del 2018 el PIB se situa en 2,5% de variació interanual, uns 0,4 p.p. més que l'anterior trimestre. En l'àmbit hipotecari, malgrat les oscil·lacions mensuals, s'observa especialment en les dades acumulades una tendència a l'alça en el **nombre** d'hipoteques constituïdes a les Illes Balears, tal com es veu en els apartats corresponents, afavorida per un euríbor que continua disminuint i arriba a un −0,181% al juny d'enguany.

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euríbor, INE, elaboració pròpia

En el primer trimestre d'enguany, els **dipòsits** en entitats bancàries a l'arxipèlag balear sumen 23.580 milions d'euros i representen una davallada d'un −5,4% en relació amb el trimestre anterior, encara que, en termes interanuals, suposen una pujada d'un 4,0%. Els dipòsits a les Illes Balears, que es divideixen entre els de les administracions públiques (en aquest trimestre, un 5,5% del total) i els del sector privat (el 94,5% restant), representen un 2,0% sobre el total de dipòsits en l'àmbit estatal. Els dipòsits de les administracions públiques (1.307 milions d'euros) experimenten un augment interanual de més d'un 20,0%. Altrament, els dipòsits del sector privat, que sumen 22.273 milions d'euros, guanyen un 3,1% en comparació amb el mateix trimestre de l'any passat. L'evolució dels dipòsits a Espanya mostra en el primer trimestre de l'any un lleuger augment en relació amb el primer trimestre del 2017 (0,9%).

Pel que fa al **crèdit** concedit a les Illes Balears continua la seva tendència a la baixa, i en el primer trimestre d'enguany disminueix un −8,8% en termes interanuals. El volum total del crèdit arriba a 28.864 milions d'euros, el 95,7% del qual correspon a altres sectors residents (−6,2% de decrement interanual) i el 4,3% restant correspon a les administracions públiques (−43,5%). En relació amb el crèdit total nacional, el concedit a les Illes Balears representa aquest trimestre un 2,3%. Del crèdit total privat concedit a Espanya, la major part també es destina al finançament dels altres sectors (94,0%) i la resta a finançar les administracions públiques.

Al mes d'abril, el nombre **d'hipoteques**, rústiques i urbanes, contractades en el conjunt de l'arxipèlag presenta un fort increment interanual d'un 49,4% i suma un total de 1.394. Per la seva part, l'import hipotecat també creix de manera molt destacable, un 119,6%, i arriba als 387,3 milions d'euros. Aquest mes, doncs, l'import mitjà de les hipoteques s'acosta als 278,0 milers d'euros. Quant als habitatges, a l'abril se subscriuen 1.090 hipoteques (un augment d'un 66,7% interanual) per un import de 162,2 milions d'euros (un 73,8% interanual).

La ràtio de morositat del sector privat continua baixant

El nombre de crèdits morosos d'empreses i llars sobre els préstecs concedits continua en xifres elevades, encara que es redueix gradualment des de l'inici del 2014. Així, en el primer trimestre del 2018 la **ràtio de morositat** del sector privat és d'un 6,8% per al conjunt d'Espanya, dos punts menys que el percentatge del primer trimestre del 2017 (8,8%).

4.5 Altres serveis

Taula 28. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	37.682	↗	4,1
Altres serveis socials	maig	29.588	↗	2,5
Administració pública	maig	20.847	↗	4,0
Educació	maig	23.400	↗	6,5
Serveis de la llar	maig	11.703	↘	-4,8
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	32.168	↗	4,7
Altres serveis socials	maig	22.912	↗	3,1
Administració pública	maig	16.871	↗	4,2
Educació	maig	21.341	↗	6,6
Serveis de la llar	maig	9.295	↘	-4,1
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	2.066	→	-2,0
Altres serveis socials	maig	1.919	→	1,3
Administració pública	maig	2.140	↗	2,5
Educació	maig	776	↗	7,3
Serveis de la llar	maig	655	↘	-11,6
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	3.405	↗	3,2
Altres serveis socials	maig	4.623	→	-0,5
Administració pública	maig	1.836	↗	3,4
Educació	maig	1.248	↗	4,2
Serveis de la llar	maig	1.752	↘	-5,2

Font: TGSS

Segons les dades publicades per l'Ibestat referents als indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS), en el mes d'abril del 2018, tant l'índex de la xifra de negoci com l'índex d'ocupació per als serveis empresarials presenten resultats positius en comparació amb els del mateix mes del 2017. Per una banda, la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears augmenta un 15,4% en activitats professionals, científiques i tècniques, i en un 17,9% en activitats administratives i serveis auxiliars. Per l'altra, l'índex d'ocupació, també amb resultats positius encara que més suaus, en la primera activitat presenta una variació interanual positiva del 4,1% i de 3,6 en el cas de la segona.

En el **mercat immobiliari**, el nombre d'empreses i de treballadors afiliats a la Seguretat Social augmenta en relació amb l'any anterior. Així, al mes de maig hi ha 1.468 centres de treball inclosos en les activitats immobiliàries a les Illes Balears, 61 més que al mateix mes del 2017. Aquest augment és generalitzat a totes les Illes a excepció de Menorca a on disminueixen un 1%. Pel que fa a l'afiliació, al maig hi ha 5.418 persones afiliades a aquesta activitat, un 6,4 % més que un any enrere. Augmenta a totes les illes llevat de Formentera on disminueix en un 13,3% interanual.

Al mes de maig del 2018 hi ha 37.682 persones afiliades en **activitats sanitàries i serveis socials** a les Illes Balears, cosa que representa un increment interanual del 4,12%. Aquesta tendència de creixement es consolida, atès que augmenta de forma ininterrompuda des del 2013. Totes les illes presenten increments dels ocupats en aquesta activitat respecte de l'any anterior, excepte Menorca (-1,9%)i amb un increment anual del 4,7% a Mallorca, i un 3,1% a les Pitiüses, si bé el 85% dels afiliats es concentren a l'illa major.

Continua la tendència a l'alça de les targetes sanitàries individuals emeses a les Illes Balears per quart any consecutiu.

Al maig del 2018 hi ha 29.588 persones afiliades en el conjunt d'activitats que formen la branca d'**altres serveis socials** a les Illes Balears, amb una taxa de variació positiva per al conjunt balear d'un 2,9%. Per illes el nombre d'afiliats en aquesta branca d'activitat creix a Mallorca (3,1%) i a Menorca(1,3%)i disminueix a les Pitïuses (-0,5%) rompent la tendència positiva que havia tingut fins ara.

Al maig del 2018 hi ha 23.400 persones afiliades en el sector de l'**educació** a les Illes Balears, amb una variació interanual positiva d'un 6,5%. L'afiliació augmenta a totes les illes respecte a l'any anterior, més en el cas de Menorca (7,3%), seguida de Mallorca (6,6%) i les Pitiüses (4,2%), encara que és a l'illa de Mallorca on es concentren el 91,2% dels ocupats.

Segueix la tendència al l'alça del nombre de treballadors en l'educació des de el 2013.

La convocatòria d'oposicions docents del Govern per a 2018 és de 1.008 places: 401 a primària, 552 a secundària, 45 a l'Escola Oficial d'Idiomes i 10 a música i arts escèniques. Per illes, s'ofereixen 613 places a Mallorca, 119 a Menorca, 249 a Eivissa i 27 a Formentera.

La intenció de la Conselleria d'Educació i Universitat és convocar noves oposicions tant el 2019 com el 2020, amb mil places cada any, amb el compromís de continuar fent oposicions els anys posteriors. D'aquesta manera es podrà aprofitar al màxim la disposició de la Llei estatal de pressuposts de 2017, que autoritza les administracions públiques a disposar d'una taxa addicional d'estabilització en els exercicis de 2017, 2018 i 2019, de manera que es puguin baixar els índexs d'interinitat a uns termes raonables. A les Balears hi ha actualment un dels percentatges d'interins més elevats de l'Estat, concretament d'un 37,14% de mitjana, que correspon a 4.066 docents. L'objectiu de la Conselleria d'Educació i Universitat és baixar el percentatge d'interins docents fins a aproximadament un 10% del total.

Al maig del 2018 hi ha 20.847 persones que treballen a l'**Administració pública** (serveis generals), un 4% més que en el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. L'afiliació augmenta a totes les illes, més en el cas de Mallorca (4,2%) i seguida per les Pitiüses (3,4%), i en menor proporció Menorca (2,5%), encara que el 80,9% de l'afiliació es concentra a l'illa de Mallorca.

Finalment, pel que fa a l'afiliació dels **serveis de la llar**, al maig del 2018 se situa en 11.703 persones en el conjunt de les Illes Balears, un 4,8% menys que al maig de l'any passat. La variació interanual es frena a totes les illes amb una disminució més significativa en el cas de Menorca (–11,6%).

5 Activitat empresarial

Taula 29. Empreses de les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
NOMBRE D'EMPRESES (DIRCE)	2017	93.067	↗	4,2
Sense assalariats	2017	51.322	↗	4,8
1 a 9	2017	37.689	↗	2,6
Més de 10	2017	4.056	↗	10,7
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL (TGSS) *				
ILLES BALEARS	2n trimestre	45.474	↗	2,6
Altes	2n trimestre	7.671	↘	-6,9
Baixes	2n trimestre	1.989	→	1,0
MALLORCA	2n trimestre	31.394	↗	2,5
Altes	2n trimestre	4.177	↘	-9,1
Baixes	2n trimestre	1.419	→	1,4
MENORCA	2n trimestre	3.853	→	1,2
Altes	2n trimestre	873	↘	-6,0
Baixes	2n trimestre	142	↘	-9,6
EIVISSA	2n trimestre	7.442	↗	3,2
Altes	2n trimestre	2.107	↘	-3,3
Baixes	2n trimestre	307	→	-1,3
FORMENTERA	2n trimestre	754	↗	3,7
Altes	2n trimestre	360	→	-3,0
Baixes	2n trimestre	22	↗	4,8

Font: INE, MEYSS i Ibestat

** Total d'empreses a final del període*

Les empreses registrades a les Illes Balears sumen un total de 93.067 a l'1 de gener de 2017, que representen un total de 83,4 empreses per cada mil habitants, segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. La creació d'empreses augmenta per tercer any consecutiu en termes interanuals (4,2%), amb 3.726 empreses més que ara fa un any. Al conjunt d'Espanya, tot i que també creixen, aquest increment és més suau que a les Illes (1,4%). Fins el dia 31 de juliol del 2018 no està previst que l'INE publiqui les dades referents a l'1 de gener del 2018.

A les Balears, el sector empresarial es caracteritza pel predomini de les empreses petites, les conegudes com a micropimes. El 2017 el conjunt d'empreses amb nou o menys treballadors representa el 95,6% del teixit empresarial illenc. De fet, les que no compten amb cap assalariat són el 51,1%, és a dir, més de la meitat. A Espanya les empreses amb menys de 9 treballadors també són el 95,6% el 2017.

Segons la demografia de les empreses inscrites a la Seguretat Social que presenta l'Ibestat, el nombre total d'empreses de les Illes el segon trimestre del 2018 és de 45.474, un 2,6% més que en el mateix període del 2017. L'evolució d'aquest indicador és positiva, ja que encadena variacions positives d'ençà el segon trimestre del 2014, però mostra una tendència cap a la suavització. La distribució de les empreses per illa està encapçalada per Mallorca, amb 31.394 empreses, seguida per Eivissa (7.442), Menorca (3.853) i Formentera (754 empreses). En termes interanuals, totes elles mostren increments del nombre de negocis creats. Destaca el creixement de les Pitiüses, tant Eivissa (3,2%) com Formentera (3,7%), però Mallorca (2,5%) i Menorca (1,2%) també incrementen el nombre d'empreses al final del període.

Continuant amb aquestes dades, es presenta la ràtio d'altes d'empreses. Aquest indicador s'explica de la següent manera: si la ràtio és inferior a 1 vol dir que les baixes superen les altes. En canvi, els resultats superiors a 1 s'obtenen quan la creació de noves empreses supera els tancaments. En el segon trimestre del 2018 s'han obert 7.671 negocis, mentre que n'han tancat 1.989, de manera que la ràtio assoleix un valor de 3,86, ja que les altes superen les baixes. Això vol dir que entre l'abril i el juny del 2018 s'han constituït quatre empreses de cada 5 existents, mentre la cinquena ha cessat l'activitat.

També es pot analitzar l'estacionalitat característica de l'economia de les Balears. Per regla general, a totes les illes, es repeteix el mateix patró respecte de les altes i baixes de negocis: els dos primers trimestres de l'any la ràtio supera el punt, és a dir, es creen més empreses de les que tanquen. En canvi, els dos darrers el valor és inferior a 1, que es tradueix en una major destrucció d'empreses. Més en detall, el segon trimestre és el que lidera la creació d'empreses, mentre que el quart és el que més baixes registra.

La distribució sectorial d'altes i baixes reprodueix l'estructura econòmica de les Illes amb un major pes als serveis, seguits de la construcció, la indústria i l'agricultura. Dels 7.671 negocis iniciats, 6.901 corresponen al sector dels serveis, 497 a la construcció, 170 a la indústria i 103 a l'agricultura. Respecte del segon trimestre del 2018, totes les activitats guanyen més empreses de les que tanquen, amb l'excepció de la construcció on s'han donat de baixa 17 empreses més de les que han nascut. Dins dels serveis, el guany d'empreses (5.573 més) s'ha concentrat principalment a l'hostaleria (el 38,9%), seguida pel comerç (24,9%) i pel transport i emmagatzematge (17,7%).

Pel que fa a la variació relativa respecte d'un any enrere, s'observa una caiguda de les altes (-6,9%), així com un augment de les baixes (1,0%). Per sectors, creixen les altes a la construcció (3,1%) i a la indústria (0,6%), però es perd dinamismes empresarial a l'agricultura (-10,4%) i als serveis (-7,7%). Quant a les baixes, creixen a la indústria i als serveis, però la construcció i l'agricultura redueixen el nombre de pèrdues. La ràtio entre altes i baixes del segon trimestre del 2018, a tots ells, és superior o igual a 1. Per tant, es comptabilitzen més empreses que comencen de les que tanqen l'activitat. Les ratios més altes es donen als serveis (5,2), a l'agricultura (2,3) i a la indústria (1,7).

LA CONSTITUCIÓ DE SOCIETATS MERCANTILS A LES ILLES BALEARS AUGMENTA UN 9,9% EN EL MES D'ABRIL DEL 2018

En aquest paràgraf s'analitzarà el dinamisme empresarial, mesurat com el nombre de societats mercantils constituïdes. Segons dades de l'Ibestat, el nombre de societats mercantils constituïdes a les Illes Balears el mes d'abril de 2018 es de 333 empreses noves, un 9,9% més que en el mateix període de l'any passat. En termes acumulats, i de gener a abril el nombre de societats mercantils constituïdes disminueix un 5,6% en comparació amb al mateix període de l'any anterior. D'aquestes, el 99,7% són societats limitades (77 menys que un any enrere) i només són 3 les entitats noves que es constitueixen com a societats anònimes (1 menys que el 2017). En el conjunt d'Espanya, i al mes d'abril, les societats mercantils també experimenten un augment (13,2%), a conseqüència de l'augment de societats limitades (13,4%), que són la majoria, malgrat que disminueixen les societats anònimes (-20,5%). Pel que fa al capital subscrit també ha crescut de manera destacable de gener a abril del 2018. Així, a les Balears suma 137,9 milions d'euros, un 73,2% més que en el mateix període de l'any 2017. En relació al nombre de dissolucions i de gener a abril del 2018 (455) augmenten un 20,7% respecte al mateix període de l'any anterior. D'aquestes dissolucions 415 són de caràcter voluntari. En el mes d'abril es dissolen 65 empreses el que suposa una variació interanual del 32,6% i per sobre de l'augment registrat a l'àmbit nacional (12,6%).

Com a indicador avançat de les baixes en la demografia empresarial, es pot emprar el nombre de deutors en concurs de creditors. A les Illes Balears n'hi ha 26 en els primers tres mesos del 2018, mentre que foren 36 en el mateix període del 2017, segons dades de l'Ibestat. La disminució dels concursos també es dona en l'àmbit nacional (-1,3%), però amb menor intensitat que a les Illes Balears (-27,8%). Dels processos concursals a les Illes Balears, 20 corresponen a empreses (14 menys que un any enrere), la majoria de responsabilitat limitada, i la resta són persones físiques sense activitat empresarial (4 més que en el primer trimestre del 2018). Entre les empreses concursades, una quarta part es dediquen a la construcció, seguides de les centrades en el comerç (15,0%) i l'hostaleria (10,0%). En termes interanuals i per activitat econòmica principal només augmenta un tipus d'empresa concursada, la dedicada a hostaleria (que passa de 1 a 2). Per xifra de negoci, les empreses amb una facturació de fins a dos milions d'euros (15 empreses) són les més damnificades (representen tres quartes parts del total). Per volum de treballadors, el 5,0% de les empreses concursades són sense assalariats (3 menys que en el primer trimestre del 2017) i gairebé dues terceres parts (el 65 %) tenen entre un i cinc assalariats (2 menys un any enrere).

IV. DEMANDA

1 Preus de consum

Taula 30. Evolució de l'IPC febrer 2018 (Base 2016)

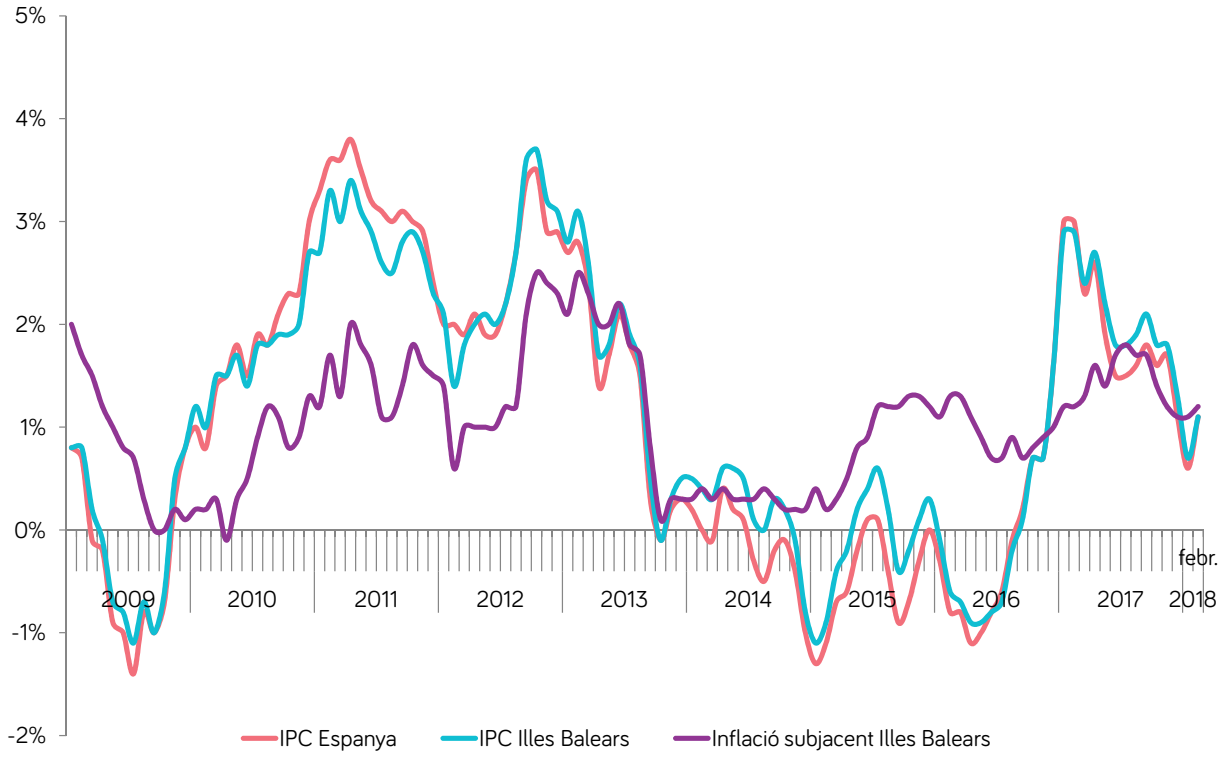
	Evolució anual		Evolució mensual	
Illes Balears	**Variació interanual**	**Influència**	**Variació mensual**	**Repercussió mensual**
Índex general	**2,1**	-	**1,1**	-
Aliments i begudes no alcohòliques	1,6	0,091	0,9	0,149
Begudes alcohòliques i tabac	2,0	0,006	0,3	0,007
Vestit i calçat	1,2	0,023	4,1	0,260
Habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles	2,9	0,171	1,7	0,211
Mobles, articles de la llar i articles per al manteniment corrent de la llar	0,4	-0,010	0,1	0,006
Sanitat	0,7	-0,004	-0,0	-0,001
Transport	4,4	0,586	2,1	0,365
Comunicacions	2,8	-0,018	0,1	0,004
Oci i cultura	-0,2	0,101	-0,5	-0,031
Ensenyament	1,3	-0,002	0,0	0,000
Restaurants i hotels	2,2	0,042	1,2	0,133
Altres béns i serveis	1,3	0,007	0,1	0,015
Inflació subjacent	**1,3**	-	**0,6**	-

Font: INE

Al maig, la inflació s'accelera tant a les Illes Balears com a Espanya a causa de la forta pujada dels preus dels carburants. La taxa interanual de l'IPC se situa a les Illes en un 2,1%, 1,1 punts percentuals superior a la del mes d'abril. En el conjunt de l'Estat la inflació també s'activa i se situa igualment en un 2,1% interanual, 1,0 p. p. més que el registre precedent. A les Illes, el grup amb més influència en el repunt de la taxa interanual és, com dèiem, el de transport (repercuteix 0,586) i, en menor mesura, el d'habitatge, aigua, electricitat i gas (0,171). La variació acumulada des del final del 2017 és d'1,1% a les Illes i d'un 0,9% en el conjunt d'Espanya.

La inflació s'accelera i situa la taxa interanual en un 2,1%.

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Font: INE

Tots els grups de consum , exceptuant un altre cop el d'oci i cultura (–0,2%), registren taxes interanuals positives, entre les quals destaquen les pujades del transport (4,4%); de l'habitatge; de l'aigua; l'electricitat i el gas (2,9%), i, finalment, de les comunicacions (2,8%).

La inflació subjacent, que els darrers mesos s'ha mostrat més estable, també repunta lleugerament. Tant a les Illes com a Espanya, la variació internanual avança tres dècimes i se situa, respectivament, en un 1,3% i un 1,1%. D'altra banda, l'índex de preus de consum a imposts constants (IPC-IC) d'Espanya queda en un 2,1%.

La variació interanual de l'índex de preus harmonitzat (IPCH) del maig en el conjunt de l'Estat és així mateix d'un 2,1%, mentre que la inflació de la mitjana dels països de l'eurozona guanya sis dècimes i queda en un 1,9%.

Finalment, d'acord amb l'indicador avançat, la inflació del mes de juny a Espanya continua a l'alça i se situa en el 2,3%.

2 Consum

2.1 Consum intern

Taula 31. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		% var. Interanual[1]	
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	62.067	→	1,2
Matriculació de turismes	maig	4.675	↗	9,9
Índex de vendes al detall[2]	maig	116,14	→	0,7
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	49.326	→	-0,3
Matriculació de turismes[1]	maig	4.110	↗	8,7
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	3.750	↗	2,8
Matriculació de turismes1, 3	maig	159	↗	12,0
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	8.991	→	1,1
Matriculació de turismes1, 3	maig	406	↗	23,8

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia

1 La variació és de la cicle-tendència Ttt-12 (%), excepte en la matriculació de turismes

2 Preus constants any 2010 (índex 2010=100)

3 No s'inclouen els destinats a lloguer

D'acord amb les darreres dades disponibles de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya, corresponents al primer trimestre del 2018, la **despesa en consum final** a preus corrents (226,8 mil milions d'euros) es manté en un nivell alt amb una taxa de variació interanual del 3,6%, una dècima menys que la del quart trimestre (3,7%). Si bé tots els components de la despesa experimenten avenços, l'increment s'explica, a l'igual dels anteriors trimestres, per l'evolució positiva de les economies domèstiques. Així, la despesa en consum final de les llars (169,1 mil milions d'euros) registra una taxa interanual d'un 4,0%. També la despesa en consum final de les administracions públiques avança moderadament (54,4 mil milions d'euros), amb una taxa interanual d'un 2,2%. Alhora, la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars, que és el component de la despesa final amb menor pes, es manté també en un nivell alt i situa la taxa interanual en un 4,5%.

A Espanya, l'indicador de **confiança dels consumidors** (ICC) del mes de juny registra una forta pujada intermensual de 9,3 punts a causa, sobretot, de la bona valoració de la situació econòmica actual (10,7 p.p. més que en el mes de maig) i també de l'avanç en l'índex d'expectatives. Ara bé, en termes interanuals, l'evolució no és tan dràstica i l'indicador avança 1,2 punts percentuals, el qual, expressat en taxa de variació interanual, representa un increment d'un 1,1%. Dels dos components que conformen l'ICC, l'índex relatiu a la valoració de la situació actual és el que presenta l'increment més marcat, amb un 1,4% interanual, com a resultat de la valoració molt positiva de l'evolució de l'economia i de la millor percepció del mercat de treball. La valoració de la situació de les llars també evoluciona en positiu, si bé de forma més estable i moderada. L'altre component, l'índex de valoració d'expectatives, presenta un avanç interanual lleugerament inferior però igualment positiu (0,9%), i és resultat tant de la valoració positiva de les expectatives respecte de la situació econòmica general, així com respecte de l'evolució de l'ocupació, mentre que les expectatives sobre l'evolució de les llars és també més moderada.

La **matriculació** de vehicles, tant en el conjunt de l'Estat com a les Balears, creix d'una manera molt notòria els darrers mesos. A les Illes, al mes de maig, es matriculen 6.914 turismes, inclosos els que es destinen al lloguer, que representen un creixement respecte del maig de 2017 d'un 11,5%. A Espanya, amb 146.045 turismes matriculats, l'augment és lleugerament inferior (6,5%). Considerant el període de gener a maig, el nombre de turismes matriculats a les Illes Balears (31.958 vehicles) s'incrementa un 20,7% interanual, mentre que els matriculats en el conjunt de l'Estat (642.698 vehicles), un 10,0%. La desagregació de les dades per illes mostra diferències significatives entre elles. Formentera és l'única que presenta un valor negatiu, amb un decreixement de les matriculacions de turismes d'un 38,2%. Eivissa incrementa les matriculacions un 18,3%; Menorca, poc més d'una dècima part (10,2%) i, finalment, Mallorca, un 6,1%.

Com ja s'ha apuntat a l'apartat corresponent i també en altres publicacions, el **comerç al detall** ha anat frenant el ritme de les vendes gradualment i, al maig, el darrer mes amb dades disponibles, la taxa de variació interanual de l'índex general de la xifra de negoci presenta un creixement d'un 0,5%.

D'altra banda, el caràcter fred del mes de maig en tot l'arxipèlag ha propiciat una baixada de la **demanda d'energia elèctrica** (un 2,5% en termes interanuals) que s'ha reflectit a totes les illes exceptuant a Formentera, on s'ha registrat un increment significatiu (5,7%).

Al mes d'abril del 2018, la demanda total de **productes petrolífers** en el conjunt de l'arxipèlag (inclou les benzines, els gasoils i el fueloil BIA) registra un fort increment (unes 70,0 mil tones) de gairebé un 7,0% respecte de la d'ara fa un any. En canvi, si només es tenen en compte els carburants per a automoció, que aquest mes equivalen al 70,0% del total, s'observa una davallada d'un 3,2% interanual (49,0 milers de tones), atribuïble al menor consum de tots els tipus de carburant, però sobretot de benzina de 95 octans (–4,4%) i de gasoil del tipus A (–2,4%). Les dades acumulades durant el primer quadrimestre (274,6 milers de tones) reflecteixen, respecte de les del 2017, un augment del 15,8%, principalment per la forta pujada del consum de fueloil BIA (316,2%). La resta de carburants, exceptuant la benzina de 95 octans (–0,9%), també incrementen les seves xifres en termes interanuals. Destaquen els augments del gasoil B (31,9%) i del gasoil C (13,9%).

Al conjunt de l'Estat, a l'abril del 2018 el consum total de productes petrolífers (2.962 milers de tones) creix un 6,0% respecte de l'abril del 2017. Més en detall, s'observen diferències segons el tipus de carburant. Així, es dona un augment significatiu en la demanda de tots els tipus de gasoil, mentre que el fuel BIA i la benzina de 98 octans redueixen el consum. Considerant la demanda acumulada en els quatre primers mesos de 2018, el consum total augmenta un 3,9% interanual. Els carburants per a automoció, que representen gairebé el 80,0% del total consumit a l'Estat, arriben a 12,2 milions de tones, la qual cosa significa un increment interanual d'un 3,3%.

Altrament, durant el mes d'abril, el consum de carburant d'automoció a les Illes Balears expressat en unitats de volum arriba a 62.067 quilolitres, un 0,9% menys que a l'abril del 2017. Mallorca i Menorca registren baixades de l'1,4% i de l'1,0%, respectivament, mentre que a les Pitiüses hi ha un increment de l'1,8%. Finalment, el consum acumulat en el primer quadrimestre en el conjunt de l'arxipèlag augmenta un 1,8% interanual, i destaquen les pujades registrades a Menorca (18,5%) i a les Pitiüses (1,8%).

L'Institut Nacional d'Estadística ha publicat recentment els resultats de l'**Enquesta de pressuposts familiars** (EPF) corresponents a l'any 2017. Comparant les dades de les Illes Balears amb les del conjunt d'Espanya, les principals variables relatives a les despeses de consum revelen algunes conclusions remarcables.

Durant el 2017 la despesa total a les Illes Balears és de 14,5 mil milions d'euros, un 3,4% més que la del 2016. L'avanç és significativament inferior a l'experimentat l'any precedent. Malgrat això, el volum total de la despesa se situa clarament per sobre del de l'any 2007, any en què es registrà (13,8 mil milions) el valor màxim de la sèrie abans dels resultats de 2016 i 2017. A Espanya la despesa augmenta de forma encara més intensa (3,9%) i el volum total (540,3 mil milions) encara queda per sota del nivell assolit a l'any 2008, en què es registra el valor màxim de la sèrie cronològica 2006-2017.

En el cas de les Illes Balears, la despesa mitjana per llar s'incrementa un 3,1% i arriba als 32.388 euros. En aquest cas, la xifra encara queda significativament per sota dels valors del 2007 i 2008. Aquesta magnitud presenta diferències ressenyables en funció de la variable de classificació. Així, per exemple, la despesa total realitzada en les llars amb ingressos mensuals de menys de 1.000 euros cau gairebé un 17,0%. En les llars amb ingressos entre 1.000 i 1.999 euros la despesa total també disminueix un 9,1%. En canvi, en les categories de llars amb més ingressos observam pujades importants, d'aproximadament el 14,0%. Així doncs, en els darrers anys la despesa es tendeix a concentrar en les llars amb major nivell d'ingressos. Al 2014, per exemple, el volum de despesa realitzat per les categories de llars amb ingressos de menys de 1.999 euros representava el 48,5% del total. El 51,5% restant estava concentrat en llars amb ingressos de 2.000 o més euros. Al 2017, les dues categories de llars amb menys ingressos concentren només el 34,0% de la despesa total i les llars de més ingressos el 66,0%. A Espanya la despesa mitjana per llar queda allunyada també dels valors de 2007 i 2008. Al 2017 és de 29.188 euros anuals i representa un augment interanual d'un 3,5%, quatre dècimes per sobre de la de les Illes. La mateixa pauta podem observar pel que fa a la despesa mitjana per persona. L'avanç en el conjunt de l'Estat és d'un 3,7% i arriba a 11.727 euros per persona, retallant una mica la distància amb la mitjana dels ciutadans de les Illes, que és de 12.700 euros i representa un augment interanual del 2,2%.

2.2 Consum de no residents

Taula 32. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears								
Despesa total (milions d'€)	maig	1.754,4	↗	2,6	gen-maig	3.537,0	↗	3,6
Despesa mitjana per persona (€)	maig	911,8	→	2,0	gen-maig	855,5	↗	2,4
Despesa mitjana diària (€)	maig	154,8	↗	7,8	gen-maig	141,5	↗	7,1
Mallorca								
Despesa total (milions d'€)	maig	1.320,7	↗	3,6	gen-maig	2.847,2	↗	4,5
Despesa mitjana per persona (€)	maig	942,7	↗	2,6	gen-maig	889,0	↗	3,6
Despesa mitjana diària (€)	maig	156,0	↗	7,7	gen-maig	142,6	↗	6,5
Menorca								
Despesa total (milions d'€)	maig	120,3	→	-1,1	gen-maig	168,8	↘	-5,3
Despesa mitjana per persona (€)	maig	870,0	↗	3,3	gen-maig	728,0	→	1,7
Despesa mitjana diària (€)	maig	135,3	↗	4,2	gen-maig	120,6	↗	8,3
Pitiüses								
Despesa total (milions d'€)	maig	313,5	→	0,1	gen-maig	520,9	→	1,8
Despesa mitjana per persona (€)	maig	814,1	→	-1,0	gen-maig	744,2	↘	-3,6
Despesa mitjana diària (€)	maig	158,6	↗	9,9	gen-maig	143,5	↗	9,0

Font: Ibestat

Fins el mes de maig de l'any en curs , **la despesa total efectuada pels turistes** a les Illes Balears continua la bona tendència de l'any anterior i augmenta en termes interanuals un 3,6% fins arribar als 3.537 milions d'euros. El mercat nacional incrementa notablement la seva despesa (9,2%), per arribar als 374,0 milions d'euros, mentre el turisme estranger també incrementa la despesa a les Illes (3,0%). El turisme alemany realitzà el major desembors fins el maig d'enguany (1.287,4 M€) i no presenta canvis significatius (1,2%) respecte al mateix període de l'any anterior. En segon lloc, per volum nominal, se situa el mercat britànic, amb 667,1 M€ i una disminució del 2,8%. Per illes destaca Mallorca, atès que a l'illa major es fa més del 80% del total de la despesa dels turistes, a més de que és l'illa on més s'incrementa l'import total (4,5%) en comparació amb l'1,7% de les Pitiüses o el retrocés del 5,3% de Menorca.

Del gener al maig de l'any 2018 la despesa turística a les Illes Balears augmenta un 3,6%

Quant a **la despesa mitjana diària i a la despesa mitjana per persona** també es registren increments en l'acumulat del gener al maig, tot i que es produeixen a diferents ritmes. Així, mentre la despesa mitjana per persona creix un 2,4% i arriba a 855,5 €, la despesa mitjana diària registra un increment d'un 7,1%, per arribar als 141,5 €. Aquesta diferència en el comportament de les dues dades s'explica perquè la duració mitjana de les estades dels turistes estrangers es redueix un 2,1% en comparació amb els mateixos mesos de l'any 2017. La despesa mitjana per persona dels turistes espanyols creix a un ritme similar a la dels turistes estrangers (un 2,7% i un 2,9%, respectivament), tot i que la despesa mitjana domèstica (485,4 €) està enfora respecte a la que fan els forans (965,7 €). Dels altres dos mercats principals destaca la despesa per persona dels alemanys (947,9 €), que gasten 55,7 € més per persona que els turistes britànics. En relació amb aquestes dades també destaca l'illa de Mallorca, on la despesa mitjana per persona (889,0 €) és més alta que a la resta de l'arxipèlag i la despesa mitjana diària (142,6 €) està a prop de la dada de les Pitiüses (143,5 €). A la coa se situa l'illa de Menorca, on la despesa per persona (728,0 €) i la despesa per persona i dia (120,6 €) són un 15% inferiors a les dades mitjanes de l'arxipèlag.

3 Inversió

Taula 33. Indicadors d'inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	abril	333	↘	-5,6
Augment net de capital (milers d'€)[1]	abril	100.601	↗	85,2
Centres de treball inscrits a la SS (règim general)	maig	48.142	↗	3,2
Mallorca	maig	35.373	↗	2,3
Menorca	maig	4.126	→	1,2
Eivissa	maig	7.861	↗	2,8
Formentera	maig	778	↗	4,2
Import de noves hipoteques (milions d'€)	abril	387	↗	38,7
Mallorca	abril	223	↗	24,5
Menorca	abril	13	↗	6,8
Pitiüses	abril	151	↗	72,7
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	23.580	↗	4,4
Crèdits (milions d'€)	1r trim	28.864	↘	-3,2
Matriculació de vehicles de càrrega[2,3]	maig	703	↘	-4,5
Matriculació de vehicles per a lloguer[3]	maig	4.139	↗	12,5
Inversió estrangera (milions d'€)	1r trim	8	→	1,0

Font: BE, DGT, INE, MINETUR, Ibestat i elaboració pròpia

[1] Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital

[2] Camions, furgonetes, remolcs i tractors industrials. La dada correspon a la taxa de variació de la sèrie original

[3] La dada correspon a la taxa de variació interanual de la sèrie original

Al mes d'abril, el nombre de **societats mercantils** creades a les Illes Balears arribà a 333, totes societats limitades, xifra que representa un 9,9% més que les constituïdes el mateix mes de l'any 2017. El capital subscrit és de 17,5 milions d'euros i representa un increment de gairebé un 95,0% interanual. D'altra banda, el nombre de societats dissoltes (65) augmenta un 32,7%. A Espanya es constitueixen 8.817 societats (un 13,2% més) i se'n dissolen 1.483 (12,6%). Al llarg del primer quadrimestre es creen en total a les Illes Balears 1.309 societats, un 5,6% menys que les constituïdes en el mateix període de 2017. En canvi, el nombre acumulat de societats dissoltes en aquest període (455) augmenta de manera significativa (20,7%), de manera que el saldo resultant —diferència entre les creades i les dissoltes— és de 854 societats, un 15,4% inferior al del mateix període de l'any passat. No obstant això, entre gener i abril, el capital net —la diferència entre, d'una banda, el capital subscrit per les noves societats més les ampliacions de les existents i, de l'altra, les reduccions de capital de societats ja creades— s'incrementa en termes interanuals un 123,4% i arriba a 537,0 milions d'euros.

Al llarg del primer quadrimestre es recupera el dinamisme empresarial a les Balears

Al maig del 2018 hi ha a les Illes Balears 48.142 **centres de treball** inscrits en el règim general de la Seguretat Social. En relació amb el mateix mes de l'any passat la xifra representa un augment de comptes de cotització d'un 1,6% per al total de l'arxipèlag. Per illes i en termes percentuals destaca un altre cop Formentera, amb un increment d'un 4,7%; a continuació, amb increments més moderats, es troben Mallorca (1,6%) i Eivissa (1,5%). Menorca registra una taxa interanual més baixa, amb un 0,5%. Per sectors i en termes absoluts, hem de destacar els increments de comptes de cotització que s'observen en la construcció (326), i en el transport i emmagatzematge i l'hosteleria, ambdós amb 109 noves inscripcions a la Seguretat Social.

Les dades provisionals de constitució d'**hipoteques** corresponents al mes d'abril mostren un fort increment tant en el nombre de contractes com en el seu import. Aquest mes, el nombre d'hipoteques, rústiques i urbanes, contractades en el conjunt de l'arxipèlag presenta una pujada interanual d'un 49,4% i suma un total de 1.394. L'import hipotecat experimenta un creixement encara més intens, gairebé d'un 120,0%, i arriba als 387,3 milions d'euros. Així, l'import mitjà de les hipoteques és de 277,8 milers d'euros, un 47,0% per sobre de l'import mitjà d'un any enrere. El 78,0% de les hipoteques d'aquest mes se subscriuen sobre habitatges, en total 1.090 contractes, per un import de 162,2 milions d'euros i amb increments d'un 66,7% i d'un 73,8%, respectivament. L'import mitjà contractat és de 148,8 milers d'euros i representa una pujada interanual d'un 4,3%.

El mercat hipotecari reviscola en el primer quadrimestre.

Tenint en compte els resultats acumulats en el primer quadrimestre, la variació del nombre d'hipoteques (5.264) respecte del 2017 (5.012) és d'un 5,0%. Durant aquests mesos es contracta un import de gairebé 1.231,4 milions d'euros, que suposa un augment interanual de quasi un 41,0%. L'import mitjà de les hipoteques augmenta poc més d'una tercera part (34,1%) i és de 233,9 milers d'euros. Les Pitiüses (21,7%) i Menorca (11,2%) són les illes que en termes percentuals registren els majors avanços interanuals en la constitució d'hipoteques, mentre que a Mallorca, que concentra pràcticament les tres quartes parts del total, la variació és més moderada (1,3%). Pel que fa a l'import subscrit, totes les illes registren pujades importants, especialment les Pitiüses (146,2%). D'altra banda, tant el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges com l'import registrat s'intensifiquen significativament els darrers mesos. En el conjunt de la comunitat autònoma es contracten 3.772 hipoteques sobre habitatges (un 13,9% més) per un import de 616 milions d'euros (25,4%). Per illes i en termes percentuals, és destacable el creixement d'un 16,2% a Mallorca. Les Pitiüses presenten una pujada d'un 9,8% i l'import mitjà contractat més alt, amb 207,0 milers d'euros. Finalment, a Menorca l'augment és d'un 3,6%.

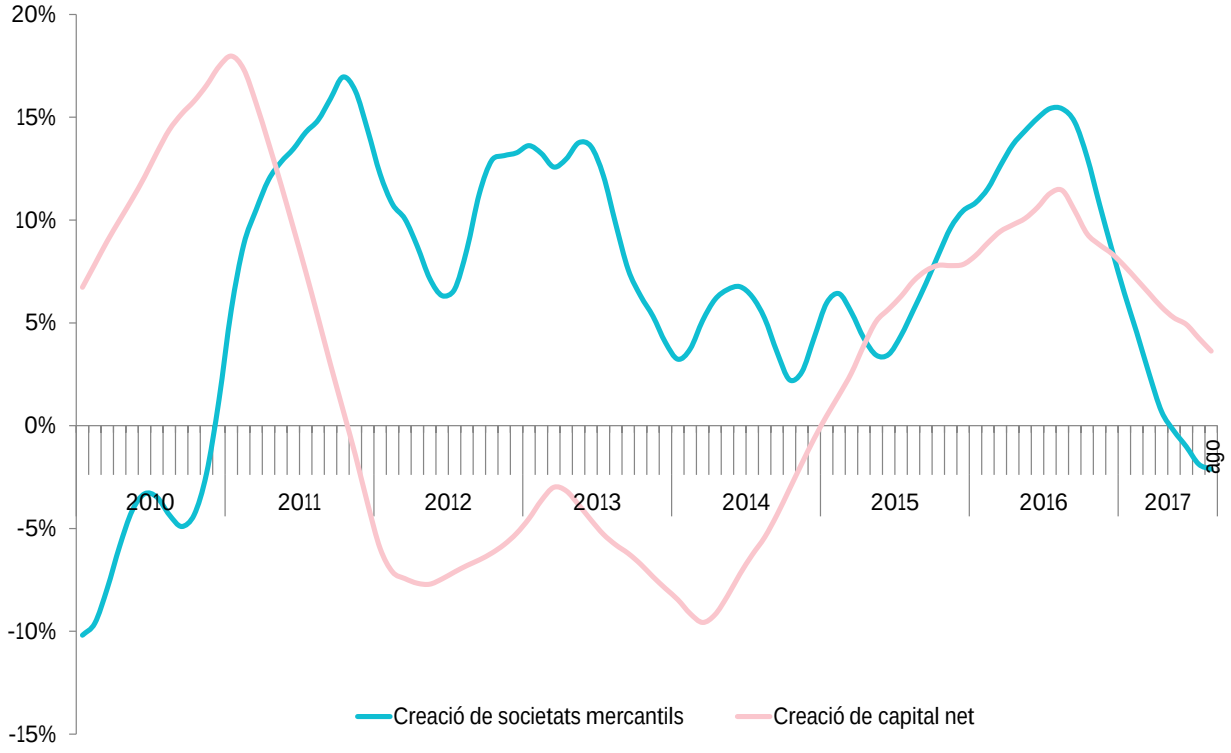
D'acord amb les dades publicades pel Banc d'Espanya, durant el primer trimestre del 2018 el volum de **crèdit** viu a les Illes Balears, considerant conjuntament el de les administracions públiques, el de les empreses i el de les llars, continua a la baixa i, en relació amb el trimestre precedent, es redueix un −5,5% (un −8,8% en termes interanuals). En aquest trimestre, el volum arriba a 28.864 milions d'euros. Una xifra tan baixa com la d'aquest trimestre no es comptabilitzava d'ençà del 2005, abans de la Gran Recessió. El nivell d'endeutament de les administracions públiques amb les entitats de crèdit (1.241 milions) ha minvat un −43,5% respecte del primer trimestre del 2017 i es tracta de la caiguda interanual més forta de tota la sèrie disponible, Així les coses, el crèdit al sector públic continua reduint el seu pes i representa aquest trimestre el 4,3% del crèdit total concedit a les Illes Balears. Aquesta proporció és significativament inferior a la que es manté en el conjunt de l'Estat, on representa el 6,0% del finançament total. A les Illes Balears el 95,7% restant, 27.623 milions d'euros, correspon a crèdits concedits al sector privat, els quals disminueixen en termes intertrimestrals un 5,6%. En el conjunt de l'Estat el volum dels crèdits concedits continua també clarament a la baixa, si bé a un ritme menys viu que a les Illes. Així, la dada referida al trimestre que examinam comptabilitza 1,25 bilions d'euros en préstecs concedits al sector públic i al sector privat, amb una disminució intertrimestral d'un 2,2% i d'un 4,0% en termes interanuals. En el cas espanyol, tanmateix, el volum del crèdit a les administracions públiques (74.374 milions) puja lleugerament (0,05%) en relació amb el trimestre precedent. En canvi, l'import del crèdit concedit al sector privat a Espanya és d'1,17 bilions d'euros i representa, respecte del quart trimestre de l'any passat, una davallada d'un 2,4%.

En el primer trimestre del 2018 el nivell d'endeutament del sector públic de les illes es redueix un 3,6%.

En el conjunt de l'Estat espanyol, seguint amb l'anàlisi del primer trimestre, el percentatge del finançament destinat a activitats productives (el 45,3% del total del crèdit) disminueix gradualment, en concret 1,2 punts percentuals menys que el trimestre precedent. L'import total és de 564,0 mil milions d'euros, xifra que suposa una reducció d'un 4,7% en relació amb el quart trimestre del 2017 i d'un 5,7% en termes interanuals. El comportament sectorial és desigual. Únicament les activitats econòmiques que formen part del sector primari registren una pujada d'un 0,9% intertrimestral. La resta dels sectors econòmics es ressenten encara de la reducció del crèdit, especialment el sector de la construcció (un −9,4% en comparació amb el trimestre precedent) i dels serveis (−5,1%). El sector secundari presenta una davallada més continguda (−2,4%). El crèdit destinat a finançar els serveis és el de major pes, amb un 72,0% del total concedit. De totes les activitats integrades en aquest sector, únicament augmenten el crèdit les de comerç i reparacions (0,7%), i les de transports i comunicacions (2,0%). Per contra, presenten fortes caigudes les activitats d'intermediació financera (−14,5%) i les immobiliàries (−7,9%).

L'evolució dels **dipòsits** en entitats de dipòsit a les Illes Balears ha seguit, en línies generals i com hem anat exposant en anteriors publicacions, una trajectòria oposada a la dels crèdits, encara que durant el primer trimestre del 2018 el volum total dels dipòsits (23.580 milions d'euros) minva un 5,4% en relació amb el quart trimestre del 2017 (en termes interanuals, però, creix un 4,0%). Els dipòsits de les administracions públiques, que equivalen al 5,5% del total, baixen un 12,6% intertrimestral i els d'altres sectors residents ho fan un 4,9%. A Espanya, l'import total arriba a 1,20 bilions d'euros i la taxa de variació intertrimestral se situa en un −1,0%. Finalment, l'evolució de la ràtio o proporció entre crèdits i dipòsits es manté pràcticament en el mateix nivell i aquest trimestre queda en 122,4%.

Gràfic 16. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Font: INE, elaboració pròpia

Pel que fa als **vehicles de càrrega**, durant el mes de maig les matriculacions (703 vehicles) minven un 4,5% interanual. No obstant això, tenint en compte el total acumulat al llarg dels cinc primers mesos del 2018, la matriculació de camions, furgonetes, tractors i altres vehicles de càrrega arriba a 3.402 vehicles, la qual cosa representa un increment de pràcticament una dècima part (9,9%) en relació amb les matriculacions del mateix període del 2017.

4 Sector exterior

Taula 34. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Principals mercats exteriors[1] (milers d'€)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Calçat	**gener-abril**	**34.553,1**	↘	**-3,1**
Alemanya	gener-abril	5.757,6	→	-1,4
Itàlia	gener-abril	5.447,7	↗	4,3
França	gener-abril	4.234,2	↘	-15,3
Xina	gener-abril	2.591,7	↘	-5,7
Perfumeria i cosmètics	**gener-abril**	**9.923,4**	↗	**3,4**
Hong Kong	gener-abril	2.735,2	↗	8,4
Regne Unit	gener-abril	1.973,0	↗	135,9
Països Baixos	gener-abril	996,7	↗	20,8
Suïssa	gener-abril	886,0	↘	-20,4
Pell i cuiro	**gener-abril**	**2.095,4**	↗	**22,3**
Itàlia	gener-abril	821,4	↗	110,9
Xina	gener-abril	374,8	↘	-13,1
Regne Unit	gener-abril	135,4	↘	-29,2
Estats Units	gener-abril	133,3	↗	72,9
Joieria i bijuteria	**gener-abril**	**2.194,2**	↘	**-10,8**
Turquia	gener-abril	661,0	↗	6,9
Hong Kong	gener-abril	398,5	↗	30,7
Estats Units	gener-abril	266,9	↘	-48,7
Portugal	gener-abril	158,9	↗	15,1
Mobles	**gener-abril**	**10.363,6**	↗	**401,7**
Jamaica	gener-abril	5.495,9	↗	11.755,5
Mèxic	gener-abril	1.839,0	↗	3.453,4
República Dominicana	gener-abril	1.446,3	↗	6,2
Cap Verd	gener-abril	1.048,1	↗	96.677,7
Total exportacions indústria manufacturera[2]	**gener-abril**	**464.806,3**	↗	**6,2**
Total exportacions[2]	**gener-abril**	**518.287,1**	↗	**10,2**

Font: ICEX, elaboració pròpia

[1]El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula

[2]El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula

Balança comercial

L'activitat comercial amb l'exterior continua exhibint un fort dinamisme, tant pel que fa a les vendes com a les compres. Al mes d'abril, el darrer mes amb dades disponibles, el valor total de les **exportacions** (134,4 M€) augmenta un 1,4 % en termes interanuals. Les importacions creixen aquest mes gairebé un 70,0 % i la facturació arriba a 198,1 milions. El saldo del mes és, per tant, negatiu (–63,7 M€) i la taxa de cobertura és del 67,8 %.

Comparant les dades acumulades del primer quadrimestre del 2018 amb les del 2017, les exportacions augmenten un poc més d'una dècima part (10,2 %) i la facturació arriba a 518,3 milions d'euros. El creixement de les importacions (535,1 M€) és una mica més alt, ja que pugen un 11,7 %. Com a conseqüència d'això, pràcticament es dobla el saldo comercial negatiu i la taxa de cobertura del període queda en el 96,9 %, la qual cosa implica 1,4 punts percentuals inferior a la del mateix període de l'any passat.

La taxa de cobertura del primer quadrimestre queda en el 96,9 %.

El valor facturat pels productes de la indústria manufacturera durant aquests primers quatre mesos (464,8 M€) creix a un ritme més moderat (6,2 %) i representa el 89,7 % del total exportat al llarg del període examinat. Com hem observat en altres publicacions, un dels trets destacables quant a la tipologia dels productes que exporten les Illes és el fort creixement de les matèries primeres i semimanufactures de plàstic, la facturació de les quals sobrepassa, en el període considerat, els 170 milions i és, amb diferència, la principal partida exportadora. A més, si hi agregam altres productes —química orgànica, combustibles, lubricants, etc.— el volum de facturació de la indústria química suma 233,9 milions i equival al 45,0 % del total exportat en el primer quadrimestre. Les partides d'avituallament de bucs i aeronaus així com la venda de cotxes facturen al voltant de 41,0 milions cadascuna. El calçat, tradicionalment un dels principals productes exportats, es manté lleugerament per sota del nivell de vendes de l'any passat, amb una facturació de 34,6 milions (–3,1 %). En general, la resta de sectors manufacturers més tradicionals (vegeu la taula adjunta) presenten increments significatius, especialment els mobles (amb un creixement per sobre del 400,0 %) i els articles de pell i cuiro (22,3 %). D'altra banda, seguint la classificació d'activitats CNAE, també s'observa un bon comportament en productes i articles de la indústria de l'alimentació (31,1 %), especialment dels lactis (8,1 %); en la indústria de confecció de peces de vestir (19,4 %); en productes minerals no metàl·lics (103,1 %); finalment, en materials i dispositius i equips elèctrics (316,1 %). Per contra, altres manufactures tradicionals presenten taxes de variació negatives, entre les quals destaquen, en termes percentuals, els articles de joieria i bijuteria (–10,8 %) i els productes de la indústria tèxtil (-22,6 %).Els països pertanyents a la Unió Europea constitueixen el mercat principal de les manufactures de les Illes Balears. En el període que examinam, el primer quadrimestre del 2018, ocupa la primera posició del rànquing Alemanya, amb una facturació superior als 100 milions d'euros i un increment interanual de més d'un 28,0 %. A continuació, els Països Baixos (77,0 M€ i un 39,3 % d'increment), seguida de França (71,0 M€) i d'Itàlia (42,3 M€). El primer país no europeu és Mèxic, amb una facturació de 13,2 milions i un increment percentual d'un 473,2 %.

Taula 35. Exportacions productes agraris

Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-abril	3.992	2.286	↗	94,4	↗	78,5
Regne Unit	gener-abril	1.632	1.086	↘	264,7	↘	201,9
Dinamarca	gener-abril	985	599	↘	30,7	↘	24,7
Goma de garrofí	gener-abril	559	6.612	↗	41,0	↗	130,1
Països baixos	gener-abril	46	542	↗	107,1	↗	230,0
Dinamarca	gener-abril	242	2.992	↗	452,1	↗	770,1
Vins i licors	gener-abril	566	3.727	↘	-7,8	↘	-4,0
Alemanya	gener-abril	307	1.596	↘	-6,0	↘	-13,0
Suïssa	febrer-abril	107	1.144	↗	11,0	↗	20,7

Font: Ibestat

A banda de la facturació de la indústria manufacturera i la de les activitats relacionades amb la provisió de vitualles a bucs i aeronaus que hem descrit abans, la següent partida exportadora en volum de facturació correspon a l'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca , amb 11,2 M€ i un creixement, respecte del 2017, d'un 34,1%. Quant als principals productes destinats a l'exportació, s'observa que, pel que fa a la patata, n'augmenta tant l'exportació en volum (94,4 %) com en valor monetari (78,5 %). Entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul, es disparen les vendes principalment al Regne Unit (264,7 %) i també important és l 'increment de vendes a Polònia (109,5 %). Aquests increments es donen a més en valor monetari tant al Regne Unit (201,9 %) com a Polònia (76,1 %), tot i que en aquest segon cas en menor proporció. Més suau és l'exportació cap a Dinamarca, tant en pes (30,7 %) com en valor monetari (24,7 %). Quant a la goma de garrofí, en el primer quadrimestre del 2018 continua la tendència positiva en què acabà el 2017 i es dóna un increment de les exportacions d'aquest producte més destacat en valor monetari (130,1 %) que en volum (41,0 %). Les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, augmenten en general i despunta sobretot en el cas de Dinamarca, en volum (452,1 %) i més en valor monetari (770,1 %). També és destacable l'augment de vendes cap als Països Baixos (107,1 %) i al mateix temps l'increment també en valor monetari (230,0 %). Per altra banda, disminueix el valor de l'exportació cap a altres països dels vins i el licors, un –7,8 %, entre el gener i l'abril del 2018 en comparació amb els mateixos mesos del 2017. El mercat exterior per al vi i el licor també es manté en negatiu quant a valor monetari (-4,0 %). Les vendes es mantenen en negatiu per als principals països compradors, exceptuant a Suïssa (11,0 %), que manté la tendència positiva i estira aquesta magnitud cap al terreny positiu amb un increment de l'import facturat (20,7 %).

Les exportacions del conjunt de l'Estat durant els quatre primers mesos d'enguany creixen un 3,7 % interanual i les importacions gairebé un 5,0 %. Per tant, s'amplia el dèficit de la balança comercial, on el saldo negatiu creix un 18,9 % i es reflecteix en la taxa de cobertura, que cedeix 1,1 punts percentuals en relació amb el 2017, i queda en el 90,5 %.

Inversions exteriors

La **inversió estrangera** a les Illes Balears continua a la baixa. Durant el primer trimestre del 2018, el volum de la inversió realitzada (8,3 milions d'euros) es redueix més d'un 65,0 % en relació amb la del trimestre precedent (23,9 M€). Es tracta de la xifra més baixa dels darrers anys i representa, en termes interanuals, una davallada encara més intensa (–87,7 %). D'acord amb les estadístiques d'inversió estrangera que publica el Ministeri d'Economia i Competitivitat, el gruix de la inversió (80,0 %), com ja hem observat en altres ocasions, es destina a activitats immobiliàries, concretament a la compravenda i lloguer d'immobles i a la promoció immobiliària.

El 80,0 % de la inversió estrangera es concentra en el sector immobiliari

El segon sector destinatari de la inversió, amb un 17,1 % del total, correspon a activitats de consultoria empresarial. La inversió en la resta de sectors és pràcticament irrellevant.

Com en altres ocasions, la major part del capital estranger prové d'operacions que tenen el seu origen a països amb règims fiscals molt atractius per a multinacionals i empreses inversores. En aquest primer trimestre, un poc més d'un 37,0 % del capital prové del Regne Unit; un 26,0 %, de Luxemburg; un 17,0 % de Xipre i, finalment, un 10,3 % prové dels Estats Units d'Amèrica. La resta de la inversió procedeix d'Alemanya (4,3 %), de Suïssa (2,7 %) i d'altres països, si bé amb quantitats molt petites.

A Espanya, l'evolució de les inversions estrangeres durant els dos darrers trimestres es recupera sensiblement i, en el primer trimestre d'enguany, el volum de capital arriba als 5.914 milions d'euros. Aquesta xifra representa una inversió un 19,2 % inferior a la del trimestre precedent i un 3,8 inferior a la del mateix trimestre de l'any 2017.

D'altra banda, les **inversions de les Illes Balears a l'estranger** del primer trimestre d'enguany, si bé continuen sent de poca quantia, superen el volum de capital invertit al llarg de tot el 2017. Sumen aquest trimestre 27,0 milions d'euros, un 763,7 % més que el darrer trimestre de 2017. La part més important de la inversió, un 93,0 %, es concentra a la República Dominicana, concretament en el sector de l'hosteleria. La resta de la inversió ha viatjat a Turquia i a Grècia, i el sector destinatari és el d'agències de viatge i operadors turístics.

V. MERCAT LABORAL

1 Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28

Taula 36. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Indicador	Illes Balears			Espanya			Europa (UE-28)		
	Període: 1T18			Període: 1T18			Període: 4T17		
	Darrera dada	Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Persones actives (milers)	591,8	→	0,4	22.670,3	→	-0,0	246.765,5	→	0,5
Taxa d'activitat (16-64 anys) (%)	73,9	→	-1,1	74,7	→	-0,3	73,6	→	0,5
Taxa d'ocupació (16-64 anys) (%)	60,9	→	-1,5	62,1	→	1,3	68,1	→	1,2
Persones ocupades (milers)	488,7	↗	2,1	18.874,2	↗	2,3	228.781,8	→	1,5
Homes	266,7	→	0,8	10.284,0	↗	2,3	123.661,9	→	1,4
Dones	222,0	→	1,7	8.590,2	↗	2,3	105.119,9	→	1,6
Persones menors de 25 anys	23,7	↗	16,7	902,6	↗	9,5	18.895,8	→	1,7
Persones de 25 a 54 anys	387,2	→	-0,4	14.781,6	→	1,4	165.806,6	→	0,6
Persones de 55 anys i més	77,9	→	-0,6	3.190,0	↗	5,0	38.325,3	↗	4,6
Persones estrangeres	102,3	↗	5,4	2.091,8	↗	4,5	18.155,9	↗	4,5
Persones en atur (milers)	**103,1**	→	**-0,6**	**3.796,1**	↘	**-10,3**	**17.983,7**	↘	**-11,0**
Homes	60,3	↗	17,4	1.840,7	↘	-11,4	9.356,2	↘	-11,7
Dones	42,8	↘	-12,3	1.955,4	↘	-9,3	8.627,5	↘	-10,0
Persones menors de 25 anys	14,4	↘	-6,1	515,2	↘	-11,8	3.663,5	↘	-10,8
Persones de 25 a 54 anys	76,1	↗	4,1	2.727,4	↘	-12,1	11.959,2	↘	-11,7
Persones de 55 anys i més	12,7	↗	4,0	553,4	↘	-3,0	2.252,8	↘	-8,7
Persones estrangeres	31,5	↗	9,4	670,8	↘	-2,1	2.452,2	↘	-6,2
Taxa d'atur (%)	**17,4**	→	**0,7**	**16,7**	↘	**-2,0**	**7,3**	→	**-1,0**
Homes	18,5	↗	2,7	15,2	↘	-2,0	7,1	→	-1,0
Dones	16,2	→	-1,8	18,5	→	-2,0	7,6	→	-0,9
Persones menors de 25 anys	37,7	↘	-4,1	36,3	↘	-5,3	16,2	→	-1,9
Persones de 25 a 54 anys	16,4	→	1,2	15,6	→	-2,0	6,7	→	-0,9
Persones de 55 anys i més	14,0	→	-1,1	14,8	→	-0,8	5,6	→	-0,7
Persones estrangeres	23,6	→	1,1	24,3	→	-1,2	11,9	→	-1,2
Taxa protecció de l'atur	**31,4**	î	**-4,3**	**28,9**	→	**0,3**		↗	-
Taxa de temporalitat assalariats	**26,0**	→	**1,0**	**26,1**	→	**0,3**	**14,3**	→	**0,0**
Taxa de parcialitat assalariats	**11,6**	→	**-1,5**	**14,9**	→	**-0,7**	**19,3**	→	**-0,2**
% persones autoocupades	**19,7**	→	**-1,6**	**16,3**	→	**-0,5**	**10,2**	→	**-0,2**

Font: Eurostat, INE, OTIB

Nota: la variació de les taxes es dóna com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

En la zona euro, d'acord amb els indicadors econòmics, l'any 2017 ha mantingut el fort impuls de l'activitat i ha superat les expectatives amb un creixement del PIB del 2,4% per al 2017, el valor més alt en els darrers deu anys. Sembla que, tot i la romanent incertesa política, el bon comportament de les exportacions fa que l'economia continuï en expansió. Les previsions realitzades per la Comissió Europea al maig de 2018 mostren un lleuger descens, fins el 2,3% per al 2018 i el 2,0% per al 2019. Segons el Banc Central Europeu el creixement assoliria el 2,4% l'any 2018, però preveu un descens per als següents anys (l'1,9% el 2019 i l'1,7% l'any següent). Alhora, l'FMI i l'OCDE mostren previsions per al 2019 del 2,0% i del 2,1%, respectivament.

L'expansió econòmica europea afavoreix la situació del mercat laboral, tot i que pel que fa a les xifres d'atur hi ha divergències considerables entre estats. Així, els indicadors laborals europeus mantenen una evolució favorable: la població activa assoleix el valor més alt d'un quart trimestre, amb més de 246 milions de persones actives el 2017 i amb un augment interanual de mig punt percentual. La població ocupada també supera ja els valors anteriors a la crisi i creix en el darrer trimestre un 1,5%. Per la seva banda, l'atur també se situa en valors pròxims als d'abans de la recessió, amb un descens de l'11,1% en el quart trimestre de l'any.

L'atur continua el descens per quart any consecutiu i s'espera que la taxa d'atur se situï per sota del 7% el 2019. La taxa d'atur ha assolit el 7,3% al quart trimestre del 2017, el mateix valor que el trimestre anterior i, alhora, iguala el resultat del quart trimestre del 2008. Els perfils que registren les disminucions més accentuades de la taxa d'atur són els joves (-1,9 p.p.) i els estrangers (-1,2 p.p.). Tot i això, aquests dos col·lectius han de fer front a les taxes d'atur més elevades, les quals en el darrer trimestre del 2017 són d'un 16,2% i un 11,9%, respectivament.

A Espanya el creixement es manté, respecte d'ara fa un any, en el 3% en el primer trimestre del 2018, amb un creixement del 0,7% en termes intertrimestrals, tal i com s'ha vist en l'apartat corresponent d'aquest butlletí. Tot seguint els bons resultats de l'economia, el mercat de treball manté una evolució favorable, amb creació d'ocupació i reduccions de les xifres d'atur. Per una banda, la població activa pràcticament es manté en termes interanuals (-0,1%), mentre que el nombre de persones ocupades creix un 2,4% en el primer trimestre del 2018. Així, la població ocupada se situa en 18.874.200 persones, que es tradueixen en una taxa d'ocupació per a les persones de 16 a 64 anys del 62,1%, 1,3 p.p més que un any ençà. L'ocupació puja a tots els col·lectius, però destaca l'augment dels joves (8,9%), dels majors de 55 anys (5,0%) i dels estrangers (4,2%) en el primer trimestre de l'any.

Per l'altra, la xifra d'aturats a Espanya no ha recuperat els valors d'abans de la crisi però es va acostant als resultats de l'any 2008. El nombre de persones en atur en el primer trimestre del 2018 suma 3.796.100 persones, enfora dels 6.278.200 del primer trimestre del 2013. Respecte de les xifres dels primers tres mesos del 2017, representen un descens del -10,8%. Això repercuteix en la taxa d'atur, que perd 2,0 p.p. interanuals i assoleix el 16,7% de la població activa espanyola. Les taxes d'atur dels diferents perfils se situen per sobre del 14%, d'entre les quals són especialment altes les dels joves (36,3%), que continua més que duplicant la del conjunt de la població, i la dels estrangers (24,3%).

A les Illes Balears, al contrari que al conjunt estatal la població que s'incorpora al mercat de treball creix un 0,6% interanual el primer trimestre del 2018, fet que situa la taxa d'activitat de les Illes en el 73,9%. El nombre de persones amb una ocupació en els primers tres mesos de l'any suma 488.700 persones, un 0,2 % menys que ara fa un any. Aquesta reducció és conseqüència de la baixada de l'ocupació entre els homes (-2,0%), les persones de 25 a 54 anys (-1,1%) i les de més de 55 anys (-0,1%). L'augment de la resta de grups, on destaca clarament el dels menors de 25 anys (18,5%), no basta per compensar els descensos anteriors. En conseqüència, la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys perd 1,5 p.p. interanuals i assoleix el 60,9%.

Per primera vegada des del segon trimestre del 2013 creix el nombre d'aturats en termes interanuals, que suma un 4,7% més i suposa un total de 103.100 persones desocupades en el primer trimestre del 2018. L'atur s'ha incrementat especialment entre els homes (18,0%), els estrangers (12,5%) i les persones de 25 a 54 anys (8,4%). Tot seguint el descens estacional de l'activitat econòmica a les Illes, el primer trimestre de cada any sol ser el que presenta la major taxa d'atur. Així, la taxa se situa en el 17,4%, 0,7 p.p. més que un any ençà i supera en set dècimes la taxa espanyola. Respecte del perfil de la taxa d'atur a Balears, aquesta creix respecte d'ara fa un any entre els homes (2,7 p.p.), les persones de 25 a 54 anys (1,2 p.p.) i les persones de nacionalitat estrangera (1,1 p.p.). El descens més intens l'experimenten els joves (-4,1 p.p.). Les taxes més elevades són, de nou, les dels joves (37,7%) que més que dupliquen la taxa del conjunt de la població i la dels estrangers (23,6%).

Les dades desagregades per sector de l'EPA per al primer trimestre permeten saber el comportament de cada un d'ells respecte de l'ocupació i l'atur. Pel que fa a l'ocupació, en els primers tres mesos del 2018 creix a l'agricultura de manera considerable (161,1%), a la indústria (21,3%), i cau a la construcció (-11,3%) i als serveis (-2,0%). El comportament de l'atur ha estat a l'inversa, amb un augment de la desocupació a la construcció (90,5%) i als serveis (11,2%), i un descens a la indústria (-16,7%).

En els primers tres mesos del 2018 les hores efectives treballades pels ocupats s'han reduït un -1,1% interanual. Alhora, l'ocupació en aquest període ha disminuït un -0,2%. Per tant, en el primer trimestre de l'any es dona un lleuger descens de les hores treballades entre un menor nombre de llocs de feina.

2 Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives

Taula 37. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social[1]	**maig**	**552.639**	↗	**3,5**
Assalariats	maig	441.035	↗	4,4
Autònoms i altres règims especials	maig	111.604	→	1,5
Homes	maig	294.372	↗	3,2
Dones	maig	258.267	↗	3,6
Estrangers UE-28	maig	60.409	↗	8,1
Estrangers no UE	maig	50.487	↗	9,3
Persones en atur registrades	**maig**	**39.068**	↘	**-5,0**
Homes	maig	16.835	↘	-5,7
Dones	maig	22.233	↘	-3,5
Persones menors de 25 anys	maig	3.927	→	2,0
Persones de 25 a 54 anys	maig	24.505	↘	-5,4
Persones de 55 anys i més	maig	10.636	↘	-4,9
Estrangers UE-28	maig	2.915	↗	2,4
Estrangers no UE	maig	4.501	→	-0,7
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	maig	13.247	↘	-15,2
Total contractes registrats	**maig**	**74.023**	→	**-0,1**
Contractes indefinits	maig	12.773	↗	23,2
Contractes temporals	maig	61.250	↘	-15,5
Contractes a temps parcial	maig	17.773	↘	-6,7
Contractes fixos discontinus	maig	8.054	↗	27,4

Font: TGSS, SOIB, OTIB

[1] Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

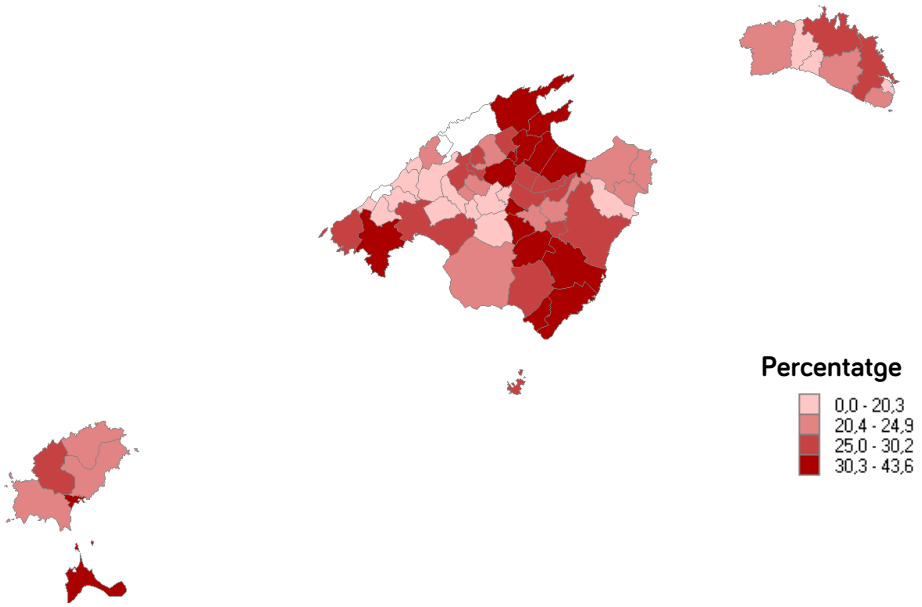
El mercat de treball de les Illes continua durant el mes de maig de 2018 amb la bona evolució dels darrers mesos. Aquest mes presenta un total de 552.639 persones afiliades a la TGSS, la qual cosa és un màxim històric de la sèrie analitzada (des del 1996), i ha experimentat un augment del 3,3% interanual. Pel que fa a l'atur, els aturats del cinquè mes de l'any sumen 39.068 persones, la xifra més baixa d'ençà maig del 2008. Així, la taxa d'atur ha assolit el 6,6% de la població activa, 0,6 p.p. menys que el mateix mes del 2017.

Les hores efectives treballades disminueixen interanualment un 1,1% entre els ocupats en el primer trimestre del 2018, mentre que entre els assalariats pugen un 0,6%. Per la seva banda, l'ocupació, segons dades de l'EPA, també es redueix un 0,2%. Això mostra una reducció del nombre d'ocupats, així com també de les hores treballades. L'Enquesta Trimestral de Costs Laborals ofereix la mitjana d'hores efectives treballades, i en aquest primer trimestre de l'any les Illes Balears se situen per sota del promig estatal. Segons la darrera dada disponible, els tres primers mesos del 2018 s'han treballat 130,8 hores, un 1,9% menys que ara fa un any. La diferència amb la regió amb el menor nombre d'hores efectives, que és Extremadura, és de 4,9 hores. Pel que fa al tipus de jornada, la de temps complet a Balears suma 148,1 hores, 5,5 hores més que el País Basc, que presenta la més baixa. En canvi, la jornada a temps parcial de les Illes és la més alta per comunitats autònomes amb 86,4 hores, de manera que es treballen 18,6 hores més a temps parcial que a Castella-la Manxa. Per sectors, el que mostra la jornada més llarga és la construcció (149,7 hores), seguit de la indústria (141,1 hores) i dels serveis (127,7 hores). En termes interanuals, la construcció perd un −3,5% de les hores treballades, seguida pels serveis i la indústria (un −1,6% i un −1,3%, respectivament).

L'AFILIACIÓ DEL MES DE MAIG DEL 2018 ÉS LA MÉS ALTA DE LA SÈRIE HISTÒRICA

El perfil de les persones en atur mostra que els homes han pogut reduir més intensament la xifra d'aturats, amb un descens interanual del −7,8% el mes de maig, situant el seu pes en el 43,1% del conjunt de persones desocupades. Per edat, el grup més nombrós, el de 25 a 54 anys, és el que disminueix més l'atur (un −6,9%), seguit del dels majors de 54 anys (−5,1%), mentre que el grup de joves mostra el mes de maig un lleuger augment de la desocupació del 0,6% interanual. Respecte de la nacionalitat, els espanyols redueixen el nombre d'aturats un 6,8% interanual, així com els estrangers, que baixen un 0,5%. Aquest darrer descens és conseqüència de la reducció de l'atur entre els no comunitaris que perden un 1,8%, mentre que puja la desocupació entre els ciutadans de la UE (1,6%). Les persones que duen més de 12 mesos en demanda d'ocupació al SOIB sumen el maig 13.247 persones, la xifra més baixa d'un mes de maig des del 2010. En termes interanuals han reduït el seu nombre un 15,6%, i ja encadenen més de quatre anys consecutius de descensos. Un 27,6% del total d'aturats de les Balears del mes de maig no tenen estudis o tenen com a màxim estudis primaris.

Mapa. Percentatge d'aturats amb estudis primaris o sense estudis sobre el total d'atur registrat. Maig 2018

Font: OTIB i SOIB

El mapa mostra com els municipis costaners del nord i sud de Mallorca presenten els majors percentatges d'aturats amb baix nivell educatiu, així Felanitx (41,5%) o Ses Salines (40,5%), així com Formentera (39,7%) o el municipi d'Eivissa (33,4%). El municipi de Menorca amb el major valor és Maó (27,8%).

La distribució de la desocupació per sectors mostra una minva a cada un dels sectors de l'economia balear durant el mes de maig. Hi destaca la reducció en el sector primari i en el secundari amb descensos superiors al 10%. Concretament, el descens de la construcció (−9,7%), malgrat que va ser un dels sectors més afectats per la crisi econòmica, duu des de mitjans del 2010 amb caigudes continuades de l'atur. El sector terciari també experimenta un descens de l'atur, però més lleuger (−4,8%). Dintre dels serveis les activitats on més cau l'atur són les de la resta de serveis (−5,2%), seguides per les del comerç (−5,2%) i per les de l'hostaleria (−3,8%).

Pel que fa a la nova contractació a les Illes Balears el cinquè mes de l'any s'han registrat 74.023 nous contractes, que representen un 32,4% més que en el mes d'abril però un descens de l'1,4% en termes interanuals. En el conjunt d'Espanya la contractació ha experimentat un increment de l'1,5% respecte al mateix mes de l'any anterior i del 16,1% des del mes passat. Per tipus de contracte la reducció de contractació interanual a les Illes és conseqüència de la caiguda que ha experimentat la contractació temporal (−6,8%). Alhora la indefinida creix un 35,9%, de manera que el pes de la contractació indefinida de les Illes Balears (17,3%) supera amb escreix el del conjunt estatal (9,7%) i situa a les Illes com la comunitat amb el major pes de contractació indefinida. Per sectors, el nombre de contractes disminueix a tots, tret de l'agricultura (2,2%), i sobretot en l'hostaleria (−2,1%) i en el comerç (−1,5%).

El mes de maig del 2018 tanca amb 552.639 persones afiliades a la Seguretat social a les Balears. Aquesta és la xifra més alta d'un mes de maig de tota la sèrie analitzada (des del 1996) i ha augmentat un 3,3% en termes interanuals. Alhora, creix el nombre de persones que treballen a totes les comunitats autònomes i també en el conjunt de l'Estat, on continua incrementant-se l'afiliació (3,1 %), però més lleugerament que a les Illes. Tots els règims d'afiliació experimenten increments del nombre d'afiliats en termes interanuals, excepte el règim de la llar (−4,9%), i especialment el règim del mar (4,0%) i el general (3,8%). El perfil de l'afiliació del cinquè mes de l'any mostra un augment similar en ambdós sexes (3,4% en els homes i 3,2% en les dones), i pel que fa al pes dels afiliats, el d'ells (53,3%) supera al de les afiliades (46,7%). Per edat, els augments més destacats els experimenten els treballadors més grans (6,8%) i els més joves (4,7%), seguits dels de 25 a 54 anys (2,5%). D'acord amb la nacionalitat, l'augment de l'afiliació entre els no comunitaris és superior al dels ciutadans de la Unió Europea (9,1% i 7,5%, respectivament).

La taxa d'atur es manté a la baixa en el cinquè mes del 2018

L'atur experimenta una disminució superior al −5,0% en termes interanuals a tot l'arxipèlag el mes de maig del 2018. El major descens es dona a Formentera (−11,9%), seguida de Menorca (−7,5%), d'Eivissa (−6,3%) i de Mallorca (−5,4%). Respecte de la taxa d'atur assoleix valors inferiors al 10%, ja que és un mes que registra molta ocupació per l'inici de la temporada turística. Així, la taxa del conjunt de les Illes assoleix el 6,6% de la població activa. Més en detall, la taxa es mou, de major a menor resultat, entre el 7,0% de Mallorca i Menorca i el 2,6% de Formentera. Per la seva banda, a Eivissa se situa en el 4,6%. Respecte de les taxes d'un any ençà les variacions són similars. El major descens s'ha produit en la taxa de Menorca (−0,7 p.p.), seguida de Mallorca on ha disminuit 0,6 punts percentuals, i d'Eivissa i Formentera (−0,5 p.p.).

Taula 38. Indicadors del mercat laboral per illes

	Darrera dada		Cicle-tendència T^{t}_{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa[1]	maig	465.757	↗	3,7
Afiliats a la Seguretat Social[2]	maig	433.224	↗	3,5
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	1r trim	269.134	↗	7,0
Aturats registrats	maig	32.533	↘	-4,4
Taxa d'atur registrat (%)[4]	maig	7,0	→	-0,6
Contractes registrats	maig	49.976	→	-1,7
Menorca				
Població activa[1]	maig	38.563	→	1,4
Afiliats a la Seguretat Social[2]	maig	35.873	→	0,5
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	1r trim	18.168	↗	7,9
Aturats registrats	maig	2.690	↘	-6,1
Taxa d'atur registrat (%)[4]	maig	7,0	→	-0,7
Contractes registrats	maig	5.728	↗	2,9
Eivissa				
Població activa[1]	maig	79.764	↗	5,4
Afiliats a la Seguretat Social[2]	maig	76.075	↗	4,4
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	1r trim	35.121	↗	9,1
Aturats registrats	maig	3.689	↘	-5,7
Taxa d'atur registrat (%)[4]	maig	4,6	→	-0,5
Contractes registrats	maig	17.011	↗	3,0
Formentera				
Població activa[1]	maig	6.005	↗	4,8
Afiliats a la Seguretat Social[2]	maig	5.849	↗	8,0
Afiliats a la Seguretat Social EJC[3]	1r trim	2.023	↗	13,3
Aturats registrats	maig	156	↘	-10,4
Taxa d'atur registrat (%)[4]	maig	2,6	→	-0,5
Contractes registrats	maig	1.308	↗	6,4

Font: TGSS, SOIB, OTIB, Ibestat

[1] Població activa = aturats + afiliats del mateix mes

[2] Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

[3] Afiliacions al Règim General de la Seguretat Social en Equivalència a Jornada Completa

[4] Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte del mateix mes de l'any anterior

La distribució de la contractació per illa mostra una reducció dels nous contractes a tot l'arxipèlag, excepte a Eivissa on creix un 4,9% amb 787 contractes més que ara fa un any. En canvi, disminueixen a Formentera (–5,1%), Mallorca (–3,3%) i Menorca (–1,2%). Per sectors, per una banda els majors augments de la contractació es donen a Mallorca en l'agricultura (1,8%), a Menorca en la indústria (10,9%), a Eivissa en l'agricultura (17,9%) i en la resta de serveis (8,1%). Per l'altra, els descensos més importants del número de contractes es troben a Mallorca en l'hostaleria (–5,4%), a Menorca en la resta de serveis (–6,5%), a Eivissa en la indústria (–15,7%) i a Formentera en la resta de serveis (–14,7%).

L'afiliació a la Seguretat Social a darrer dia de mes creix a totes les illes en termes interanuals el maig del 2018. Lidera l'augment Formentera (6,4%), seguida d'Eivissa (4,0%), Mallorca (3,2%) i Menorca (2,3%). Segons les darreres dades de l'IBESTAT també creix el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet en el primer trimestre del 2018. El creixement dels primers tres mesos de l'any puja un 7,2% en el conjunt de l'arxipèlag. Per illes destaca el gran increment de Formentera (15,1%), que supera el de la resta: Eivissa augmenta un 9,4%, Menorca un 7,6% i Mallorca un 6,8%.

3 Costs laborals

Taula 39. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	1r trimestre	2.385,6	↗	3,3
Cost laboral per hora efectiva (€)	1r trimestre	18,2	↗	5,3
Indústria i energia	1r trimestre	18,9	→	0,2
Construcció	1r trimestre	17,7	↗	8,9
Serveis	1r trimestre	15,1	↗	5,2
Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB)	1r trimestre	104,8	↗	6,9
ICLIB corregit d'efectes estacionals i de calendari	1r trimestre	106,7	↗	2,1
Cost salarial total	1r trimestre	104,5	↗	6,9
Cost salarial (T. Complet)	1r trimestre	104,1	↗	6,1
Cost salarial (T. Parcial)	1r trimestre	105,7	↗	10,5
Indústria	1r trimestre	93,9	↗	3,7
Construcció	1r trimestre	88,7	↗	8,0
Serveis	1r trimestre	106,8	↗	7,1
Altres costos	1r trimestre	105,4	↗	7,1
Hores efectives per assalariat / mes	1r trimestre	130,8	→	-1,9
Indústria i energia	1r trimestre	141,1	→	-1,3
Construcció	1r trimestre	149,7	↘	-3,5
Serveis	1r trimestre	127,7	→	-1,6
Increment salarial pactat en convenis (%)	maig	3,6	↗	2,4

Font: INE, MEYSS

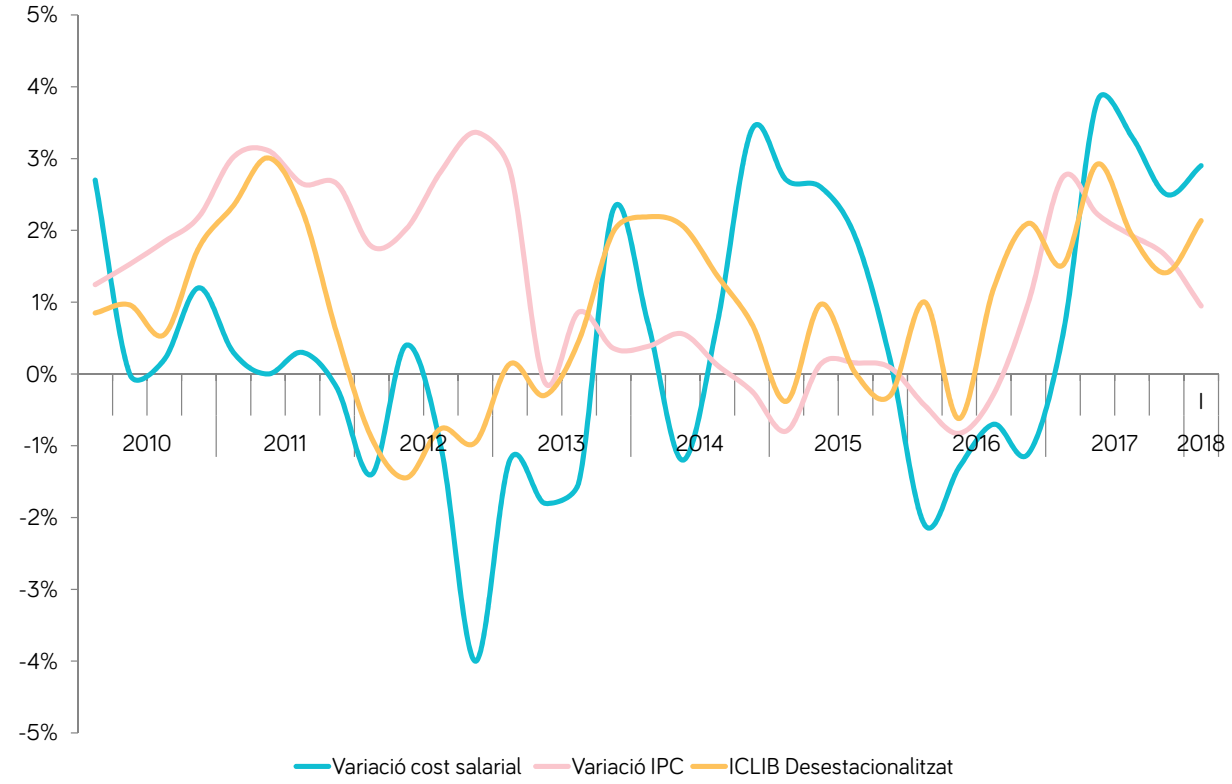
El cost laboral per treballador del primer trimestre del 2018 és de 2.385,6 euros de mitjana a les Balears segons l'Enquesta trimestral de cost laboral que presenta l'INE, que representa un 3,3% més que el primer trimestre de l'any 2017. Alhora, a Espanya el cost se situa per sobre d'aquesta xifra, amb 2.497,9 euros, la qual també s'ha incrementat un 0,7% interanual. El cost en els primers tres mesos de l'any ha augmentat en onze comunitats autònomes, d'entre les que destaquen les Illes Balears (3,3%) i Catalunya (3,0%). A la resta, en canvi, disminueix i especialment a La Rioja (–2,3%). La regió amb el major cost (Madrid) supera el de les Illes en 654,2 euros, mentre que les Illes es troben per damunt la mitjana d'Extremadura (el cost més baix) en 430,0 euros.

El cost laboral per treballador (ICLIB desestacionalitzat) augmenta un 2,2% a les Illes Balears en el primer trimestre del 2018

L'Index de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB) mostra els costos laborals corregits de l'efecte composició sectorial i per tipus de jornada. L'ICLIB dels tres primers mesos de l'any ha experimentat un increment interanual del 6,9%, que si s'analitza corregit d'efectes estacionals i de calendari se situa en el 2,2%. Pel que fa al cost salarial també guanya un 6,9%, empès principalment per la construcció (8,0%) i els serveis (7,1%), ja que la indústria ho fa amb menys força (3,7%). Per tipus de jornada, els treballadors a temps parcial han experimentat amb més intensitat l'increment salarial per hora efectiva (10,5%) que els de jornada completa (6,1%).

En el cost laboral s'inclouen les cotitzacions obligatòries, les prestacions socials, les indemnitzacions i el cost salarial. Aquest darrer assoleix els 1.752,7 euros en el primer trimestre del 2018, que suposa el 73,5% del cost laboral total i que respecte d'ara fa un any s'ha incrementat un 2,9%. De manera habitual el cost salarial de la indústria és el més elevat dels sectors principals (1.814,9 €) i a més s'ha incrementat lleugerament en el darrer any (0,7%). El segueix el sector dels serveis amb 1.769,6 €, el qual també ha augmentat un 3,0% i, finalment, la construcció que assoleix un cost de 1.575,6 € i experimenta el major creixement interanual (4,4%).

Gràfic 17. Increments salarials i inflació a les Illes Balears

Font: INE, Ibestat i elaboració pròpia

En el primer trimestre del 2018 el cost laboral per hora efectiva treballada és de 18,2 euros, que és un 5,3% més que un any ençà. En comparació amb la resta de comunitats autònomes, les Illes Balears presenten el sisé cost laboral per hora efectiva més alt, 4,7 € per sota del País Basc que encapçala la llista (22,9 euros). En termes interanuals en aquests primers tres mesos totes les regions han incrementat el cost per hora, especialment Catalunya (6,1%), Galícia (5,4%) i les Illes Balears (5,3%). A nivell sectorial, creix a tots ells respecte dels valors d'ara fa un any, especialment a la construcció, que augmenta un 8,9% i assoleix un cost de 15,1 €. La segueixen els serveis, a on augmenta un 5,2%, fet que situa el cost en 18,7 € i el coloca com la branca amb el cost per hora més elevat en el primer trimestre; i, finalment, la indústria que pràcticament es manté (0,2%) i presenta un cost de 17,7 euros.

Quant als convenis col·lectius, l'augment salarial pactat en convenis a les Illes Balears, segons l'estadística de convenis fins al maig del 2018, recull un creixement del 3,6% mentre que per al conjunt nacional és de l'1,2%. Fins el cinquè mes del 2018 se signen a les Illes un total de 30 convenis, tres més que en el mateix període del 2017. Dels 30 convenis, 24 són d'empresa i afecten 3.491 treballadors, i els altres 6 corresponen a altres àmbits i afecten 170.859 treballadors. A Espanya el nombre de convenis signats també creix (256 més), fins arribar als 2.385 fins el maig del 2018, així com el nombre de treballadors afectats que augmenta de manera considerable, un 29,3%.

4 Accidents de treball

Taula 40. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	maig 2017-abril 2018	20.038	↗	5,8
Índex d'incidència del total d'accidents [1]	maig 2017-abril 2018	4.914,6	→	0,2
Accidents lleus	maig 2017-abril 2018	4.887,2	→	0,2
Accidents greus	maig 2017-abril 2018	24,5	→	1,9
Accidents mortals	maig 2017-abril 2018	2,9	↗	62,4
Indústria	maig 2017-abril 2018	7.763,7	↗	3,8
Construcció	maig 2017-abril 2018	10.803,0	↘	-2,2
Serveis	maig 2017-abril 2018	4.255,5	→	-0,8
Mallorca [2]	maig 2017-abril 2018	5.103,7	→	-1,4
Menorca [2]	maig 2017-abril 2018	5.235,3	→	0,2
Pitiüses [2]	maig 2017-abril 2018	6.116,4	↗	4,3

Font: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral, TGSS

[1] L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes

[2] No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social

L'índex d'incidència dels accidents que han tingut lloc durant la jornada de treball entre els mesos de maig del 2017 i abril del 2018 és de 4.914,6 incidències, segons les dades provisionals de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral. Per tant, han patit un accident laboral 4.915 persones per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del valor d'ara fa un any l'índex creix lleugerament, un 0,2 %.

Per tipus d'accident, la gran majoria són de tipus lleu (el 99,4 %), seguits a distància pels greus (el 0,5 %) i pels mortals (0,06 %). Respecte de la xifra del mateix període d'un any ençà, tots els tipus s'han incrementat: els lleus creixen un 5,7 % i els greus un 7,5 %. Ara bé, els mortals són els que han experimentat l'augment més important (un 71,4 % en termes relatius), ja que han passat de 7 accidents a 12.

La sinistralitat laboral continua la tendència a l'alça.

Per sectors, els accidents es distribueixen de la manera següent en el període analitzat: l'agricultura registra 387 accidents (l'1,9 %); la indústria, 1.732 sinistres (el 8,6 %); la construcció, 3.763 (el 18,8 %), i la resta s'han produït en el sector terciari (14.156 accidents, el 70,6 %). Malgrat que els serveis presentin el major nombre de sinistres, són el sector amb un menor índex d'incidència, amb 4.255,6 incidències. A continuació, es troba la indústria, amb un índex de 7.763,7 i, finalment, la construcció, que encapçala l'índex per sectors, amb 10.803 incidències. Respecte a la xifra d'accidents dels mateixos mesos de l'any anterior, tots els sectors incrementen la sinistralitat, especialment l'agricultura (17,6 %), la construcció (8,7 %) i la indústria (7,6 %), seguits pels serveis (4,5 %).

Per illes, la distribució de la sinistralitat es concentra principalment a Mallorca, com a l'illa més gran del arxipèlag, amb un total de 15.693 accidents, els quals en representen el 78,3 % del total entre el maig del 2017 i l'abril del 2018. Aquesta illa també concentra més del 75 % dels afiliats al règim general de la Seguretat Social. La segueixen en volum les Pitiüses, que, amb 3.055 sinistres, representen un pes del 15,2 % (mentre els afiliats representen sols el 12,3 %). Finalment, Menorca, amb 1.178 accidents, concentra el 5,9 % restant (un percentatge semblant al pes dels afiliats, que és del 5,5 %). En termes interanuals, els accidents creixen a tot l'arxipèlag, però hi destaca l'augment de les Pitiüses, amb un 10,4 % més, seguides de Menorca (5,7 %) i de Mallorca (4,6 %). Pel que fa a l'índex d'incidència, les illes menors (Eivissa i Formentera) són les que en registren l'índex més alt (6.116,4). Les segueixen Menorca, amb un resultat de 5.235,3 incidències, i Mallorca (5.103,7).

VI. MEDI AMBIENT

Introducció

A l'Assemblea del Programa de Medi Ambient de les Nacions Unides (UNEP, en les seves sigles en anglès) de l'estiu del 2017, es va aprovar una resolució històrica davant la crisi planetària que comporta la contaminació dels oceans, especialment de plàstics, molts d'aquests provinents d'envasos i productes d'un sol ús. Els mars i oceans ocupen el 71% de la superfície de la Terra. El 1950, amb una població de 2.500 milions d'habitants, el mon produïa 1,5 milions de tones de plàstic; actualment, amb una població de més de 7 mil milions, es produeixen 300 milions de tones de plàstic amb greus conseqüències per a les plantes i els animals marins. El document inclou una crida a la indústria de l'alimentació i la beguda als grans supermercats per aplicar pràctiques innovadores com l'ús de sistemes de dipòsit, així com que s'apliquin plans d'acció per a la prevenció de les escombraries marines i els microplàstics.

L'enfocament de la Unió Europea en la gestió de residus es basa en la "jerarquia de residus" que estableix l'ordre següent: prevenció, preparació, reutilització, recuperació i, com a darrera opció, l'eliminació (abocadors i incineració sense recuperació d'energia). D'acord amb això, el 7è Programa d'Acció Mediambiental estableix els següents objectius prioritaris per a la política de residus de la UE: reduir la quantitat de residus generats; maximitzar el reciclatge i la reutilització; limitar la incineració a materials no reciclables; eliminar l'abocament de residus no reciclables i no recuperables, i assegurar la plena aplicació dels objectius de la política de residus en tots els Estats membres. Del 17 al 25 de novembre del 2018 se celebrarà la Setmana Europea de la Prevenció de Residus per donar a conèixer estratègies de reducció de residus, fomentar accions sostenibles per reduir-los, fer públics exemples concrets de reducció de residus i canviar el comportament quotidià dels europeus en consum i producció.

L'economia circular és el gran repte d'aquest segle, encara que els termes de sostenibilitat, reducció, reciclatge, reutilització i tancament del cicle de vida dels productes no són nous. L'aplicació d'aquests conceptes al consum, a la generació de residus, a l'aigua o a l'eficiència energètica és una passa que encara no s'ha implantat de forma generalitzada. El model lineal, basat en tirar tot el que s'ha usat encara que serveixi, en l'obsolescència programada pels propis fabricants, en rebutjar allò vell o passat de moda, és un model finit de creixement que la Unió Europea pretén substituir pel model circular basat en la reparació, reutilització, reciclatge i devolució de productes al sistema per retornar al cicle econòmic. El Pla d'Acció d'Economia Circular de la Unió Europea, que afecta les diferents normatives en matèria de residus, pretén renovar els objectius de reutilització i reciclatge, actualitzar la responsabilitat ampliada del productor, consolidar alguns conceptes clau com el de subproducte, establir instruments comuns de mesura i control, augmentar les restriccions a l'abocament de determinats productes i substàncies contaminants i, en definitiva, millorar el tractament i la gestió dels residus produïts; tot això, amb l'ambició pròpia de millora ambiental i des de la nova perspectiva de la Unió Europea. En l'exposició de motius de la Directiva del Parlament Europeu i del Consell (Brussel·les, 2 de desembre de 2015) 2015/0275 (COD), per la qual es modifica la Directiva 94/62/CE, relativa als envasos i residus d'envasos, s'afirma que l'economia de la Unió perd actualment una quantitat significativa de possibles matèries primeres secundàries que es troben en els fluxos de residus i que s'ha d'augmentar l'eficiència.

La Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i el Consell, de 19 de novembre, anomenada Directiva marc de residus, incorpora les polítiques de prevenció i les obligacions de reciclatge, i estableix una jerarquia nova en matèria de gestió de residus inserint els principis del Sisè Programa Comunitari en Matèria de Medi Ambient. La Llei 22/2011, de 28 de juliol, de residus i sòls contaminants, transposa a l'Estat espanyol com a norma bàsica la Directiva marc de residus i deroga la llei anterior de 1998. La Llei 22/2011 estableix els instruments de la política en matèria de residus, com són els plans i programes de prevenció i de gestió de residus, el seu contingut i l'obligatorietat d'aprovació i actualització periòdica per a les comunitats autònomes. La Directiva europea marc de residus (UE) 2018/851 del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de maig, modifica la Directiva 2008/98/CE i pretén millorar la legislació estatal bàsica en matèria de gestió de residus.

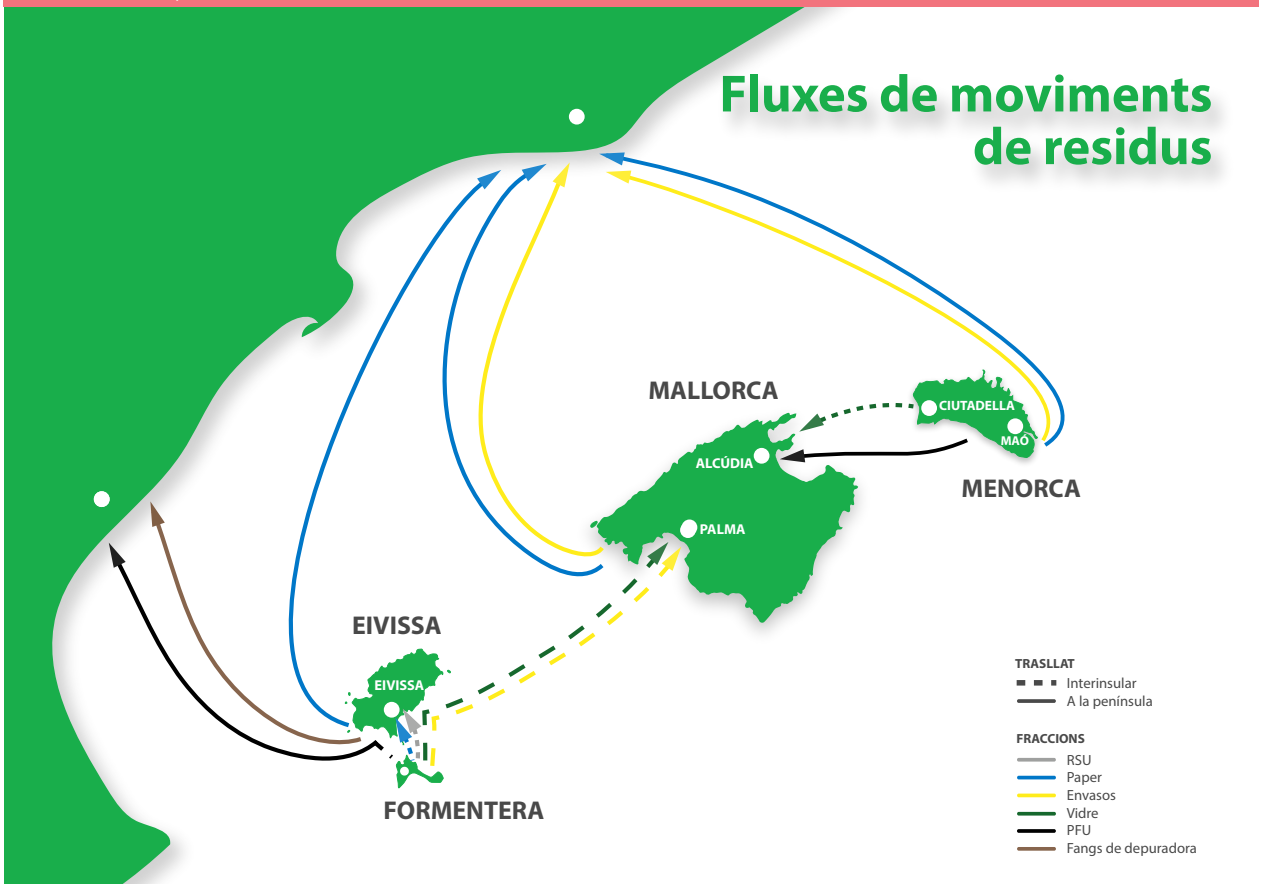
El 22 de juny del 2018, el Consell de Govern de les Illes Balears va aprovar el text del Projecte de llei de residus i sòls contaminants de les Illes Balears. Vol ser una eina per dur a terme una gestió sostenible de residus i anar cap a una economia circular. Es crea l'Ens de Residus de les Illes Balears com a responsable del Fons de Prevenció i Gestió de Residus, i l'Oficina de Prevenció de Residus com a impulsora de l'economia circular. També regula els sòls afectats per contaminació antròpica per a la seva recuperació. La generació de residus ha de disminuir, i els que es generin han de deixar de ser un residu per ser un recurs. Aquesta norma incorpora els objectius de la normativa europea i, a més, també incorpora els que encara no han estat traslladats en forma de directiva, com l'objectiu del 3% per al 2025 de preparació per a la reutilització dels residus municipals d'origen domèstic, i un 5% per a l'any 2030, per tal de fer valer al màxim la jerarquia esmentada. Un dels objectius de la llei és, assolir abans del 2020, la reducció del 10% de residus generats respecte del 2010, i el 20% al 2030. Una altre objectiu és augmentar el reciclatge abans del 2020, com a mínim fins a un 50%, i un 65% l'any 2030. Abans del 2030 el reciclatge ha d'arribar com a mínim a un 75% dels residus d'envasos. La llei també pretén reduir el malbaratament alimentari fins al 50% per a l'any 2030 en relació amb el 2020. Quant a les bosses de plàstic d'un sol ús hauran de desaparèixer dels comerços el 2019. Les vaixelles de plàstic d'usar i tirar s'hauran de substituir per les compostables. Un altre objectiu és evitar la venda de productes que contenguin microplàstics o nanoplàstics, les versions no recarregables d'encenedors, maquinetes d'afaitar, cartutxos i tòners d'impressora i fotocopiadora. Finalment, les càpsules de cafè d'un sol ús s'hauran de fabricar amb materials compostables i només es podran comercialitzar canyetes per a les begudes i

altres productes d'un sol ús amb materials reciclables.

En aquest apartat es fa referència a les dades per a les Illes Balears relacionades amb els residus sòlids urbans, els residus perillosos, els residus de construcció i demolició, la valorització energètica dels residus sòlids urbans, i també a les dades referides als vehicles donats de baixa i, finalment, a les infraccions.

Fluxos de moviment dels residus de les Illes Balears

Gràfic 18. Mapa de fluxos de moviments de residus de les Illes Balears

Font: Direcció general d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus.

Segons la Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus, el mapa dels fluxos de moviments de residus de les Illes Balears mostra com circulen els residus produïts a les Illes Balears que són subjectes de subvenció. La Resolució de 31 de maig de 2018 de la Secretaria d'Estat d'infraestructures, Transport i Habitatge sobre compensació als transports marítims i aeris de mercaderies amb origen o destí a les Illes Balears pel 2017 (BOE núm. 140, de 9 de juny de 2018), exposa que són beneficiaris de subvencions al transport el receptor del trasllat interinsular de residus no processables ni reciclables a les illes.

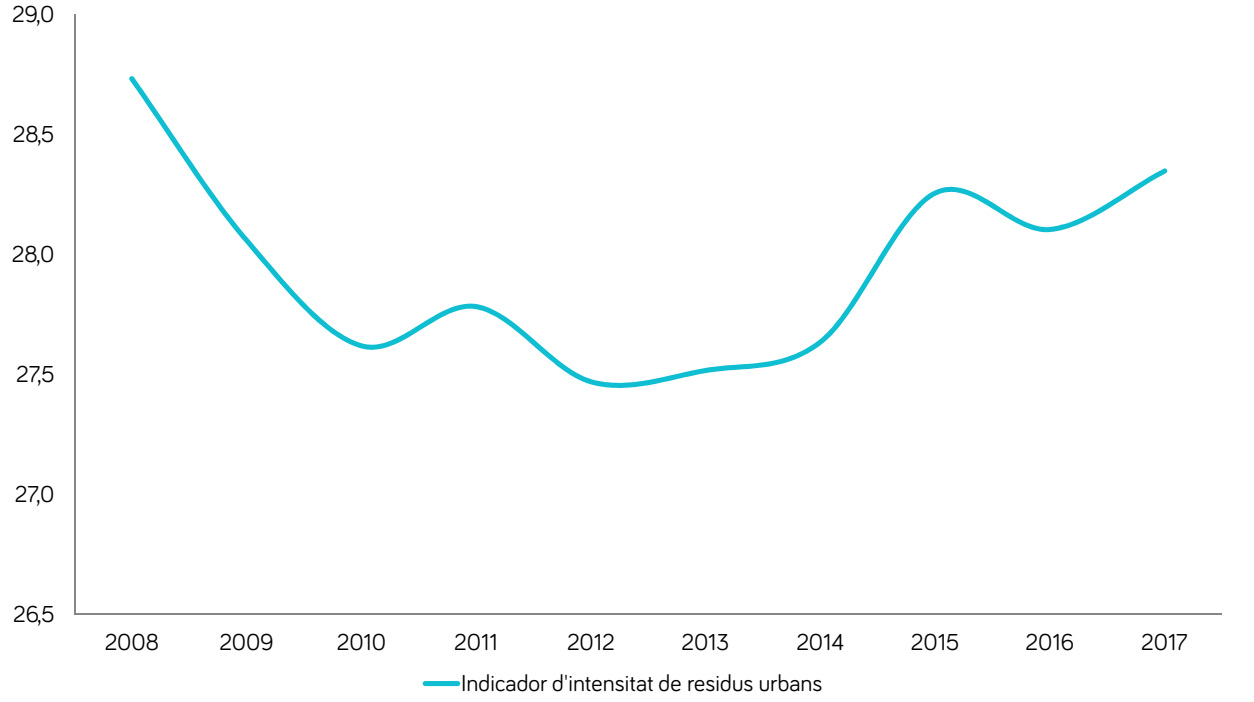
Els territoris insulars presenten les ràtios més elevades de residus generats per habitant i any, de conformitat amb les dades de l'Estadística sobre la Recollida i Tractament de Residus de l'INE i segons la població resident. El 2015 a les Illes Balears es generaren 800,6 quilos de residus per habitant; el promig d'Espanya és de 459,1 quilos per habitant i any. Les zones insulars s'enfronten a la menor presència d'instal·lacions de tractament o disposició final, així com a un sector turístic que genera un volum important de residus i a la dificultat d'aconseguir economies d'escala. El transport marítim de residus a la península o a l'estranger i de residus industrials o professionals és per la inexistència de plantes de tractament adients. Des del 2011 no s'atorguen subvencions al transport marítim de residus. Per a una correcta comptabilització dels residus cal una recopilació de les dades estadístiques i un coneixement detallat del flux d'aquests materials. La norma de gestió ambiental UNE-EN ISO 14051, de comptabilitat de costos dels fluxos de materials (CCFM), és un sistema de gestió ambiental que permet garantir la traçabilitat de residus, emissions, etc., per ajudar a les organitzacions a fomentar l'interès econòmic i ambiental i a conèixer les conseqüències de les seves pràctiques d'ús de matèria i d'energia. Aquesta norma relaciona factors ambientals i econòmics, com la reducció dels impactes ambientals de les empreses. En la CCFM, els fluxos i les existències de materials en una organització es tracen i quantifiquen en unitats físiques (massa, volum, etc.) i també s'avaluen els costos associats a aquests fluxos. Es poden aplicar a qualsevol organització que utilitzi materials i energia, sense importar quins són els seus productes, serveis, mida, estructura, localització i sistemes existents de gestió i comptabilitat. Per a la recopilació de dades de residus a transportar es pot utilitzar la informació recollida a les factures presentades pels transportistes de residus: tipus de residus transportats, cicle de vida dels

productes, recorregut dels residus transportats, consumidors dels residus que es transporten, nombre de productors i tipologia, nombre de transportistes i tipologia, dades dels gestors de destí i de les instal·lacions, volum dels residus transportats, recursos necessaris per efectuar el transport, evolució de les subvencions atorgades i cost de la gestió dels residus, del pretractament i del transport. A més, és important analitzar els possibles escenaris front a l'evolució de la població de les Illes Balears, tant per als residents com per a la població flotant, i dels residus susceptibles de transport en un horitzó temporal a llarg termini.

Les Balears presenten les ràtios més elevades de residus generats per habitant i any a Espanya

Relació entre l'economia i els residus sòlids urbans

Gràfic 19. Indicador d'intensitat de residus urbans

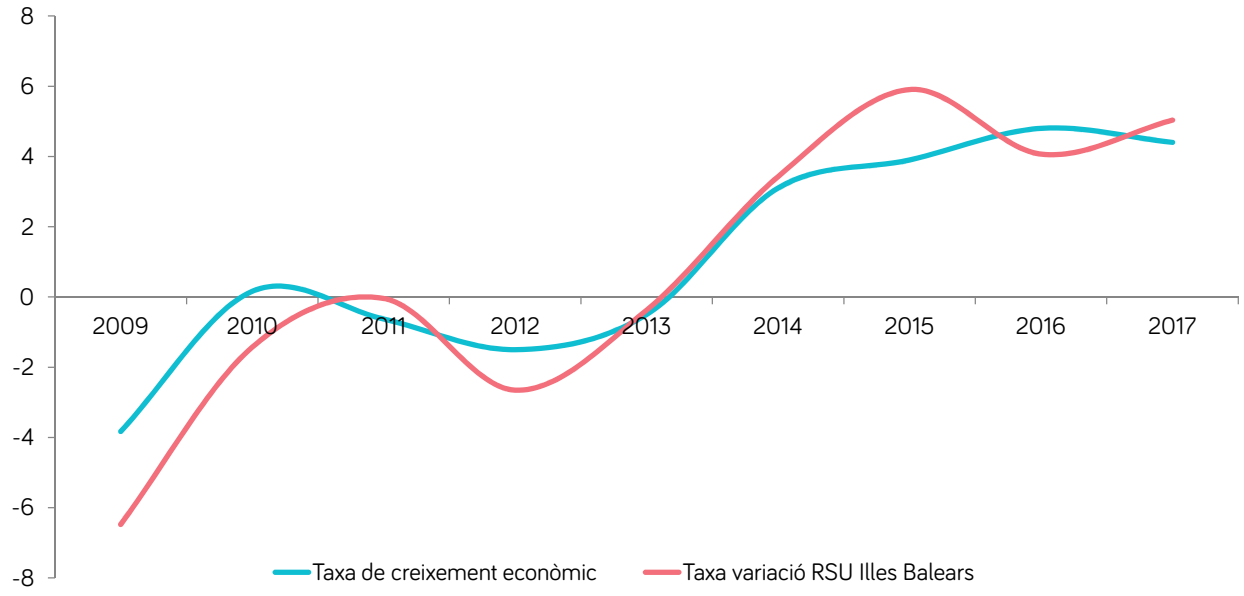

Unitats: Tones de RSU/milió d'euros.
Font: Consell Insular de Mallorca, Consell Insular de Menorca, Consell Insular d'Eivissa, Consell Insular de Formentera, INE i elaboració pròpia.

Per analitzar la desmaterialització de l'economia es calcula l'Indicador d'Intensitat de Residus Urbans, a partir de la ràtio entre la generació de residus urbans en tones i el PIB a preus de mercat en milions d'euros. Durant el període 2008-2017 es pot observar que el 2008 es generaven més residus per milió d'euros de PIB en comparació amb els anys que ha durat la crisi econòmica, i a partir del 2015 presenta un canvi de tendència i es recuperen una altra vegada els nivells del 2008. Així, el 2017 es generen 28,35 tones de residus sòlids urbans per milió d'euros de PIB produïts. Això ens indica que l'economia balear ha augmentat la generació de residus per obtenir la mateixa quantitat de PIB i, per tant, l'eficiència en el cicle dels materials és menor. La generació de residus urbans està lligada als models de producció i consum i, alhora, a l'eficiència en el cicle dels materials. Precisament una disfunció en aquest cicle representa una pèrdua de materials i d'energia, la qual cosa implica elevats costs econòmics i ambientals. L'estratègia de la Unió europea per a un desenvolupament sostenible insisteix que cal deslligar del creixement econòmic la utilització de recursos i la generació de residus i, a més, insisteix que cal posar en marxa l'economia circular.

[1] Bibliografia: Los costes de la insularidad de las Islas Baleares: evaluación de políticas actuales y propuestas de futuro. UIB (2016). Estudio sobre modelos de gestión de residuos en zonas insulares. Environment and management (2011). Estudio de viabilidad técnica, económica y jurídica. Servicio público de gestión de residuso de la Isla de Tenerife. ISO 14051:2011(ES) Gestió ambiental. Comptabilitat de costos del flux de materials

Gràfic 20. Variació interanual del creixement econòmic i taxa de variació de RSU

Font: Consell Insular de Mallorca, Consell Insular de Menorca, Consell Insular d'Eivissa, Consell Insular de Formentera, INE i elaboració pròpia.

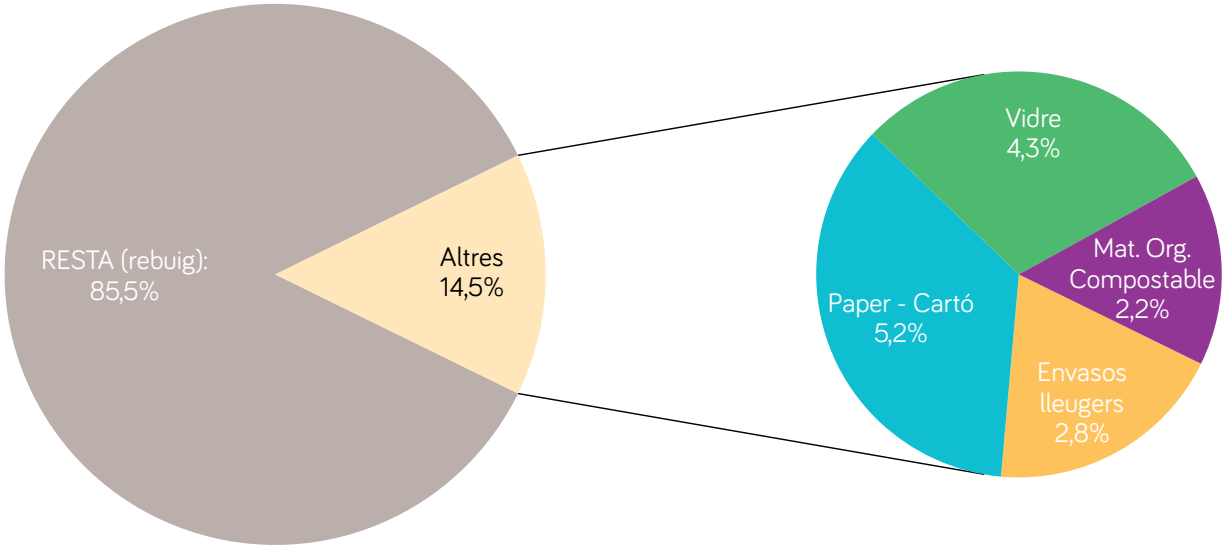
Un altre indicador per valorar l'eficiència de l'economia quant a la generació de residus és el comportament de la taxa de variació interanual de l'economia i de la taxa de variació interanual dels residus sòlids urbans. A les Illes Balears ambdues taxes segueixen la mateixa tendència, és a dir, quan creix l'economia augmenta el volum de residus, i si disminueix també es generen menys residus. El 2017 la variació interanual del PIB és del 4,4% i l'increment interanual dels residus és del 5,0%.

El 2017 a Balears es generen 28,35 tones de RSU per milió d'euros de PIB

Els residus sòlids urbans

Els RSU estan formats per la recollida selectiva d'envasos lleugers, paper i cartró, vidre i material orgànic compostable, més la fracció resta o rebuig. Els RSU generats a Mallorca el 2017 representen el 76,2% del total, seguits dels d'Eivissa (16,7%), Menorca (6,8%) i Formentera (1,1%). Quant a la variació interanual, el 2017, els RSU han augmentat un 5,3% (la recollida selectiva augmenta un 3,2% i la fracció resta ho fa un 5,7%). Només el 14,5% del total dels RSU es recullen selectivament, tal com es pot comprovar en el gràfic adjunt. En els darrers deu anys s'ha incrementat la recollida selectiva i s'han assolit les 123.236 tones (un 38,1% més). Quant als RSU, des del 2008 fins al 2017 han augmentat un 8,5%. Les variacions per tipologia, des del 2008 al 2017, han estat d'intensitat diferent: la recollida dels envasos lleugers s'ha duplicat; la recollida del paper i cartró ha caigut un 1,3%; el vidre ha augmentat un 49,6%, i s'ha donat un increment del 128,3% per al material orgànic compostable.

Gràfic 21. Composició dels residus sòlids urbans a les Illes Balears (2017)

Font: Consell Insular de Mallorca, Consell Insular de Menorca, Consell Insular d'Eivissa, Consell Insular de Formentera i elaboració pròpia.

El paper i el cartró són els materials dels quals es recull més volum a les Illes Balears, seguits del vidre. En aquest període de 10 anys, a les Pitiüses ha millorat la recollida selectiva en envasos lleugers, vidre i en menor mesura en paper i cartró. Pel que fa a la fracció resta, a Eivissa i a Formentera hi ha hagut un increment important (23,2% més a Formentera i 24,8% a Eivissa). A Mallorca s'ha duplicat la recollida en envasos lleugers, i pel que fa al material orgànic compostable, s'ha triplicat.

Taula 41. Recogida de residuos urbanos (sólidos) en las Islas Baleares (toneladas)

			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.1 RECOLLIDA SELECTIVA (Valorització material-reciclatge)	Envasos lleugers	Formentera	181	248	235	258	263	244	306	380	438	483
		Eivissa	930	1.327	1.753	2.002	2.068	2.090	2.296	2.618	3.213	3.830
		Menorca	1.735	1.842	1.896	1.731	1.693	1.823	1.924	1.956	1.893	2.058
		Mallorca	8.979	9.884	10.722	11.424	11.950	12.137	12.724	13.909	15.583	17.218
		Total Balears	**11.825**	**13.302**	**14.606**	**15.415**	**15.973**	**16.294**	**17.250**	**18.863**	**21.127**	**23.589**
	Paper - Cartró	Formentera	819	865	860	846	840	778	846	869	884	930
		Eivissa	5.068	5.440	6.431	6.607	6.685	6.404	6.653	7.088	7.860	8.331
		Menorca	6.686	5.599	5.886	5.942	5.468	5.163	5.312	5.442	5.022	5.265
		Mallorca	31.974	28.582	28.999	28.686	25.844	25.527	26.581	27.511	29.437	29.437
		Total Balears	**44.547**	**40.485**	**42.175**	**42.081**	**38.837**	**37.872**	**39.392**	**40.909**	**43.203**	**43.963**
	Vidre	Formentera	523	796	780	728	700	760	823	845	951	955
		Eivissa	2.737	3.411	4.262	4.762	5.045	5.277	5.954	6.336	7.482	7.926
		Menorca	2.627	2.539	2.420	2.526	2.638	2.648	2.736	2.800	2.910	3.102
		Mallorca	18.641	17.313	19.569	20.402	20.651	20.956	22.103	22.603	24.717	24.717
		Total Balears	**24.528**	**24.059**	**27.032**	**28.417**	**29.034**	**29.641**	**31.616**	**32.585**	**36.060**	**36.700**
	Mat. Org. Compostable	Formentera	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
		Eivissa	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
		Menorca	1.996	1.446	1.584	1.514	1.427	1.174	973	653	0	0
		Mallorca	6.249	9.296	11.367	13.307	13.759	13.628	15.452	17.061	18.825	18.825
		Total Balears	**8.245**	**10.742**	**12.951**	**14.821**	**15.186**	**14.802**	**16.425**	**17.714**	**18.825**	**18.825**
	Total Illes Balears		**89.145**	**88.588**	**96.763**	**100.734**	**99.029**	**98.610**	**104.683**	**110.071**	**119.215**	**123.076**
1.2 RESTA (Rebuig)	Formentera		5.805	5.626	6.612	6.385	6.185	6.842	7.216	7.248	7.613	7.151
	Eivissa		97.532	90.777	90.001	94.487	93.183	94.258	102.047	110.886	115.140	121.724
	Menorca		46.908	45.468	46.591	45.257	43.821	42.584	44.320	45.856	45.833	47.200
	Mallorca		541.935	503.355	483.510	476.317	462.283	459.600	468.554	498.385	517.397	548.741
	Total Illes Balears		**692.180**	**645.226**	**626.714**	**622.446**	**605.472**	**603.283**	**622.137**	**662.375**	**685.983**	**724.817**
RESIDUS SÒLIDS URBANS (1.1+1.2)	Formentera		7.329	7.535	8.487	8.217	7.987	8.625	9.192	9.342	9.886	9.519
	Eivissa		106.267	100.956	102.447	107.858	106.980	108.029	116.950	126.928	133.695	141.812
	Menorca		59.951	56.894	58.376	56.970	55.047	53.392	55.265	56.707	56.658	57.624
	Mallorca		607.779	568.430	554.166	550.136	534.487	531.848	545.414	579.469	605.959	646.007
	Total Illes Balears		**781.325**	**733.814**	**723.477**	**723.181**	**704.501**	**701.893**	**726.820**	**772.446**	**805.198**	**847.893**

Font: Consell Insular de Mallorca, Consell Insular de Menorca, Consell Insular d'Eivissa, Consell Insular de Formentera i elaboració pròpia.

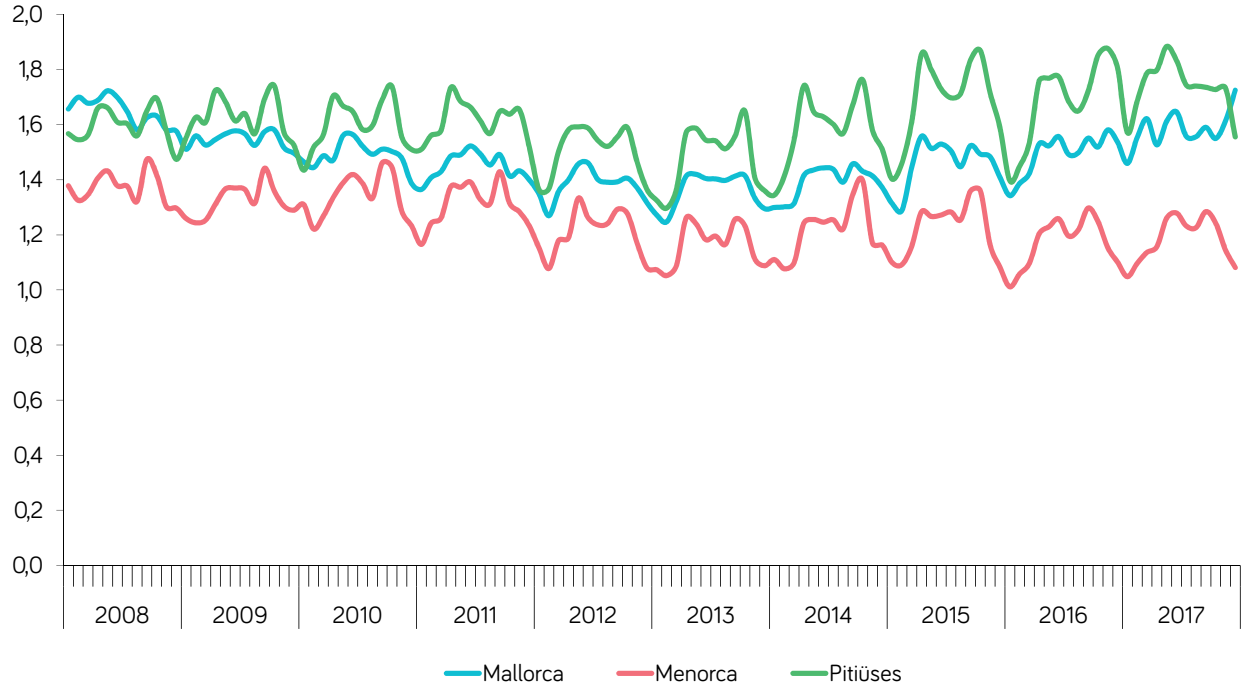
.. No hi ha material orgànic comopostable

La fracció resta o rebuig és la part més grossa dels RSU, atès que representa el 85,5% del total l'any 2017 a les Illes Balears. Des del 2008 la tendència és a la baixa fins al 2014, quan repunta, i s'arriben a assolir les 724.817 tones el 2017. En la taula es mostren les dades de la recollida dels residus sòlids urbans per tipus i per illes.

En el 2017 es generen un 5,3% més de residus sòlids urbans a les Illes Balears respecte del 2016

El 2017 la població mitjana a les Illes Balears és d'1.503.879 habitants, de conformitat amb l'indicador de pressió humana (IPH), i d'1.115.999 habitants segons el padró. L'any 2017 es produeixen a les Illes Balears 847.893 tones d'RSU (un 5,3% més que el 2016), que corresponen a 1,5 quilos per habitant i dia segons l'IPH, i a 2,1 quilos per habitant i dia segons el padró.

Gràfic 22. Producció de RSU (kg per persona i dia)

Font: Consell de Mallorca, Consell de Menorca, Consell d'Eivissa, Consell de Formentera, IBESTAT i elaboració pròpia

La producció de residus sòlids urbans per persona i dia és un dels indicadors que mesura la sostenibilitat d'un territori i el nivell del consum que efectuen els individus. Tenint en compte l'IPH, en conjunt a les Illes Balears, la generació de residus *per càpita* del 2017 representa un increment del 3,3% respecte de l'any anterior. La distribució per illes varia, atès que a les Pitiüses, en general, es produeixen molt més residus per persona i dia que a les altres illes, llevat del mes de desembre del 2017 que a Mallorca es generaren 1,73 kg per persona i dia, per sobre dels 1,56 de les Pitiüses en el mateix mes. Menorca és l'illa que menys residus genera per persona i dia. El 2017 és a les Pitiüses on el volum de residus relatiu és superior, amb 1,73 kg/persona i dia, seguides de Mallorca (1,58 kg/persona i dia) i, finalment, Menorca, amb 1,18 kg/persona i dia. Mallorca és l'illa que més ha crescut en residus per persona i dia respecte de l'any anterior, nou dècimes més. Cal destacar que les Pitiüses i Mallorca acceleren la tendència creixent de la producció de residus sòlids, atès que el 2017 s'incrementen respectivament el 6,1% i el 6,6%, respecte del 2016. Amb relació al 2008, l'augment dels RSU és del 31,7% per a les Pitiüses i del 6,3% per a Mallorca. El gràfic mostra les puntes d'estacionalitat de la generació de residus urbans de les illes.

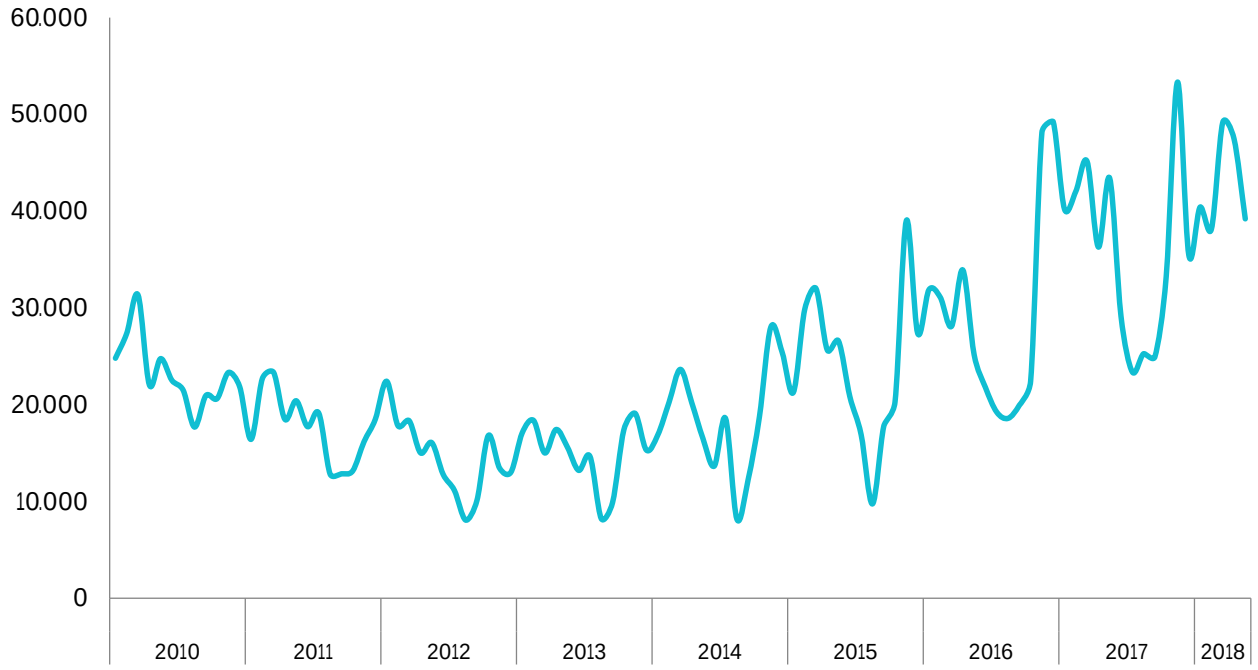
El 2017 a les Illes Balears el volum de residus generats fou d'1,5 kg/habitant i dia (segons l'IPH)

Residus de construcció i demolició

Els residus de construcció i demolició (RCD) són els que s'inclouen en la categoria 17 de la llista europea de residus. A Espanya es recullen en l'Ordre MAM/304/2002, de 8 de febrer, per la qual es publiquen les operacions de valorització i eliminació de residus i la llista europea de residus. Per grups, es distingeixen: formigó, maons, teules i materials ceràmics; fusta, vidre i plàstic; mescles bituminoses, quitrà d'hulla i altres productes enquitranats; metalls (inclosos els seus aliatges); materials d'aïllament i materials de construcció que contenen amiant; materials de construcció a partir de guix, i altres residus de construcció i demolició.

Actualment està en vigor el Pla Director Sectorial per a la Gestió dels Residus de construcció i demolició, voluminosos i pneumàtics fora d'ús de l'illa de Mallorca (BOIB núm. 141, de 23 de novembre de 2002). Els RCD d'obres menors es consideren residus municipals i es poden dipositar al parc verd de l'ajuntament. En canvi, els residus de construcció i demolició procedents d'obres majors han de complir la normativa corresponent i els ha de dur un transportista autoritzat a les plantes de servei públic (Mac Insular, SL). L'objectiu és el reciclatge del 100% dels enderrocs que entren a planta, tant dels enderrocs nets, que únicament duen el material petri (formigó, ceràmiques) com dels enderrocs bruts, els quals estan mesclats amb material no petri (fusta, plàstics i metalls, entre d'altres). Hi ha un pretractament dels RCD en què se separen els materials impropis i els RCD superiors a 40 centímetres i, una vegada obtinguts els impropis, se'n separen els materials no aptes per produir ecograva. Ja a les plantes de tractament de Mac Insular es neteja el material en un procés industrial. Després es retiren els altres impropis menors de 40 centímetres i es trien els metalls magnètics (ferro, acer), els materials lleugers (plàstic i paper), els metalls i les fustes, i es duu a terme una separació balística per acabar de netejar l'àrid reciclat. Quant a la resta d'illes, a Menorca, les plantes de tractament d'RCD són Triatges Menorca, Excavacions Moll i Transports Taltavull. A Eivissa hi ha dues pedreres en restauració amb autorització com a dipòsit controlat de residus inerts. Els RCD sense impropis es poden dipositar directament, però els que estan mesclats amb plàstic o ferralla han de passar per un pretractament de triatge per separar tots els impropis abans de la deposició. De moment, els RCD barrejats s'accepten a l'abocador insular de Ca na Putxa.

Gràfic 23. Residus de construcció i demolició a Mallorca per mesos (tones)

Font: Consell Insular de Mallorca

Els RCD a Mallorca han passat de 278.737 tones el 2010 a 431.837 tones anuals el 2017, un 54,9% més. Si bé, la pujada que més destaca és des del 2012 al 2017, ja que en cinc anys s'han incrementat les tones de residus de construcció i demolició en un 146,6%, i l'increment del 2016 al 2017 ha estat del 23,6%.

Els primers cinc mesos del 2018 les xifres ja superen les tones de RCD del mateix període del 2017; així, assoleixen la xifra de 214.390 tones, 7 mil tones més que un any enrere.

A Mallorca els residus de construcció i demolició en els cinc darrers anys s'han incrementat un 146,6%

Llots produïts a les EDAR

L'Agència Balear de l'Aigua i la Qualitat Ambiental (ABAQUA) gestiona en l'actualitat 79 estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR): 56 a Mallorca, 12 a Menorca, 10 a Eivissa i 1 a Formentera. La resta d'EDAR que no gestiona ABAQUA estan ubicades a Palma, Calvià, Manacor, Alcúdia i Sant Llorenç des Cardassar.

L'empresa Tirme s'encarrega de tots els llots de les estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR) de Mallorca, la qual cosa significa que gestiona el final del cicle de l'aigua. Això es duu a terme mitjançant tres sistemes: compostatge, metanització i assecatge solar. El compostatge de la fracció orgànica de residus municipals (FORM) i llots EDAR barrejada amb material estructurant (podes, serradures, etc.) és un procés de fermentació natural amb presència d'oxigen i a elevades temperatures, mitjançant el qual es destrueixen els gèrmens, els paràsits i les males herbes, i s'obté un compost susceptible de ser utilitzat com a abonament orgànic per al sòl. Aquest procés es realitza a diferents plantes de compostatge, a Marratxí (Can Canut) i a Calvià hi ha plantes de compostatge de fracció orgànica, mentre que a sa Pobla, Ariany i Felanitx estan dissenyades per tractar llots procedents de les estacions depuradores d'aigües residuals. La planta de metanització tracta la FORM procedent de la recollida selectiva, els llots que provenen de diverses depuradores sense digestió anaeròbia i les entrades procedents de productors específics (llets, pinyolada, sucs, etc.). La planta d'assecatge solar s'ha dissenyat per al tractament de llots digerits i no digerits, amb un contingut de matèria seca superior al 25%, i per a l'obtenció d'un producte final (llot sec), amb un percentatge de matèria seca entre el 65% i el 80%. De conformitat amb les dades del Consell Insular de Mallorca, el 2017 són 68.020 tones de llots que arriben per ser tractats a les plantes. A la planta de compostatge zona I el 2017 hi entraren 1.524 tones de llots. A la planta de metanització hi entraren 18.269 tones. A la planta de secat solar hi arribaren 33.481 tones de llots. A la planta de llots d'Ariany hi arribaren 4.769 tones. A la planta de llots de Felanitx entraren 3.214 tones. I, finalment, a la planta de compostatge de Calvià hi entraren 6.762 tones.

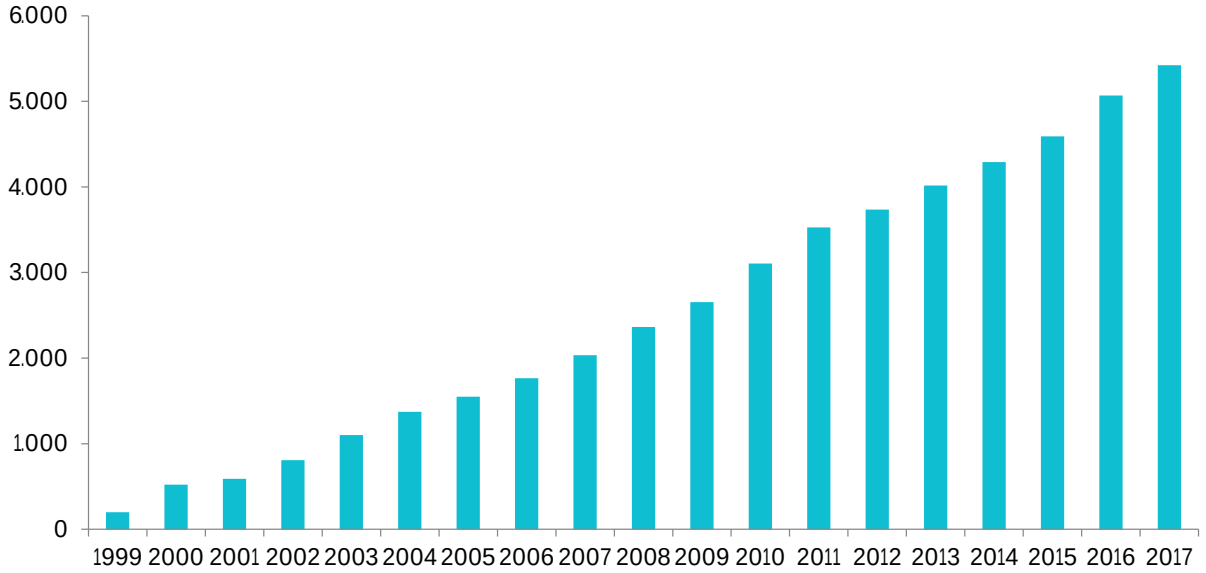
Taula 42. Residus perillosos recollits a les Illes Balears, segons la declaració anual de gestors autoritzats (kg)

RESIDUS (kg) - Anys	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Olis minerals (taller automoció)	4.758.838	4.904.645	5.586.813	8.034.231	6.761.665	7.263.064	6.538.777	7.713.110	6.021.120	3.057.740	3.953.026	3.212.436	3.007.703	2.537.422	2.207.741	2.508.788	2.789.444
Olis de sentina (nàutica)			113.780	1.411.350	1.142.145	1.253.765	930.359	1.161.191	1.898.909	1.386.318	1.141.828	579.470	5.775.646	534.009	351.796	286.465	326.749
Toner	16.684	21.433	33.230	140.827	184.412	144.183	74.029	85.136	84.489	76.297	55.643	62.079	38.672	52.632	38.793	47.174	61.808
Medicaments	53.310	41.812	47.699	42.739	45.596	43.133	89.139	150.991	322.428	321.712	170.915	153.069	110.460	110.918	114.219	89.152	67.508
Fluorescents	6.122	11.911	13.589	33.704	30.701	34.141	42.208	56.719	61.043	60.292	71.586	85.852	83.696	88.409	99.764	98.102	111.905
Bateries	3.168.963	3.066.928	2.935.387	3.187.471	2.539.279	2.606.434	3.035.808	3.640.091	3.149.868	2.358.431	3.503.346	3.957.220	3.866.564	3.383.643	3.743.705	4.150.435	4.051.707
Piles i acumuladors	20.974	41.217	64.619	80.242	67.634	101.629	130.948	140.567	88.377	111.349	109.572	74.706	82.429	61.968	179.908	69.203	42.572
Sanitaris	913.135	1.056.984	1.088.991	1.120.488	1.292.862	1.374.782	1.563.780	1.913.734	3.787.060	4.005.706	2.813.599	2.715.917	2.646.013	2.801.781	2.995.935	1.376.668	1.103.853
Llots perillosos	30.000	41.112	733.320	131.002	115.860	129.833	339.414	118.196	251.802	384.887	256.858	159.288	218.134	130.802	155.828	110.883	201.316
Perillosos fotogràfics	384.251	304.996	457.881	546.279	539.418	506.055	440.329	344.630	168.043	114.650	167.352	120.844	105.589	83.356	64.073	72.283	82.755
Pintures i tintes base orgànica	2.264	47.383	70.505	91.025	77.379	139.038	205.798	321.603	363.231	367.866	350.853	360.685	293.068	311.817	327.301	438.456	479.675
Residus de laboratori	23.507	48.952	79.650	106.654	136.560	174.762	338.241	193.523	230.017	316.050	289.191	300.170	613.878	310.404	351.791	446.754	394.435
Filtres d'oli	14.000	66.823	190.405	139.445	171.583	184.243	246.728	285.412	279.474	256.925	240.762	201.684	200.080	189.255	205.504	213.581	166.053
Altres residus perillosos d'automoció	49.218	16.593	331.577	62.315	536.154	178.055	142.334	108.316	110.702	115.245	117.777	95.032	73.608	88.560	118.222	120.280	365.475
Productes clorats i de neteja		262	2.125	3.320	6.627	7.693	22.599	41.756	64.916	283	51.116	39.087	40.355	43.475	57.252	66.927	102.290
Equips amb components perillosos			78.900	143.996	361.445	460.905	1.058.409	742.906	1.543.947	1.959.881	564.381	2.296.423	1.317.210	1.668.094	674.349	717.396	1.016.168
Envasos contaminats		126.594	165.194	294.475	4.243.472	495.979	701.803	618.444	629.405	536.309	493.310	445.086	354.379	297.272	436.354	453.189	3.333.060
Restes d'hidrocarburs	85.000	66.823	6.070	902.250	1.304.585	2.588.163	4.653.671	4.772.833	3.064.804	5.488.129	8.018.102	3.870.103	2.474.965	2.224.597	1.749.244	1.624.528	2.044.483
Terres contaminades				28.607	23.578	35.260	330.488	1.796.679	1.285.681	2.085.432	1.008.747	851.743	602.281	610.546	821.808	1.456.184	1.893.533
Residus d'aparells electrònics (RAEE)				2.751	18.758	549.342	741.921	1.720.596	1.971.610	1.667.779	3.992.891	1.905.518	1.765.123	1.767.564	1.906.967	3.076.892	2.481.853
Dissolvents orgànics	115.059	101.674	119.854	169.227	172.704	141.555	270.556	254.415	234.363	206.747	176.998	159.023	149.990	128.967	151.193	147.458	159.820
Diversos	108.134	156.028	169.082	1.575.345	363.061	631.312	2.635.147	1.561.837	1.459.420	4.361.706	7.287.985	5.651.146	4.364.617	882.283	1.074.102	1.474.762	1.396.457
Total (tones/any):				**18.247,74**	**20.135,48**	**19.043,33**	**24.532,49**	**27.742,69**	**27.070,71**	**29.239,73**	**34.835,84**	**27.296,58**	**28.184,46**	**18.307,77**	**17.825,85**	**19.045,56**	**22.672,92**

Els residus perillosos són els més contaminants i, per tant, representen un risc per al medi ambient o per a la salut. Els tipus de residus perillosos són diversos i estan definits en l'Ordre MAM/304/2002, de 8 de febrer, per la qual es publiquen les operacions de valorització i eliminació de residus i la llista europea de residus. Els residus perillosos que més es varen recollir el 2016 són bateries, envasos contaminats, olis minerals (tallers d'automoció), residus d'aparells elèctrics i electrònics, residus d'aparells electrònics (RAEE), restes d'hidrocarburs, terres contaminades i sanitaris. Destaca la baixada dels residus fotogràfics en un 78,5% des del 2000 al 2016 per l'entrada de la fotografia digital. Es dona un progressiu augment de recollida de pintures i tintes, així com de residus de laboratori, de fluorescents, de residus perillosos d'automoció i de restes d'hidrocarburs.

El gràfic següent reflecteix l'increment del nombre de petits productors de residus perillosos a les Illes Balears, regulats pel Decret 36/1998, de 13 de març, pel qual es crea el Registre de Petits Productors de Residus Perillosos. Aquests passen de 200 l'any 1999 a 5.422 el 2017, seguint una tendència lineal ascendent.

Gràfic 24. Nombre de petits productors de residus perillosos a les Illes Balears

Font: Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus

Vehicles fora d'ús (VFU)

El nombre de residus de vehicles al final de la seva vida útil (VFU) es coneix a través del nombre de vehicles dipositats i descontaminats en centres autoritzats de recepció i descontaminació (CARD). A les Illes Balears l'any 2017, de conformitat amb les dades del Ministeri de l'Interior, s'han donat de baixa 38.800 vehicles, xifra que suposa un 19,3% més que el 2010 i un increment del 3,9 % respecte del 2016.

Taula 43. Vehicles donats de baixa a les Illes Balears segons tipus

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017-2016
Camions i furgonetes	3.740	3.237	3.606	4.433	4.338	4.253	3.629	3.595	-0,9%
Autobusos	63	29	26	56	40	56	38	51	34,2%
Turismes	23.017	21.834	24.772	34.072	34.118	32.936	29.981	32.167	7,3%
Motocicletes	1.283	983	895	1.835	1.457	1.035	1.129	1.091	-3,4%
Tractors	95	78	68	87	53	68	34	19	-44,1%
Altres vehicles	100	118	121	114	95	87	81	47	-42,0%
TOTAL	**28.298**	**26.279**	**29.488**	**40.597**	**40.101**	**38.435**	**34.892**	**36.970**	**6,0%**
Remolcs i semiremolcs	159	173	97	96	94	71	69	41	-40,6%
Ciclomotors	4.056	3.385	2.946	2.700	2.533	2.270	2.389	1.789	-25,1%
TOTAL GENERAL	**32.513**	**29.837**	**32.531**	**43.393**	**42.728**	**40.776**	**37.350**	**38.800**	**3,9%**

Font: Anuari Estadístic General de la DGT del Ministeri de l'Interior.

Aquests vehicles fora d'ús per tipologia són: 32.167 turismes, 3.595 camions i furgonetes, 1.789 ciclomotors, 1.091 motocicletes, 41 remolcs i semiremolcs, 51 autobusos, 19 tractors i 47 unitats d'altres vehicles.

Els titulars o els propietaris de vehicles, al final de la seva vida útil, els han de lliurar a un centre autoritzat de tractament per, una vegada descontaminats i extretes les peces amb possibilitat de ser reutilitzades, enviar-los a plantes de fragmentació i post-fragmentació. De conformitat amb les dades de la Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus, el 2016 s'han processat 18.650 vehicles a les Illes Balears que suposen 16.569 tones, i en el 2017 s'han processat 23.072 vehicles (un 23,7% més que l'any anterior), que representen 21.898 tones (un 32,7% més interanual).

A les Illes Balears, el 2017, s'han processat un 23,7% més de vehicles que l'any anterior

Neumàtics fora d'ús

Els neumàtics fora d'ús (NFU) es gestionen pels dos sistemes integrats de gestió autoritzats a les Balears, que són TNU i Signus Ecovalor. El 2016 a les Illes Balears es recolliren 4.668 tones de NFU, de conformitat amb les dades de la Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus, i el 2017 es recolliren 4.872 tones, un 4,4% més.

Valorització energètica (incineració) i eliminació (abocador) dels residus

El 2016, de conformitat amb les dades de Tirme, a les Illes Balears es valoritzaren energèticament 546.193 tones de residus sòlids urbans i assimilables, i en el 2017 un 4% més fins assolir les 567.880 tones.

El 2017 es valoritzen energèticament 567.880 tones de residus sòlids urbans i assimilables

Residus del litoral

El servei de neteja del litoral compta amb 30 barques. A Mallorca n'hi ha 14, de les quals 2 són a Palma, 1 a Andratx, 2 al Port de Sóller, 1 al Port de Pollença, 1 al Port d'Alcúdia, 1 a Can Picafort, 1 a Cala Ratjada, 1 a Portocristo, 1 a Portocolom, 2 a Cala d'Or i 1 a Ses Salines. A Menorca hi ha set embarcacions: 2 a Ciutadella, 1 a Fornells, 1 a Addaia, 2 a Maó i 1 a Cala Galdana. A Eivissa també són set les embarcacions: 2 al Port d'Eivissa, 3 al Port de Sant Antoni i 2 al Port de Santa Eulària. Formentera compta amb dues embarcacions al Port de la Savina. Gràcies al treball continuat del servei de neteja del litoral, en catorze temporades de servei s'han recollit del mar 2.114.583,1 kg de residus. El 2017 s'han recollit més de 44 tones de residus, sobretot plàstic (42,8% del total recollit), en segon lloc s'ha recollit un 27,1% de fusta, i en tercer lloc un 16,91% de vegetació. La quarta posició és per a la matèria orgànica, amb un 6,8%. De la platja se n'han recollit 39,7 tones, i de la zona semilitoral 4,5 tones. Per illes, 23,7 tones corresponen a Mallorca, 9,5 a Menorca, 9,1 a Eivissa i 1,9 a Formentera. Segons el Centre de Coordinació de Neteja del Litoral a les Illes Balears de l'Agència Balear de l'Aigua i la Qualitat Ambiental (ABAQUA).

Infraccions

El 2017, segons la Direcció General d'Educació Ambiental, Qualitat Ambiental i Residus es donaren 109 infraccions. Del total d'aquestes infraccions, 44 (un 40,4%) són per abocaments incontrolats i 23 (un 21,1% del total) són per crema de residus. Entre els abocaments incontrolats el 30,3% del total d'infraccions és de residus en general i un 3,7% del total són de construcció i demolició. Les infraccions de tallers mecànics i de transportistes de ferralla representen un 9% en ambdós casos. Les infraccions dels gestors de residus representen un 4,6% sobre el total.

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Gràfic 9. Pernoctacions i viatgers a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-maig

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a gener 2018)

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Gràfic 16. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Percentatge d'aturats amb estudis primaris o sense estudis sobre el total d'atur registrat. Maig 2018

Gràfic 17. Increments salarials i inflació a les Illes Balears

Gràfic 18. Mapa de fluxos de moviments de residus de les Illes Balears

Gràfic 19. Indicador d'intensitat de residus urbans

Gràfic 20. Variació interanual del creixement econòmic i taxa de variació de RSU

Gràfic 21. Composició dels residus sòlids urbans a les Illes Balears (2017)

Gràfic 22. Producció de RSU (kg per persona i dia)

Gràfic 23. Residus de construcció i demolició a Mallorca per mesos (tones)

Gràfic 24. Nombre de petits productors de residus perillosos a les Illes Balears

Índex de taules

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taula 2. Indicadors internacionals

Taula 3. Previsions internacionals per al 2019

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

Taula 9. Indicadors de lagricultura

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2017

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taula 16. Indicadors de la construcció

Taula 17. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taula 18. Indicadors dels serveis

Taula 19. Indicadors del comerç

Taula 20. Establiments turístics a les Illes Balears

Taula 21. Establiments turístics per illes

Taula 22. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

Taula 23. Afiliats a la Seguretat Social

Taula 24. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

Taula 25. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

Taula 26. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

Taula 27. Indicadors de mediació financera

Taula 28. Ocupats en altres serveis

Taula 29. Empreses de les Illes Balears

Taula 30. Evolució de l'IPC febrer 2018 (Base 2016)

Taula 31. Indicadors de consum

Taula 32. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

Taula 33. Indicadors d'inversió

Taula 34. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Taula 35. Exportacions productes agraris

Taula 36. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Taula 37. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

Taula 38. Indicadors del mercat laboral per illes

Taula 39. Cost i jornada laboral

Taula 40. Accidents de treball

Taula 41. Recogida de residuos urbanos (sólidos) en las Islas Baleares (toneladas)

Taula 42. Residus perillosos recollits a les Illes Balears, segons la declaració anual de gestors autoritzats (kg)

Taula 43. Vehicles donats de baixa a les Illes Balears segons tipus

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes
Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 29 de juny de 2018

Abreviatures i sigles
T^{t}_{t-k} (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.
N. d.: no disponible.
AP.: Administració pública.
ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.
FBCF: formació bruta de capital fix.
MUFACE: mutualitat general de funcionaris.
ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.
DGOE: Direcció General d'Ocupació i Economia.

Altres fonts emprades
BCE: Banc Central Europeu
BE: Banc d'Espanya
BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)
CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques
Comissió Europea
Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya
Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)
EIA: US Energy Information Administration
Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea
FMI: Fons Monetari Internacional
HM Treasury (Regne Unit)
IET: Institut d'Estudis Turístics
INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)
MAGRAMA: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.
Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA
MINECO: Ministeri d'Economia i Competitivitat.
MINETUR: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.
Ministeri de Foment
Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques
Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme
Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social
OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic
Oficina Nacional d'Estadística (Xina)
OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears
UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments
AENA – Aeroport d'Eivissa
AENA – Aeroport de Maó
AENA – Aeroport de Palma
APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment
ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions
ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears
COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears

CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma
Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment
Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic
DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior
Euro6000
Gesa-Endesa
Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears
INE: Institut Nacional d'Estadística
Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports
Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya
Ports de Balears
REE: Red Eléctrica de España
Servired
Sistema 4B
SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.
TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Pesca i Medi Marí)

GOIB

CONSELLERIA
TREBALL, COMERÇ
I INDÚSTRIA

http://dgeconomia.caib.es

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur